

Dokumentin sisältö

JOHDANTO

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021 - 2024

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
 - 2.1 Liikunta
 - 2.2 Ravitseminen
 - 2.3 Työllisyyden hoito
 - 2.4 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut
 - 2.5 Nuorisopalvelut
 - 2.6 Elinvoimapalvelut
 - 2.7 Tekniset palvelut
 - 2.8 Kasvatus- ja opetuspalvelut
 - 2.9 Ikääntyneiden palvelut
- 3 Keskeiset opit valtuustokaudelta

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 4 Suunnitelman laatijat
- 5 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

JOHDANTO

Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen (hyte-työ) on kunnan kaikille palvelualueille kuuluva lakisääteinen velvollisuus. Lain mukaan kunnan tehtävänä on seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä eri väestöryhmissä. Kunnan hyte-työtä sääteleviä lakeja ovat mm. Terveydenhuoltolaki 2010/1326, kuntalaki 2015/410, laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015, tupakkalaki 549/2016, sosiaalihuoltolaki 1301/2014, alkoholilaki 1102/2017, työturvallisuuslaki 738/2002, laki ympäristöterveydenhuollosta 410/2009, laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 ja laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019. Kunnan hyte-työn tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, vahvistaa osallisuutta ja tukea ihmisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen osallistuvat kaikki kunnan eri toimialat tiiviissä yhteistyössä. Kunnan lisäksi myös muut tahot kuten seurakunnat, yhdistykset ja yritykset tekevät merkittävää työtä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia seikkoja seurataan vuosittaisissa hyvinvointiraporteissa sekä kerran valtuustokaudessa laadittavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa. **Tieto tehdyistä toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista kuntalaisten hyvinvointiin on kunnan strategisten tavoitteiden ja päätöksenteon perusta.**

THL:n pääjohtaja Mika Salmisen mukaan väestön terveydestä, hyvinvoinnista ja henkisestä kriisinkestävytydestä huolehtiminen on olennainen osa kokonaisturvallisuutta. Epävakaa maailmantilanne ja lisääntynyt huoli turvallisuudesta vaikuttaa osaltaan kansalaisten kriisinkestävytyteen. Luottamus on sekä sosiaalisen kestävyuden että henkisen kriisinkestävyuden ytimessä. THL:n tuoreimman raportin mukaan suurin osa suomalaisista kokee elämänsä turvalliseksi ja luottaa yhteiskunnan toimijoihin ja läheisiinsä. Kriisinkestävä yhteiskunta rakentuu hyvinvoivista, sopeutumiskykyisistä ja toisiaan tukevista ihmisistä sekä järjestelmistä, jotka vahvistavat väestön terveyttä ja hyvinvointia.

Hyvinvointi koostuu WHO:n mukaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta ulottuvuudesta ja sitä voidaan määritellä yksilön tai yhteisön näkökulmasta. Suomalaisen hyvinvointi on kehittynyt keskimäärin myönteiseen suuntaan, mutta väestöryhmien väliset erot hyvinvoinnin eri osa-alueilla ovat suurentuneet. Tulotasolla ja koulutustaustalla on selvä yhteys hyvinvointiin ja terveyteen. Huono-osaisuuden ja pahoinvoinnin kasautuminen tiettyihin väestöryhmiin johtaa yhteiskunnallisen jakautumisen syvenemiseen. Aktiivinen yhteistyö ja verkostoituminen mm. maakunnan kuntien, keskuskaupungin, Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, yhdistysten, seurakuntien ja elinkeinoelämän kanssa on välttämätöntä hyvinvointia edistävän sekä pahoinvointia ja ongelmia ehkäisevän työn kannalta. Vuonna 2020 puhjennut Covid-19 pandemia ja Venäjän vuonna 2022 aloittama hyökkäyssota Ukraina ovat vaikuttaneet kuntalaisten turvallisuuden tunteeseen ja hyvinvointiin monella tavalla. Kunta on vastannut haasteisiin yhteistyöllä eri palvelualueiden, kuntalaisten, seurakuntien, yrittäjien ja muiden toimijoiden kesken.

Hyvinvointi on kuntalaiselle erittäin tärkeää, sillä se kattaa monia elämän osa-alueita, kuten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin. Hyvinvointi vaikuttaa suoraan elämänlaatuun, jaksamiseen ja kykyyn toimia arjessa. Kuntalaisille hyvinvointi on kokonaisvaltainen asia, jossa terveet elintavat, yhteisön tuki ja mielekäs elämä kulkevat käsi kädessä. Kunnan tehtävä on tukea näitä osa-alueita tarjoamalla palveluja ja mahdollisuuksia, jotka parantavat asukkaiden hyvinvointia.

Asikkalan kunnan laaja hyvinvointikertomus on laadittu edellisen kerran vuosilta 2017-2020. Tämän jälkeen vuosittainen hyvinvointiraportti on laadittu vuosilta 2021, 2022 ja 2023. Tässä laajassa hyvinvointikertomuksessa kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa vertaillaan vuosien 2021-2024 väliseltä ajalta. Tulevan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma laaditaan vuoden 2025 aikana. Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa linjataan mitkä asiat ovat kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta olennaisimpia ja miten niihin tullaan panostamaan tulevalla valtuustokaudella. Aiemmat vuosiraportit sekä tämä laaja hyvinvointikertomus ovat luettavissa [hyvinvointikertomus.fi](https://www.asikkala.fi/hyvinvointikertomus.fi) -sivustolta.

Marja Koivisto, hyvinvointikoordinaattori

Laaja 2021-2024

Hyvinvointikertomus

Väestö

	2021	2022	2023	2024
Asukkaita Asikkalassa	8083	8014	7956	7891
Huoltosuhte	90,9	90,9	92,4	
Gini-kerroin	27,2	27,5	26,6	
lapsiperheet perheistä	31,1	30,3	31	
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet	239	241	217	
Kunnan pienituloisuusaste	13,2	13,6	13,8	
Äänestysaktiivisuus %				
- Kuntavaaleissa	59,1			
- Eduskuntavaaleissa			71,1	
- Aluevaaleissa		50,9		

Työikäiset

	2021	2022	2023	2024
Koulutustasomittain	335,2	339,6	342,2	
Työttömät työvoimasta,	10,2	8,4	8,8	10,0
joista pitkäaikaistyöttömiä	35,6	41,4	25,5	25,6
Alle 25-v työttömiä	12,1	6,9	9,4	13,7
Vaikeasti työllistyvät 15-64v	5,0	4,1	3,6	4,0

Ikäihmiset

	2021	2022	2023	2024
yli 75-v kotona asuvat % väestöstä	93,6	94,3	94,6	
yli 75-v säännöllisen kotihoidon piirissä	10,6	12,8	11,5	
Yli 75-v omaishoidossa olevat %	4,2	3,6	3,3	

Laaja

2020-2024

Hyvinvointikertomus

Lapset, nuoret, perheet

	2021	2022	2023	2024
Elävänä syntyneet	52	37	57	40
Yhden vanhemman perheet % perheistä	20,2	22,9	22,9	
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna %	1,0	0,9	1,0	
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24v	7,3	9,4		
Nuuskaa päivittäin (lukio 1. ja 2.)	1,6		3,0	
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky: MOVE-mittaus				
- 5. lk oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	51,7	28,4	24,8	28,0
- 8. lk oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	48,4	37,1	58,3	50,0

Terveys

	2021	2022	2023	2024
yli 65-v lonkamurtumat % väestöstä	0,7	0,6	0,5	
Sairauspäivärahaa saaneet 16-64-vuotiaat / 1000 vastaavan ikäistä	127,4	166,8	115,8	

Liikunta ja Kulttuuri

	2021	2022	2023	2024
Liikuntaneuvonnassa käyneiden määrä	32	56	85	59
Kirjastokäynnit	34 320	36 800	41 795	44 201
Kirjaston käyntimäärän muutos%			+14%	

Vuonna 2020 alkaneen Korona-Pandemian vaikutukset, Venäjän 24.2.2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainassa, maailmanlaajuinen epävakauden lisääntyminen ja kiristynyt valtion ja kuntien taloudellinen tilanne ovat osaltaan vaikuttaneet kuntalaisten turvallisuuden tunteeseen ja hyvinvointiin. Myös kunnassa on reagoitu kiristyneeseen taloustilanteeseen muun muassa organisaatorakennetta ja kouluverkkoa tarkastelemalla ja valmistelemalla vuonna 2023 Kalkkisten ja Anianpellon koulujen lakkauttamista. Huoli turvallisuudesta ja taloudellisesta pärjäämisestä aiheuttavat monelle pelkoa ja ahdistusta, joka puolestaan vaikuttaa hyvinvoinnin kokemukseen ja elämänlaatuun.

Kuntalaisten hyvinvointia kuvaavat indikaattorit ovat aiempiin vuosiin verrattuna pysyneet pääosin samankaltaisina. Merkittävimpiä vaikutuksia hyvinvoinnin kokemukseen näkyy vuosina 2021 ja 2023 tehdyn kouluterveyskyselyn tuloksissa, erityisesti nuorten mielenterveyden haasteet, kiusaamisen kokemukset ja tulevaisuuden epävarmuus korostuivat vastauksissa. Huolta pitävän aikuisen rooli lapsen ja nuoren elämässä on entisestään korostunut.

Yhteisöllisen toiminnan ja tilojen tarve korostui pandemian aikana, pakollinen erillään olo ja eristäytyminen näkyivät yksinäisyyden ja kuulumattomuuden tunteiden lisääntymisenä kaikissa ikäryhmissä. Ilmiö on jatkunut myös pandemian ja rajoitusten purkamisen jälkeen. Yhteisöllisen kohtaamisen tukemiseen ja mahdollistamiseen kiinnitettiin huomiota kunnan eri toiminnoissa. Perheille tarkoitettu matalan kynnyksen kohtaamispaikka perhekeskus Ilo aloitti toimintansa huhtikuussa 2021 ja ikääntyville kuntalaisille suunnattu seniorikeskus Olo lokakuussa 2021. Lokakuussa 2021 avattiin ikääntyvän väestön käyttöön seniorikeskus olon tiloihin myös saavutettava ja esteettömämpi kuntosali Puhti. Sekä perhekeskus Ilon, että seniorikeskus Olon kävijämäärät ovat kasvaneet tasaisesti toiminnan vakiintuessa.

Kunnan vetovoimaisuuden eteen tehtiin vaikuttavaa työtä mm. lisäämällä kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä lisäämällä kunnan tiedottamista ja näkyvyyttä mm. nettisivujen myötä. Kunnan vetovoimatekijöihin tulee jatkossakin kiinnittää erityistä huomiota, jotta kunnan väestökehitys jatkuisi positiivisena.

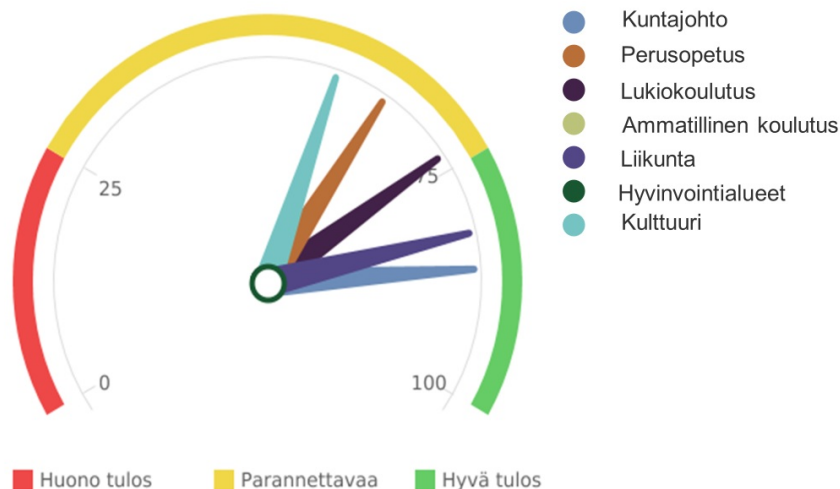
Asikkalan kunnanvaltuusto hyväksyi laajan hyvinvointisuunnitelman ja sitoutui suunnitelman tavoitteisiin hyvinvoinnin edistämiseksi. Asikkalan hyvinvointisuunnitelman laatiminen valtuustokaudelle toteutui yhdessä eri toimijoiden ja toimialojen sekä kuntapäättäjien kanssa strategian valmistuttua. Nyt laadittu laaja hyvinvointikertomus kuvaa suunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Kuntalaisten hyvinvointi ja terveydenedistämistyö on tärkeää tehdä näkyväksi ja vaikuttavaksi. Hyvin toteutettu hyte-työ on kunnan vetovoimatekijä ja kertoo kunnan toimialojen ja päättäjien sitoutumisesta kuntalaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan kaikille palvelualueille kuuluva lakisääteinen velvollisuus (Terveydenhuoltolaki 2010/1326, Kuntalaki 2015/410). Sote-uudistus siirsi sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy edelleen kunnilla. Kunnan eri tehtävät, kuten kasvatus- ja opetus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut sekä kaavoitus ja liikennejärjestelyt luovat edellytyksiä kuntalaisten hyvinvoinnille ja terveydelle. Myös muut tahot kuten seurakunnat, yhdistykset ja yritykset tekevät merkittävää työtä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia seikkoja seurataan vuosittaisissa hyvinvointikertomuksissa sekä kerran valtuustokaudessa laadittavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen TEAviisari osoittaa kunnan terveydenedistämistyön suuntaa kuntajohtoon, perusopetukseen, lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen, liikuntaan, perusterveydenhuoltoon sekä kulttuuriin liittyvien indikaattorien avulla. Asikkalasta ei ole saatavilla tietoja ammatillisesta koulutuksesta. TEAviisarin tulokset löytyvät kokonaisuudessaan THL:n sivuilta ja Asikkalan kuntakohtaiset tulokset linkistä: [Teaviisari Asikkala 2024 \(https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?r=KUNTA016\)](https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?r=KUNTA016)

KUVIO 1. TEAviisarin kokonaistulos Asikkalassa 2024

Kaikki sektorit : Asikkala 2024

TEAvisarin tulosten perusteella Asikkalan terveydenedistämisasiivisyydessä on tapahtunut joiltain osilta parannusta ja joiltain osin huonontumista aiempiin tuloksiin verrattuna (KUVIO 1). Kuntajohdon osalta Asikkalan tulokset ovat valtakunnallista tasoa paremmat lukuunottamatta osallisuutta, jossa jäädään valtakunnallisen tason alapuolella. Liikunnan ja lukiokoulutuksen osalta Asikkala tulokset ovat valtakunnallista tasoa paremmat ja kulttuurin osalta heikommat. (TAULUKKO 1.) Osa TEAvisarin tuloksista on selitettävissä puuttuvilla tai epätarkoilla tiedoilla. Jatkossa on tarpeen kiinnittää enemmän huomiota TEA mittaristoon liittyvään tiedonkeruuseen mahdollisimman totuudenmukaisen ja vertailukelpoisen tiedon saamiseksi.

TAULUKKO 1. Terveydenedistämisasiivisyys Asikkala ja Koko maa 2024

	Asikkala	Koko maa
Kaikki sektorit	73	70
Kuntajohto	86	83
Perusopetus	64	64
Lukiokoulutus	73	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	82	69
Hyvinvointialueet	..	59
Kulttuuri	58	72

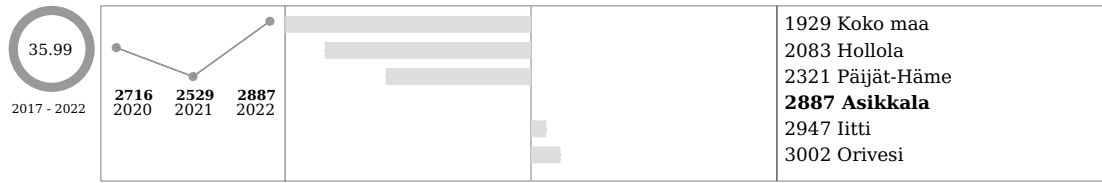
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin tarvitaan tietoa terveydestä ja hyvinvoinnista väestöryhmittäin, sekä tietoa näihin yhteydessä olevista tekijöistä ja palveluista. Alla on eri osa-alueittain esitetty ja analysoitu käytettävissä olevaa indikaattoreiden osoittamaa tietoa. Ajantasainen ja luotettava tieto hyvinvoinnin tilasta auttaa kohdentamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä oikealla tavalla.

Talous

Tulot

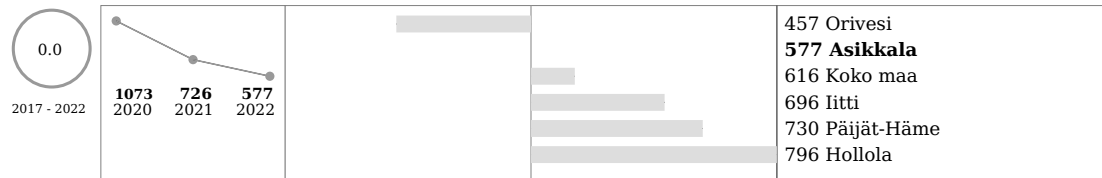
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (-2022)

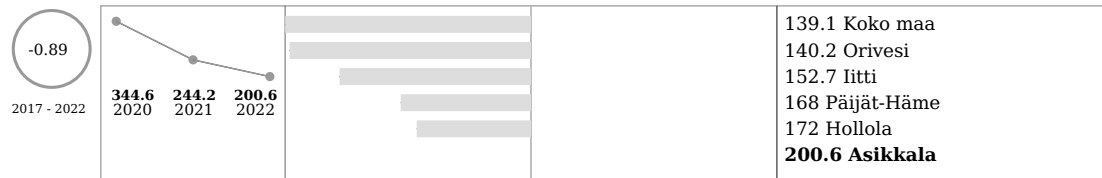
Valtionosuudet, % nettokustannuksista (-2022)

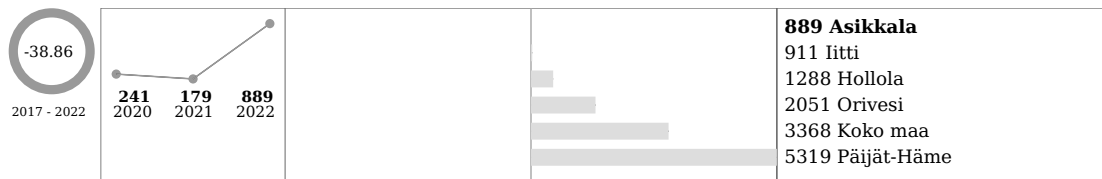
Vuosikate, euroa / asukas (-2022)

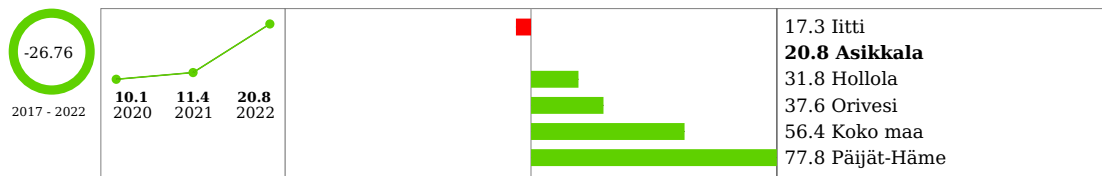
Kuntien vuosikate, % poistoista (-2022)

Lainakanta 31.12., euroa / asukas (-2022)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (-2022)

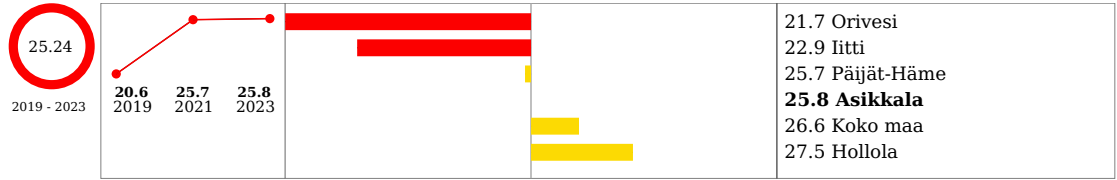

Verotulot, euroa / asukas (-2022)

HYTE-kerroin

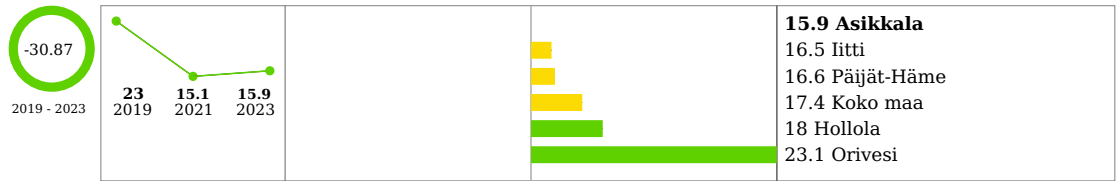
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

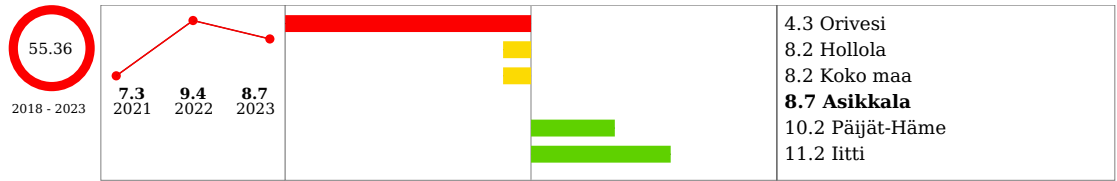
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

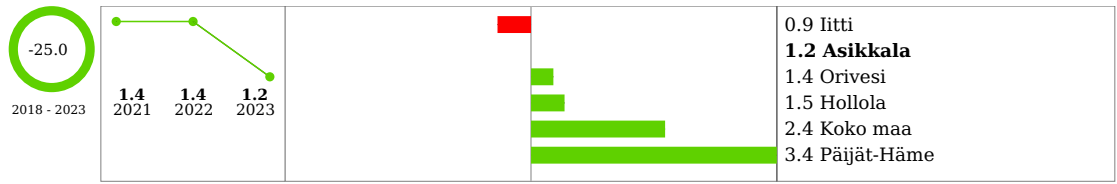
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

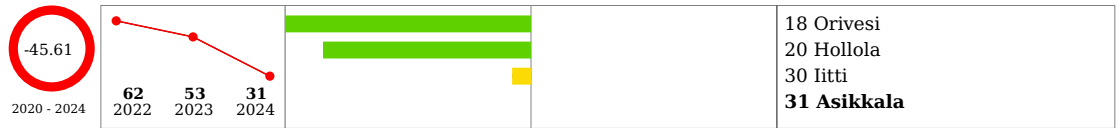
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

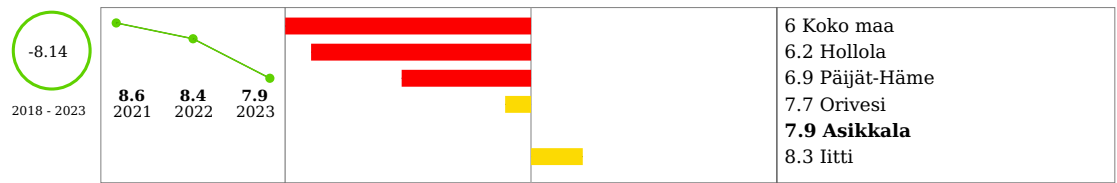
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

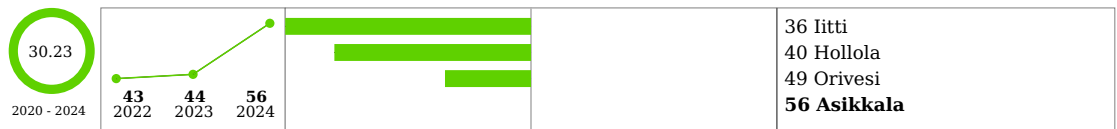
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

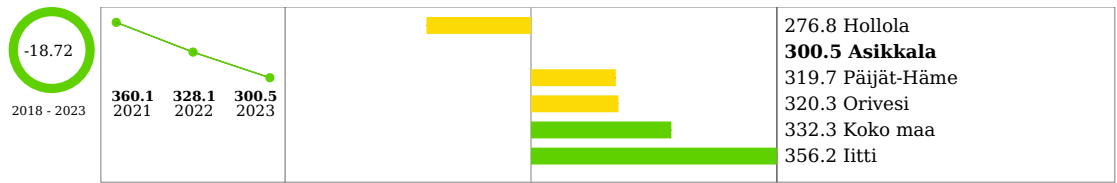
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

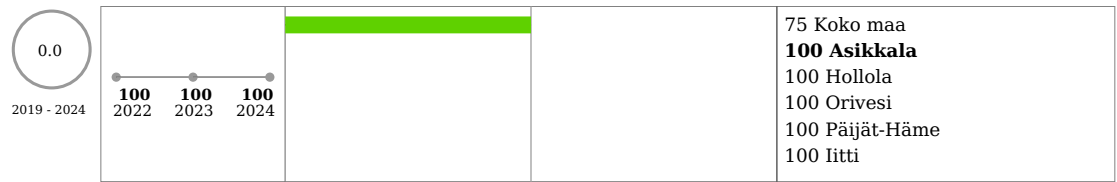
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

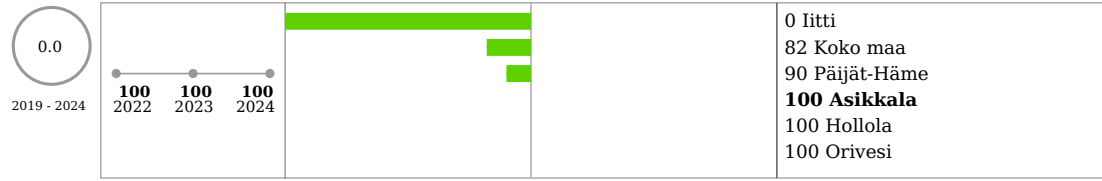
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

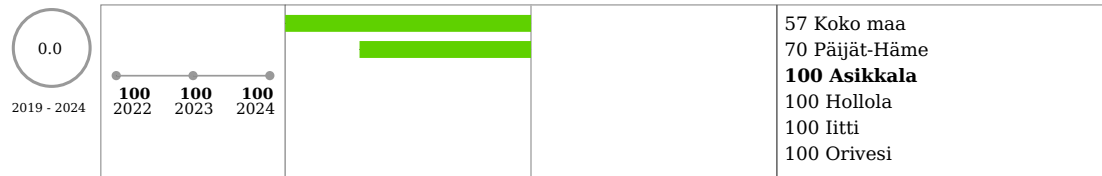
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

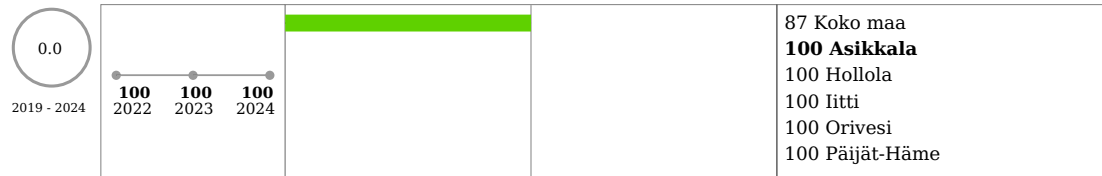
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

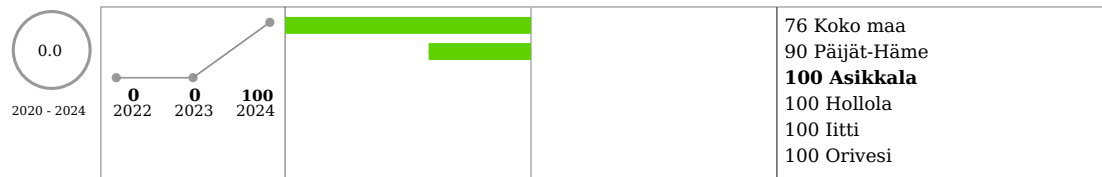
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

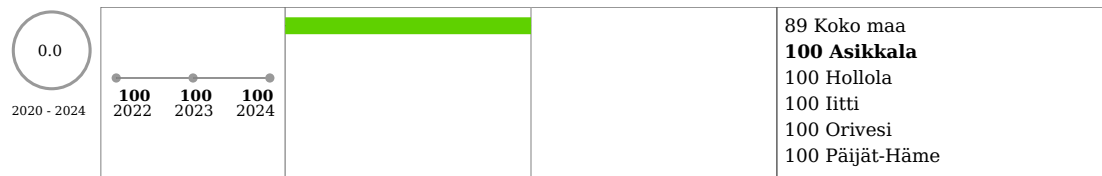
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

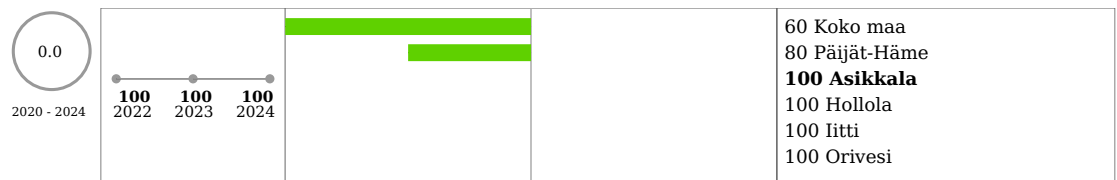
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

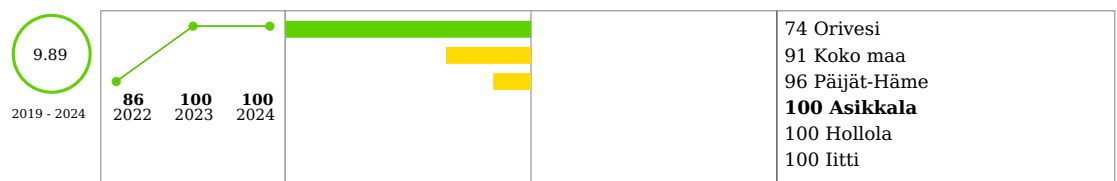
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

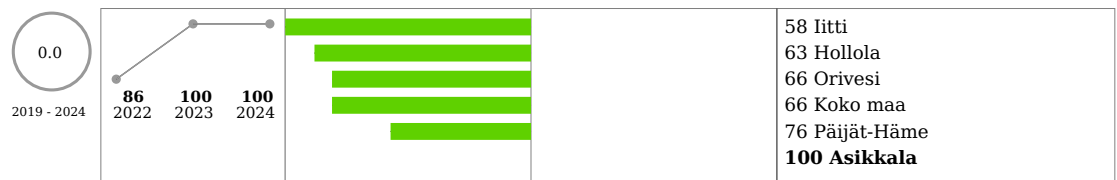
Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

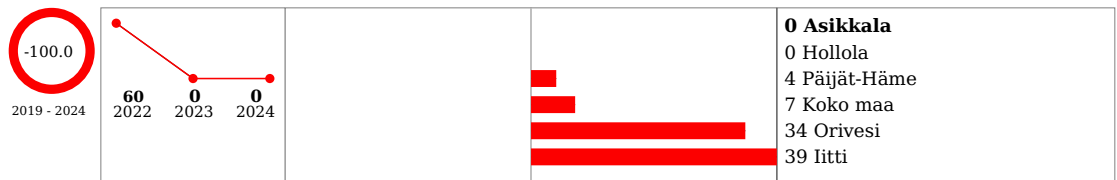
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

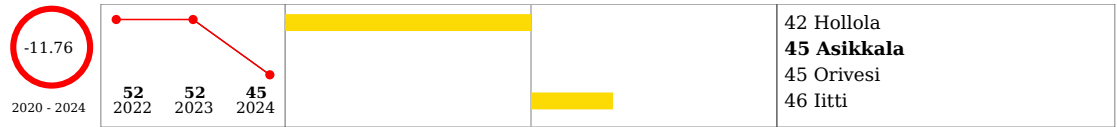
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

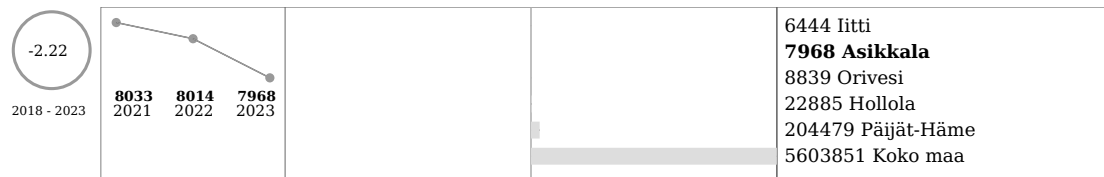
HYTE-kerroin, 1 000 euroa

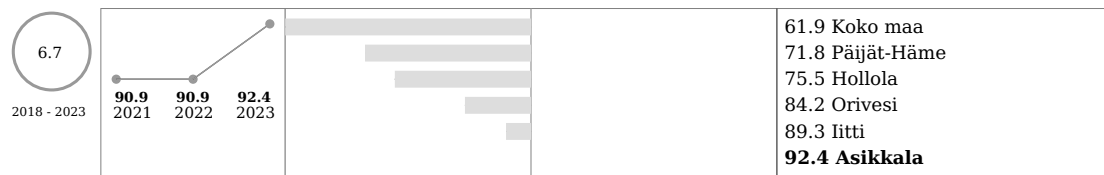
Elinvoima

Väestö

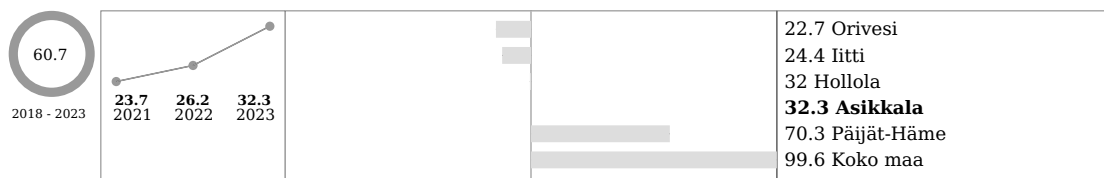
Väestö 31.12.

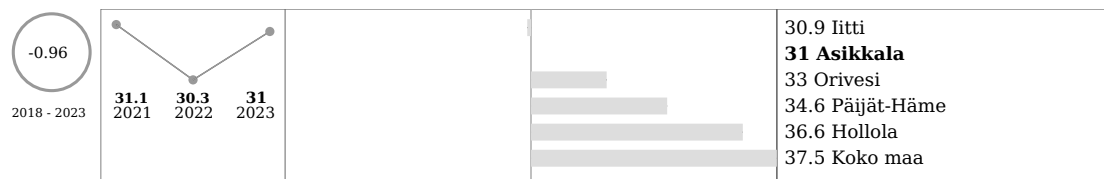
Huoltosuhte, demografinen

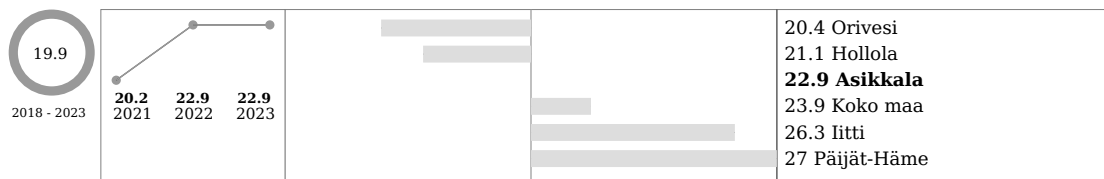
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

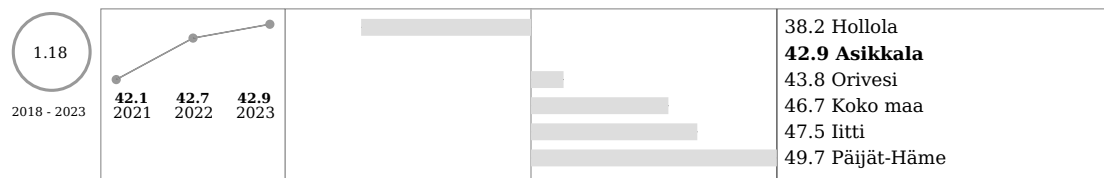
Lapsiperheet, % perheistä

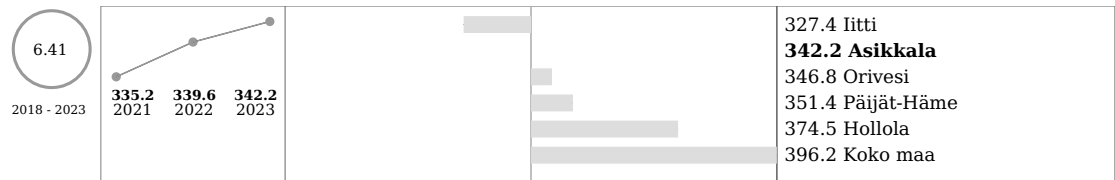
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

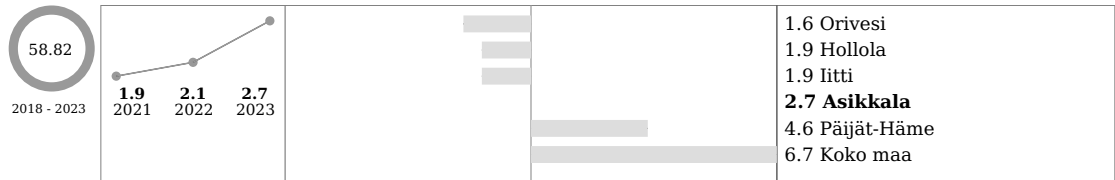
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

Koulutustasomittain

Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä

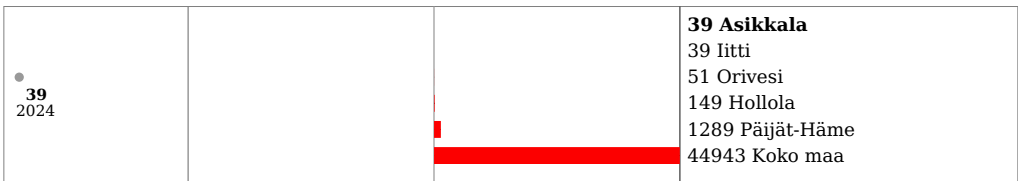
Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

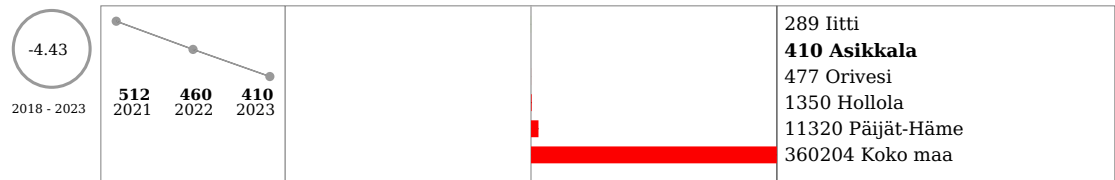
Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Syntyneet, ennuste 2030 (laskettu 2024)

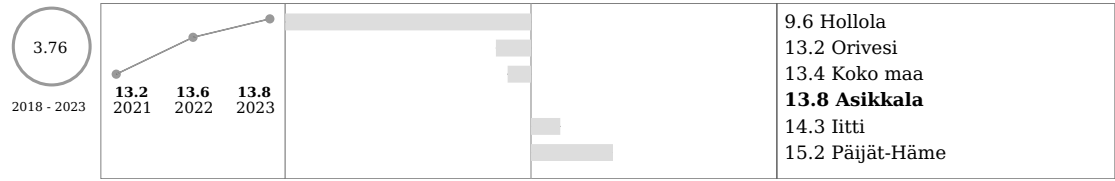

Tulomuuttajat, lkm

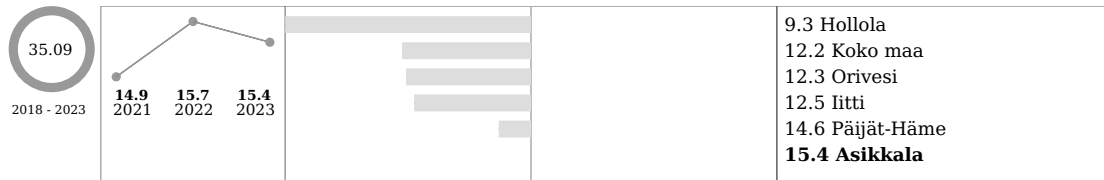

Elinvoima

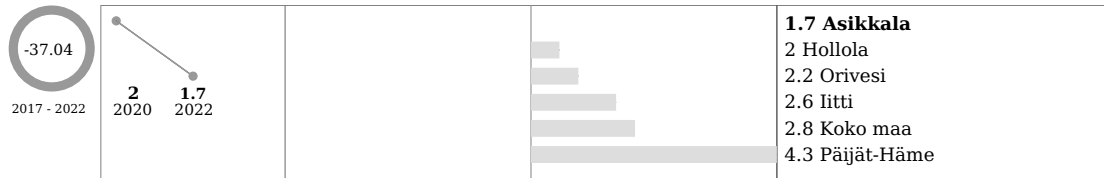
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

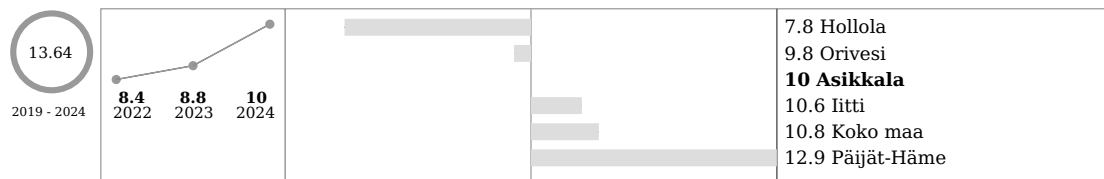
Lasten pienituloisuusaste

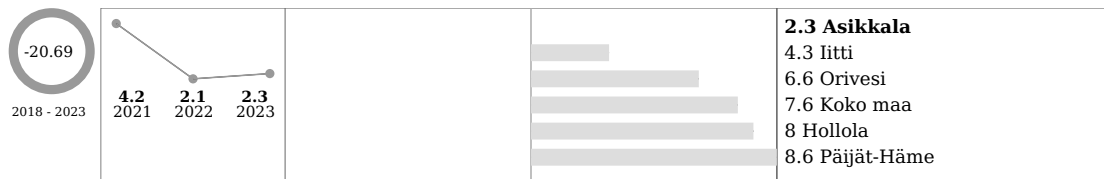
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

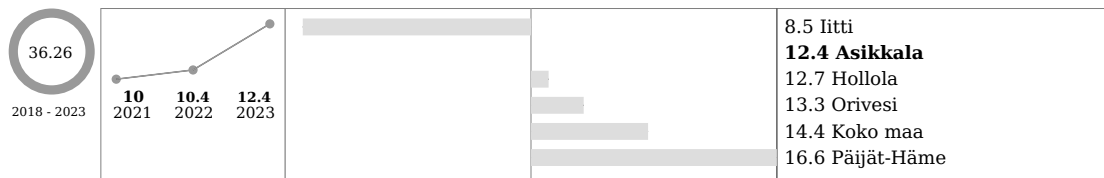
Työttömät, % työvoimasta

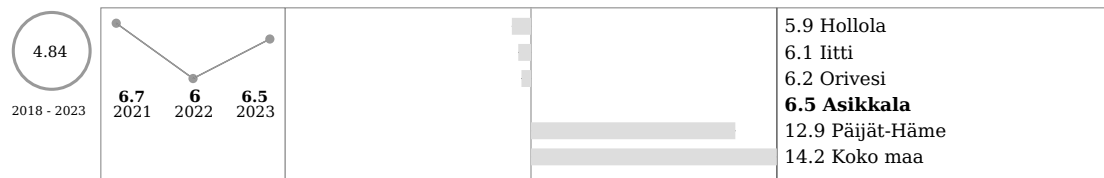
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinasuvat naiset, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

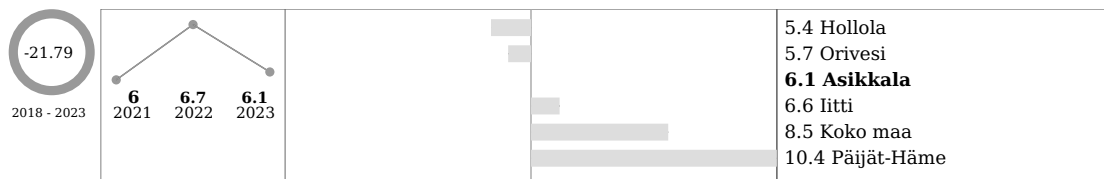
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinasuvat miehet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

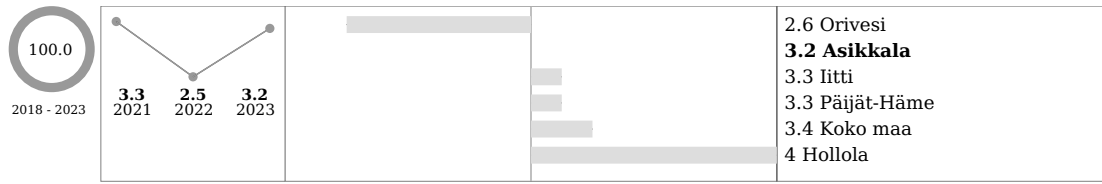
Yleistä asumistukea saaneet yhteensä, % asuntokunnista

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinhuoltajakotitaloudet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

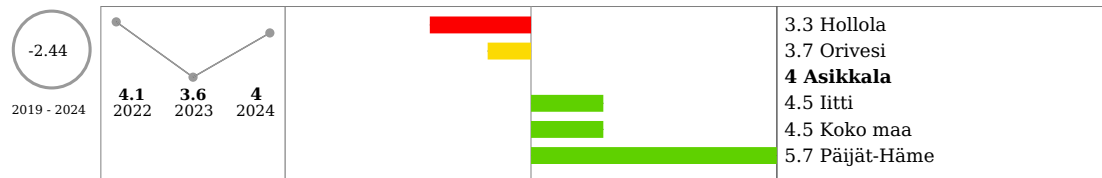
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

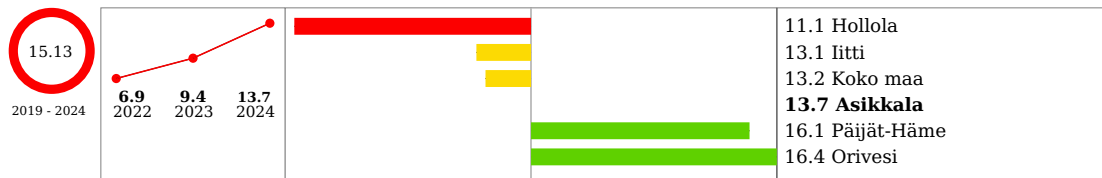
Työlliset, % väestöstä

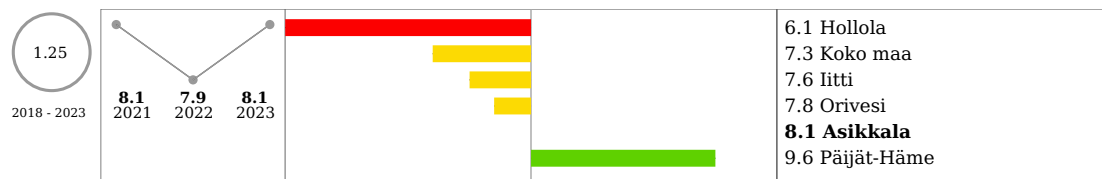
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

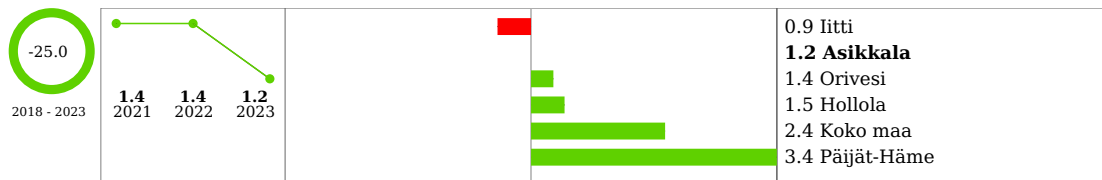
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

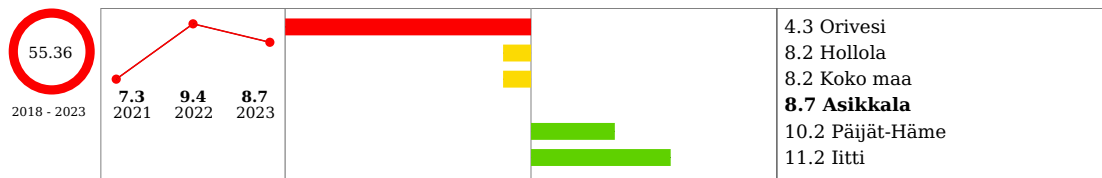
Eläkkeensaajien asumistukea saaneet, % asutokunnista

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Talous

Vuosien 2021-2024 aikana Asikkalan kunnan talouden myllersi uuteen uskoon kuntahistorian suurin muutos eli soteuudistus, joka astui voimaan vuoden 2023 alusta. Kunnan talouden tila oli vakaa ennen soteuudistusta, sillä sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten nousua oli saatu hillittyä sekä kunnan omin toimin että yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kanssa. Aiempia investointeja varten otetut lainat oli saatu maksettua pois ja kunta oli käytännössä velaton vuonna 2021. Soteuudistuksen myötä kunnan tulot laskivat enemmän kuin menot, ja kunnan talous uhkasi muodostua pysyvästi alijäämäiseksi. Vuoden 2023 aikana aloitetun talouden sopeutusohjelman myötä suunta on kuitenkin saatu käännettyä ja tilinpäätös vuodelta 2024 toteutuu talousarviota parempana, ollen kuitenkin lievästi alijäämäinen. Kunnan lainamäärä on kasvanut kunnan historian suurimman investoinnin eli uuden Vääksyn yhteiskoulun rakentamisen myötä noin 15 miljoonaan euroon. Kunnan tase on hyvässä kunnossa, sillä kertyneitä ylijäämiä ja investointivaroja on noin 30 miljoonaa euroa.

Hyte-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Hyte-kertoimen suuruus määräytyy toimintaa kuvaavien prosessi-indikaattoreiden ja tuloksia kuvaavien tulosindikaattoreiden perusteella. Prosessi-indikaattoreilla haetaan vastausta siihen, minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on. Valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus. Tulosindikaattorit mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet (100).

Asikkalan kunnan Hyte-kerroin oli vuonna 2022 67, vuonna 2023 67 ja vuonna 2024 65. Hyte-kerroin euroa/asukas oli vuonna 2021 18,9, vuonna 2023 19,0 ja vuonna 2024 19,6. Kunnan hyte-indikaattoreista johtamista, seuranta ja arviointia kuvaavat indikaattorit ovat pysyneet hyvällä tasolla (100), samoin kuin esimerkiksi pitkiä liikuntavälitunteja ja kouluyhteisöjen terveydellisyydestä ja turvallisuudesta huolehtimista kuvaavat indikaattorit. Kunnassa on kiinnitetty huomiota hyte-kertoimeen vaikuttavien asioiden kehittämiseen, sekä tehtyihin toimepiteisiin, että niiden raportointiin. Eniten vaihtelua on tulosindikaattoreissa, joihin tiedot haetaan muun muassa joka toinen vuosi suoritettavalla kouluterveyskyselyllä, indikaattoreista huonompaan ovat kääntyneet muun muassa 8. luokkalaisten ylipaino ja terveydentilan kokemukset. Kunnan hyte-kertoimeen vaikuttavat tekijät ovat moniulotteisia ja niiden parantaminen vaatii sujuvaa yhteistyötä niin kunnan sisällä kuin verkostoissakin. Päijät-Hämeessä toimii hyvinvointialueen käynnistämä hyte-kerroin työryhmä, jossa pyritään etsimään ratkaisuja hyte-kertoimen tulosten parantamiseksi, Asikkalaa ryhmässä edustaa hyvinvointikoordinaattori.

Elinvoima ja väestö

Asikkalan kunta on ollut mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Työllisten määrä väestöstä on Asikkalassa ollut vuonna 2023 35,3%, tämä on alhaisempi kuin keskimäärin koko maassa (43,1%) ja Päijät-Hämeessä (39,3%). Työllisten määrä on vuosien 2021-2024 välillä pysynyt hyvin samalla tasolla. Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason joka on mitattu laskemalla 20 vuotta

täyttäneiden perusasteen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Asikkalassa koulutustasomittain oli vuonna 2024 342,2. Koulutustasomittain on noussut edellisen valtuustokauden alusta, vuodesta 2021 jolloin se on ollut 335,2. Asikkalan lukema on kuitenkin edelleen alhainen Päijät-Hämeen (351,4) ja koko maan (396,2) tasoon verrattuna.

Toimeentulotukea saaneiden yli 18 vuotiaiden määrä on laskenut hieman valtuustokauden aikana (265-236). Asikkalan työttömyysprosentti oli pitkään valtakunnallista tasoa korkeampi, vuonna 2021 päästiin kuitenkin valtakunnan tason alapuolelle. Valtuustokauden aikana työttömyysprosentti on Asikkalassa laskenut vuoden 2021 lukemasta 10,8%, vuoden 2023 lukemaan 8,8%, mutta noussut vuonna 2024 taas 10 prosenttiin. Koko maan työttömyysprosentti on vuonna 2021 ollut 11,4% ja vuonna 2023 9,8%. Nuorisotyöttömien määrä on pysynyt lähes samalla tasolla valtuustokauden aikana, nuorisotyöttömiä on vuonna 2021 ollut 12,1%, vuonna 2022 6,9%, vuonna 2023 9,4 % ja vuonna 2024 13,7% vastaavan ikäisestä työvoimasta. Pitkäaikaistyöttömien eli yli vuoden työttöminä olleiden osuus työttömistä 25,6% on laskenut vuoden 2021 lukemasta (35,6%). Vaikeasti työllistyvien 15-64 vuotiaiden (ns. rakennetyöttömyys) osuus vastaavan ikäisestä väestöstä 4,0 % on hieman laskenut vuodesta 2021 (5,0%). Lähes joka kolmannen 8.-9. luokkalaisen perheissä (28,4%) vähintään toinen vanhemmista on työttömänä (vuonna 2021, 28,4%). Sairauspäivärahaa saaneiden 16 - 64 vuotiaiden määrä on vaihdellut, päivärahaa saaneita on Asikkalassa valtakunnalliseen tasoon verrattuna enemmän (Asikkala 2021 127,4 ja 2023 115,4 /1000 vastaavan ikäisestä, koko maa 124,3 ja 110,1 / 1000 vastaavan ikäisestä väestöstä). Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien 16-64 vuotiaiden osuus vastaanvan ikäisestä väestöstä on ollut 7,2% (2023) ja 7,7% (2021) välillä, kun koko maan luvut ovat olleet 5,5%-5,2% ja Päijät-Hämeen 6,3-6,1%.

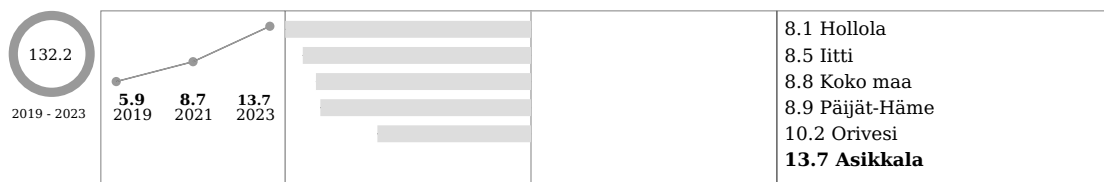
Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on. Asikkalan gini-kerroin on hieman parantunut vuoden 2021 lukemasta 27,2 ja erityisesti vuoden 2022 lukemasta 27,7 vuoden 2023 lukemaan 26,6. Gini-kerroin on kuitenkin edelleen korkeampi kuin esimerkiksi Päijät-Hämeen (vuonna 2023 26,3) tai Hollolan kerroin (vuonna 2023 24,4). Työllisyys ja työttömyys ovat keskeisimmät tuloeroihin vaikuttavat tekijät. Hyvin suurten tuloerojen katsotaan heikentävän sosiaalista koheesiota, luottamusta ja liikkuvuutta, joiden heikkenemisellä on negatiivisia vaikutuksia väestön hyvinvointiin ja talouteen.

Asikkalassa oli vuoden 2024 lopulla 7891 asukasta. Asikkalan väkiluku on vähentynyt vuodesta 2020 vuoteen 2024 yhteensä 142 henkilöä, väkiluku tippui alle kahdeksan tuhannen vuonna 2023. Asikkalassa kuolee vuosittain yli sata ihmistä, syntyneiden määrän vaihtelu vuositasolla on ollut suurta. Vuonna 2021 Asikkalaan syntyi 52 lasta, vuonna 2022 37 lasta, vuonna 2023 57 lasta ja vuonna 2024 40 lasta. Vuoden 2025 syntyvyys näyttäisi tällä hetkellä jäävän alhaiseksi, laskettuja aikoja (syyskuuhun 2025) on 27. Väestön ikääntyminen ja syntyvyyden väheneminen ovat valtakunnallisia trendejä. Syntyvyyden laskun jatkuessa nykyisen trendin mukaisesti koko Suomen väkiluku kääntyy laskuun vuoden 2031 aikana. Väestörakenteen muutos vaikuttaa huoltosuhteeseen, joka on kasvanut vuodesta 2021 (90,9) vuoteen 2023 (92,3). Huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15 -vuotiasta ja 65 vuotta täyttänyttä on sataa työkäistä eli 15 - 64 -vuotiasta kohti eli mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on. Huoltosuhteen kasvu on ollut Asikkalassa koko maahan nähden nopeampaa ja huoltosuhte on koko maahan (61,9) ja Päijät-Hämeen tasoon (71,8) nähden huomattavasti korkeampi. Väestöennusteen mukaan tulevana vuosina eläkeläisten määrä lisääntyy voimakkaasti ja samanaikaisesti työkäinen väestö sekä lasten ja nuorten määrä vähenee.

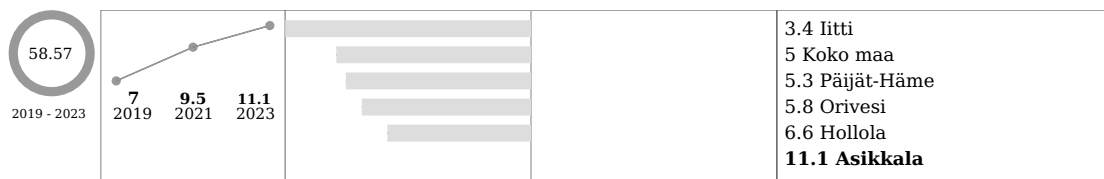
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

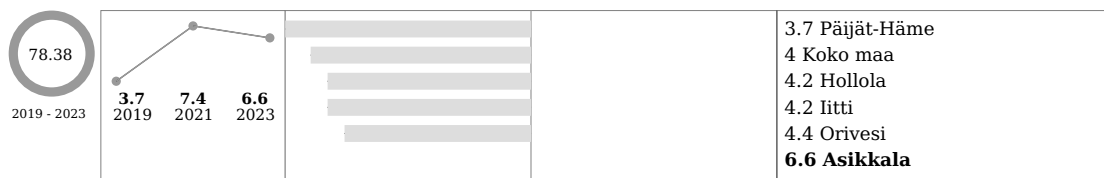
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

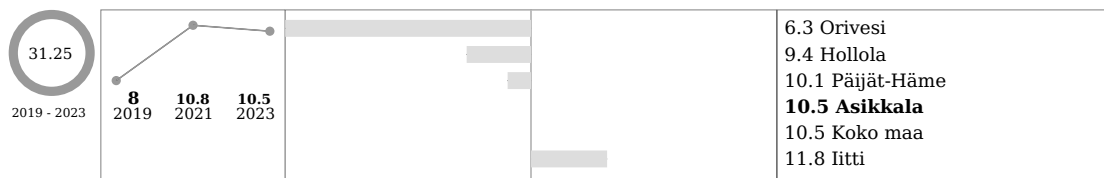
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

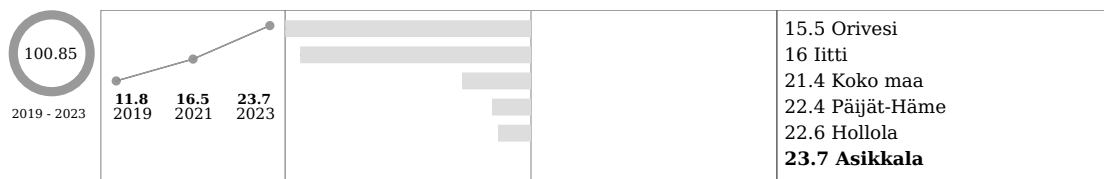
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

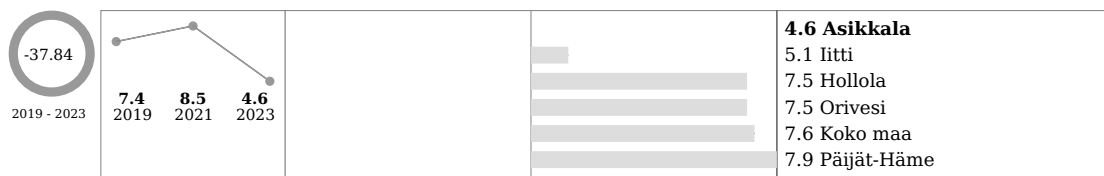
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

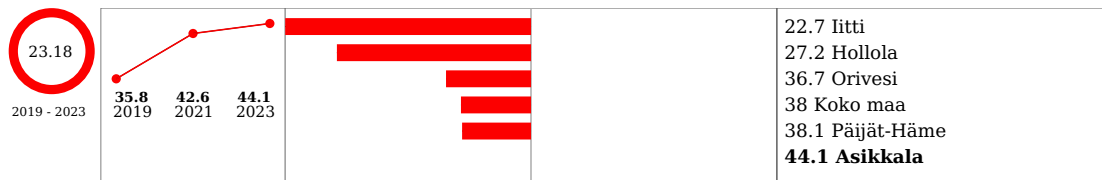
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

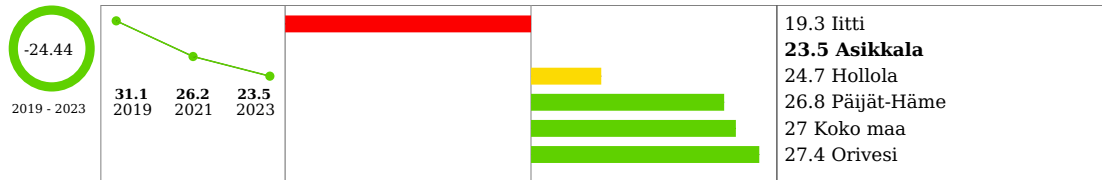
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

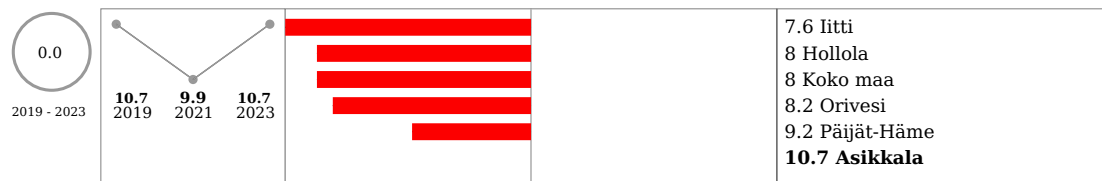
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

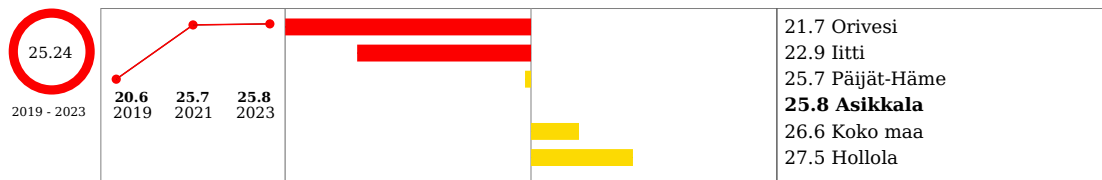
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

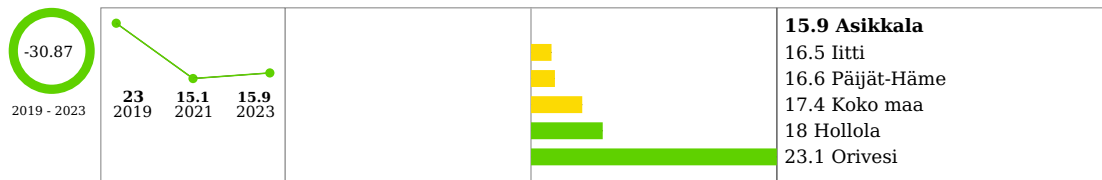
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

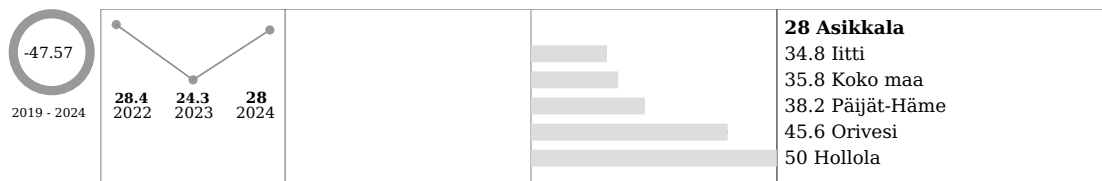
Kokee terveydentilansa keskinortaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

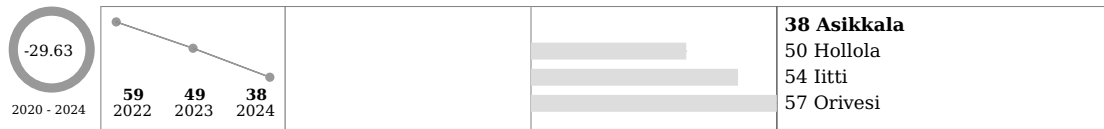

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

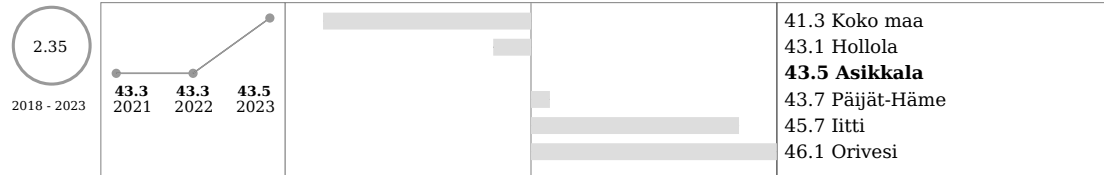

Opiskelu, työ ja toimeentulo

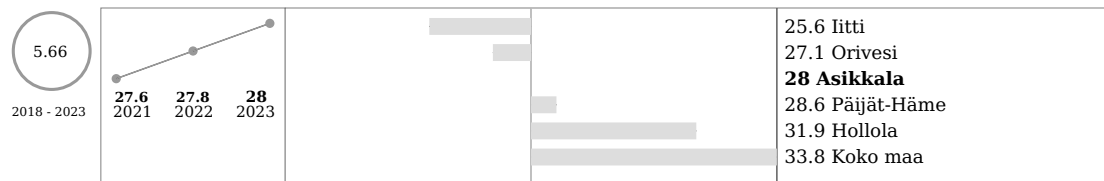
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

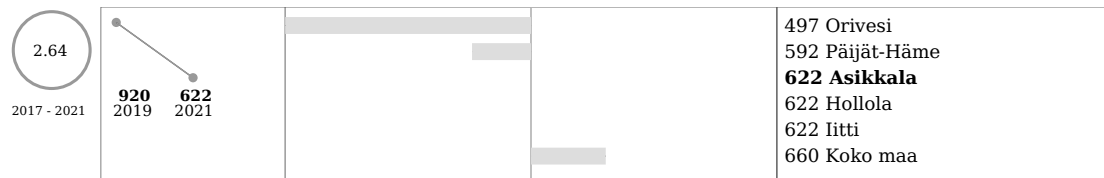
Keskiasteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä

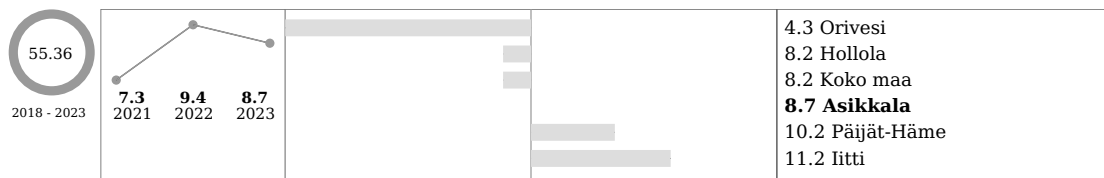
Korkea-asteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä

Terveydenhoitajien henkilöstömitoitus ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskeluterveydenhuollossa, opiskelijaa per henkilötyövuosi

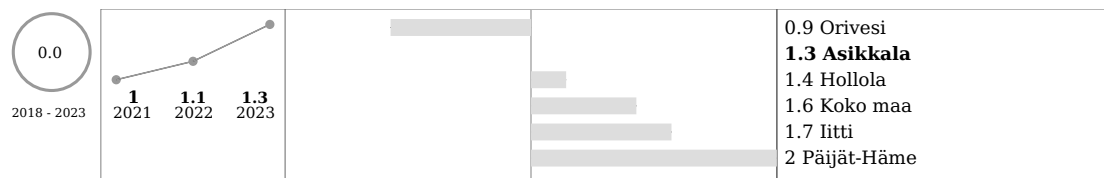

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

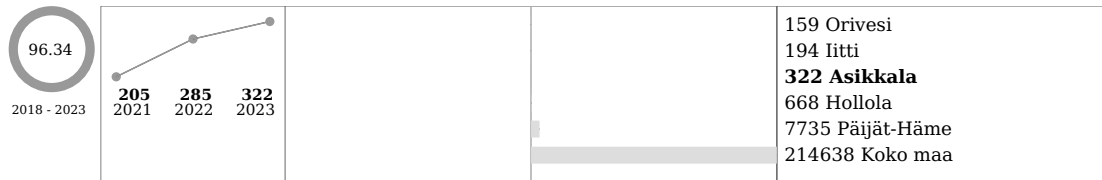

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

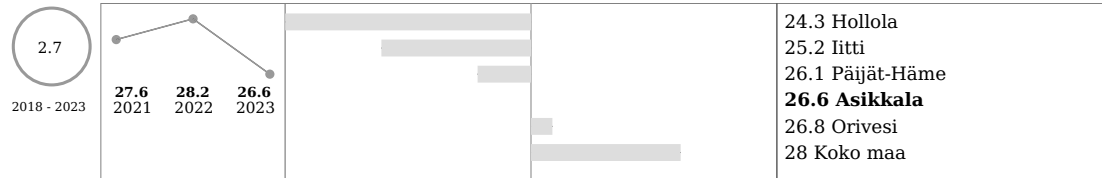
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

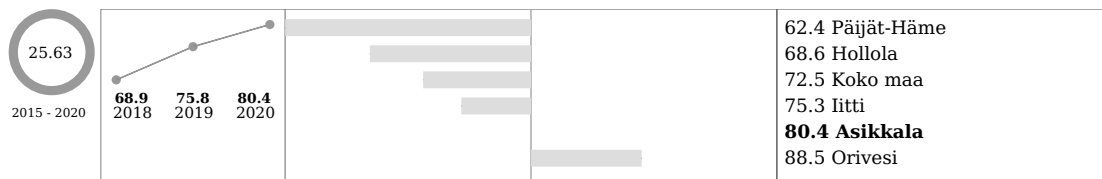
Rikoksista syylliseksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

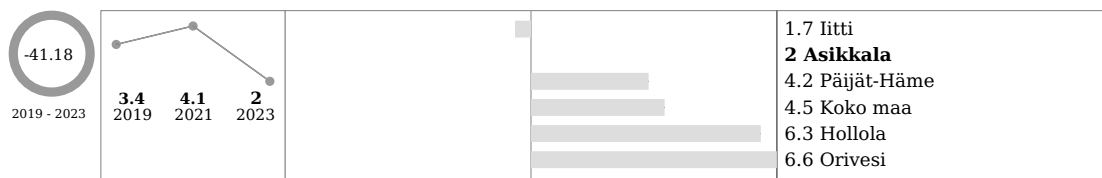

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

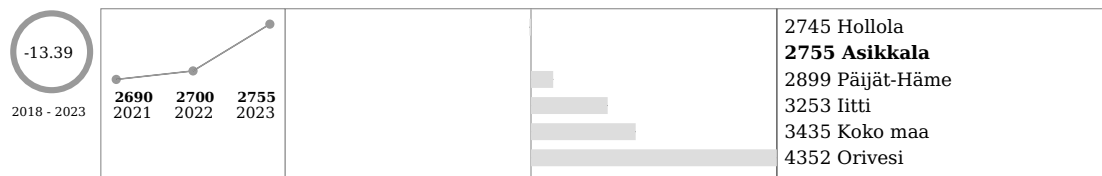

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

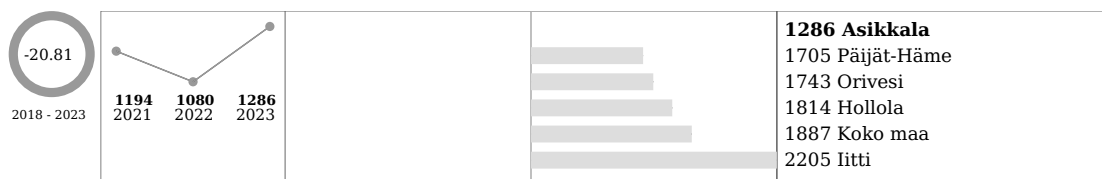

Sosiaali- ja terveydenhuolto

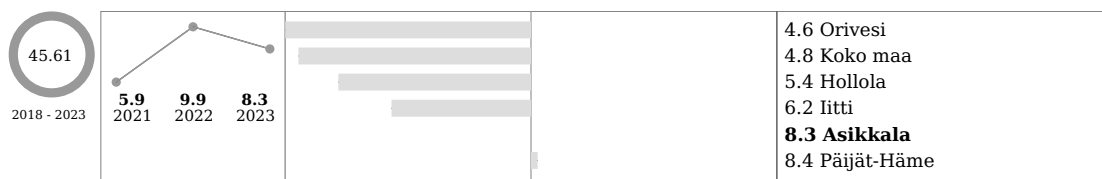
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

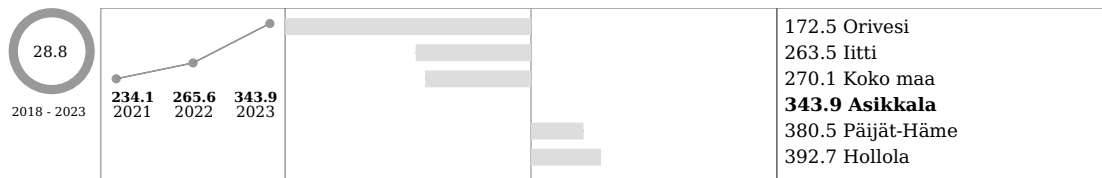
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

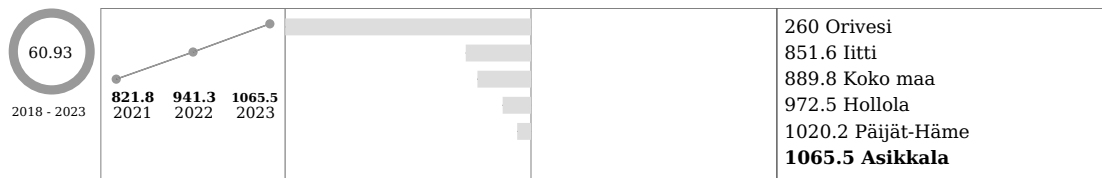
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 0 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

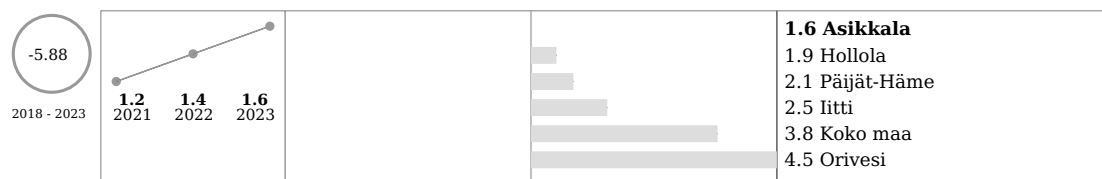
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

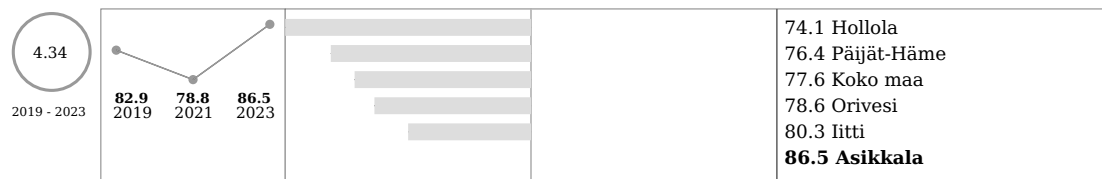

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0 - 17-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

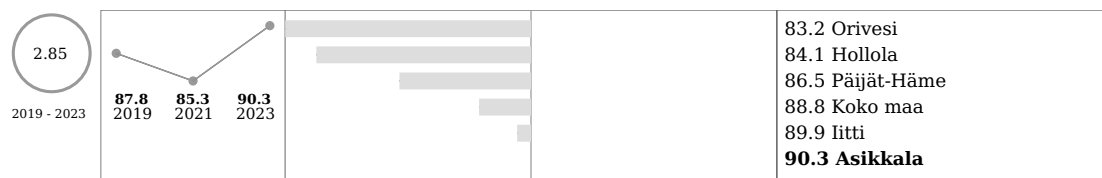

Vapaa-aika

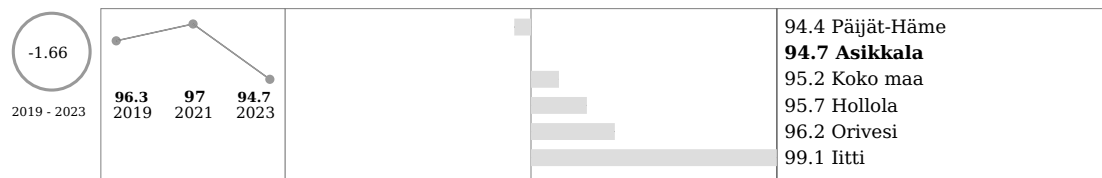
Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista

Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

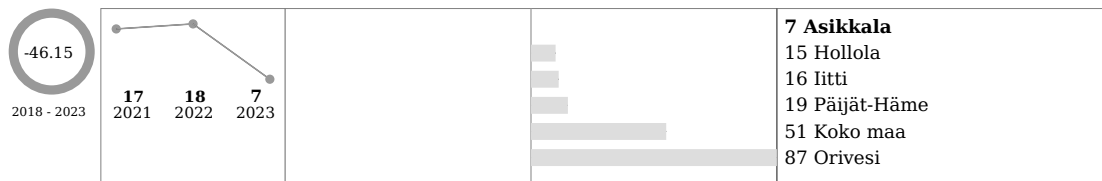

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Muut palvelut

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiaista, kunnan kustantamat palvelut

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Syntyvyyden lasku on valtakunnallinen ilmiö ja se näkyy myös Asikkalassa. Syntyvien määrä on vaihdellut vuosittain melkoisesti. Vuonna 2024 syntyneitä oli 40, kun vuonna 2023 syntyi 57, vuonna 2022 37 ja vuonna 2021 52 lasta. Perheiden muuttoliike tasoittaa tilannetta hieman, koululuokilla on tähän asti ollut suurempi määrä lapsia kuin mitä kyseisen vuoden syntyvyys on ollut. Perheet kertovat kuntaan muuton syiksi muun muassa ympäristön ja luonnon läheisyyden, palvelujen laadukkuuden ja erityisesti taajaman läheisyyden Lahden työssäkäyntialueeseen.

Lasten pienituloisuusaste kuvaa sitä, kuinka suuri osuus alle 18-vuotiaista jää suhteellisen pienituloisuusasteen alapuolelle. Lasten pienituloisuusaste oli Asikkalassa alimmillaan vuonna 2021 14,9%, korkeimmillaan aste on ollut vuonna 2022 15,7% josta se laski hieman vuoden 2023 lukuun 15,4%. Asikkalan luvut ovat Päijät-Hämeen vastaaviin (2021 14,4%, 2022 14,6% ja 2023 14,6%) verrattuna hieman korkeammat, ero korostuu koko maan lukemiin verrattuna (2021 11,9%, 2022 11,7% ja 2023 12,2%). Kouluterveyskyselyn perusteella kahdeksas ja yhdeksäs luokkalaisten perheistä vuonna 2021 28,4% ja vuonna 2023 28,9%:lla vähintään toinen vanhemmista on ollut työttömänä. Vanhemman työttömyyden suhteen erot Päijät-Hämeen (34,2% ja 28,9%) ja koko maan (31,2% ja 25,2%) lukemiin ovat pienet. Yhden vanhemman perheitä on ollut vuonna 2021 22,2%, ja vuosina 2022 ja 2023 22,9% kaikista perheistä. Päijät-Hämeeseen ja koko maahan verrattuna Asikkalassa on ollut hieman vähemmän yhden vanhemman perheitä, ero on kuitenkin vain 4-5% Päijät-Hämeen ja 1-2% koko maan lukuihin verrattuna.

Asikkalan perhekeskus Ilo aloitti toimintansa huhtikuussa 2021, perhekeskus on perheiden matalan kynnyksen kohtaamispaikka. Perhekeskus Ilon toiminta on vakiintunut valtuustokauden aikana, perheet ovat löytäneet toiminnan. Vuoden 2024 aikana avoimen varhaiskasvatuksen perheklubbilla kävi noin 30 perhettä ja vauvaklubilla 10 perhettä kevään ja 9 perhettä syksyn aikana. Avoimen varhaiskasvatuksen leikkis-toiminnassa oli 25 lasta. Seurakunnan toiminnot ovat tavoittaneet 57 perhettä. Perheiden iltakerhot kerran kuussa tavoittivat 20-40 henkeä kerrallaan, seurakunnan päiväkerhoissa on ollut 35 lasta. Asikkalan 4H:n toimintana on toteutunut mm. kerhoja, leirejä, kuntouttavaa työtoimintaa ja nuorten kesätyöllistämistä, uutena toimintona avautui kierrätyskeskus Kiertola. Perhekeskuksen toimijoiden yhdessä järjestämät kesäjuhlat tavoitti 143 henkeä ja joulutupa 135 henkeä.

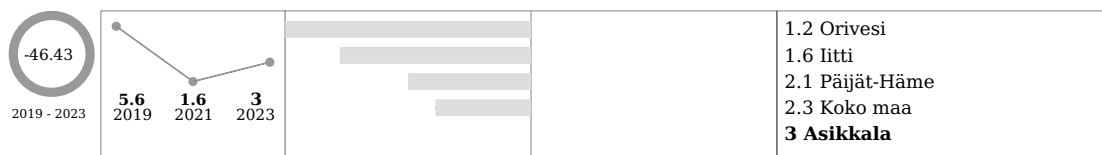
Hyvinvointialueen alaikäisten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelujen jonotilanne on ollut ruuhkautunut ja palveluihin pääsy on osin pitkittynyt. Palveluiden resurssointia on korjattu vuoden 2024 aikana. Matalan kynnyksen tukea, kuten lapsiperheen kotipalvelua ja perheohjaajan palveluja on ollut paremmin saatavilla.

NUORET JA NUORET AIKUISET

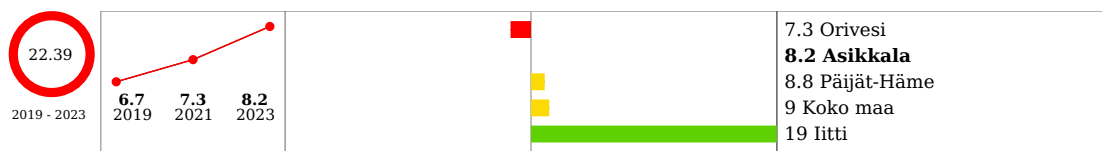
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

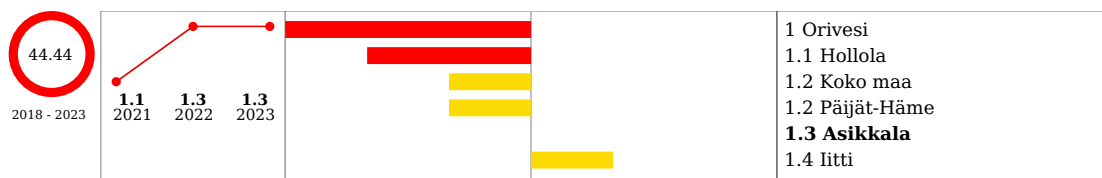
Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

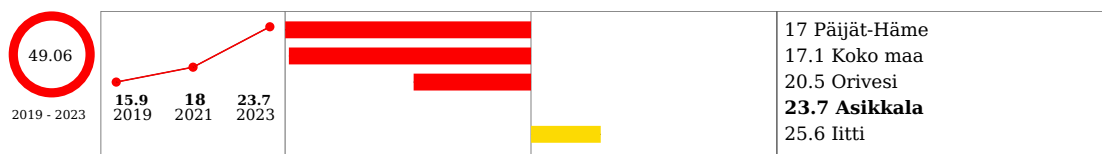
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

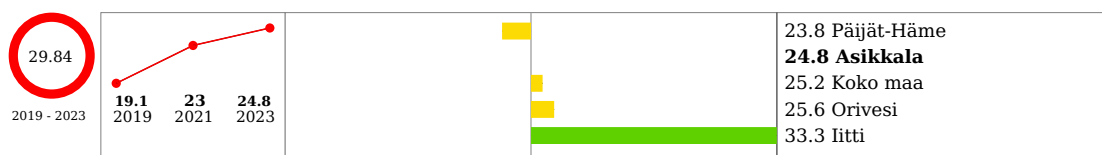
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

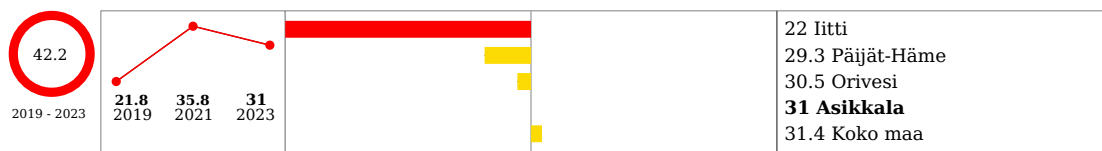
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

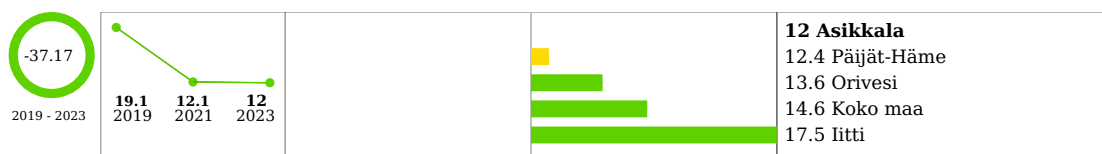
Kokee terveydentilansa keskin kertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

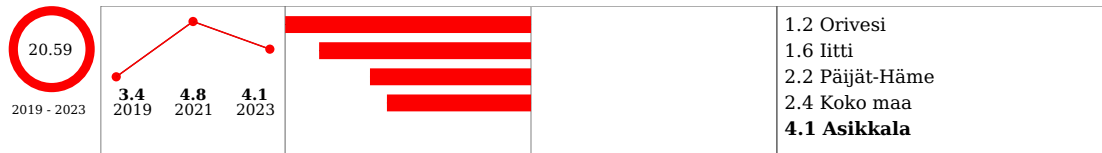
Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

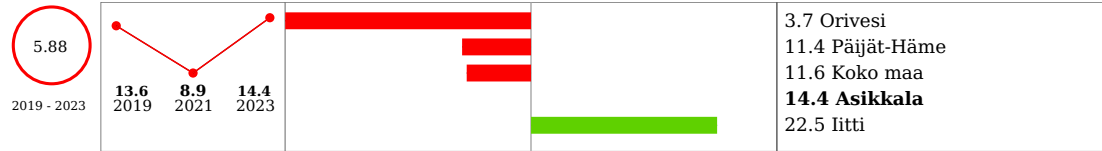
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

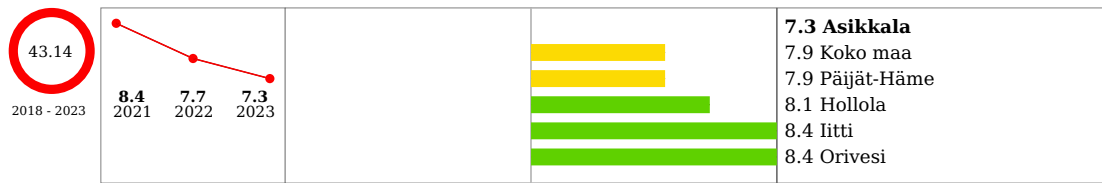
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

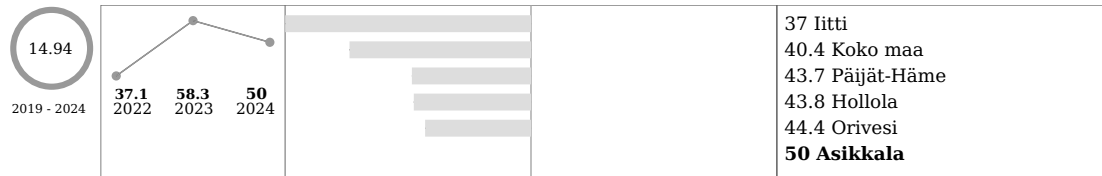
Kuntoutusrahaa saavat 16 - 19-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 16 - 24-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

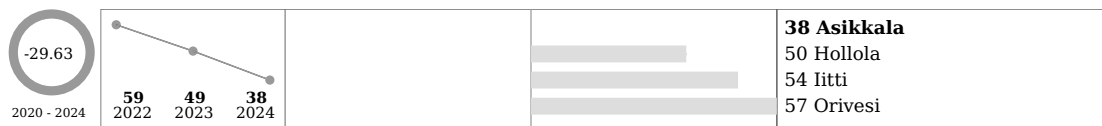

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVEI-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

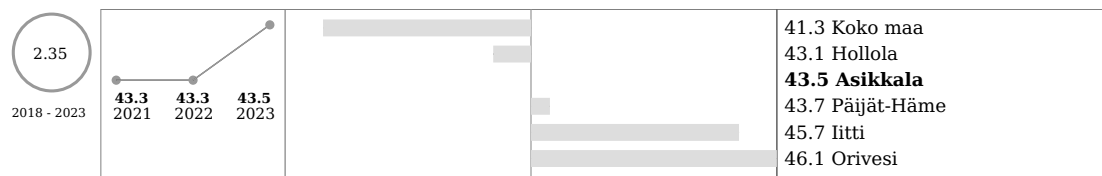

Opiskelu, työ ja toimeentulo

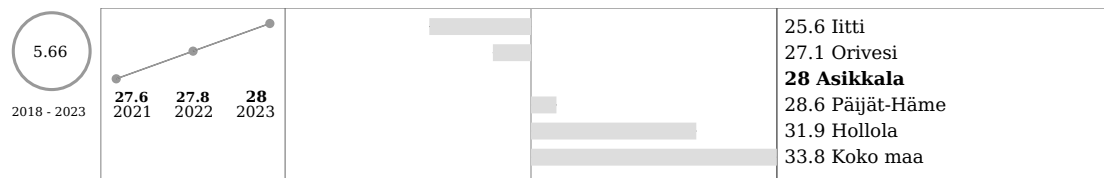
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

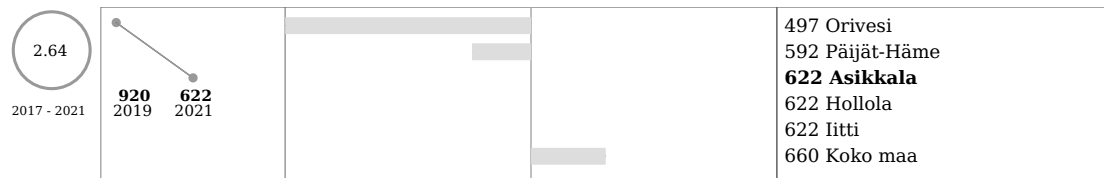
Keskiasteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä

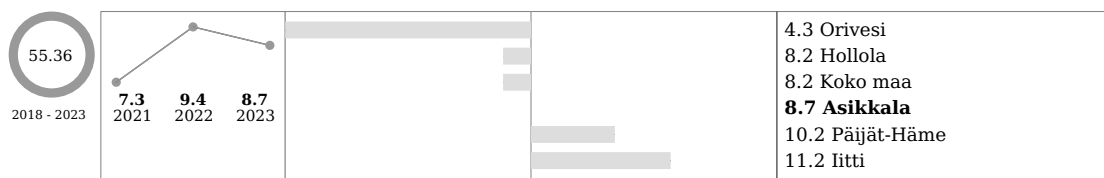
Korkea-asteen koulutuksen saaneet, % 20 vuotta täyttäneistä

Terveydenhoitajien henkilöstömitoitus ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskeluterveydenhuollossa, opiskelijaa per henkilötyövuosi

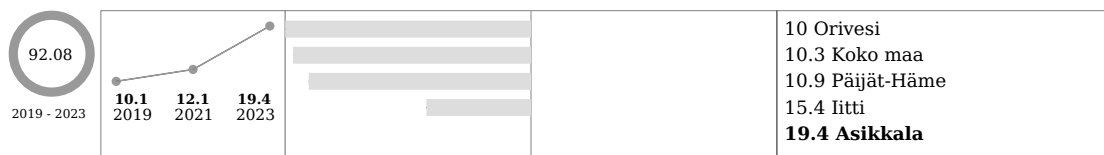

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

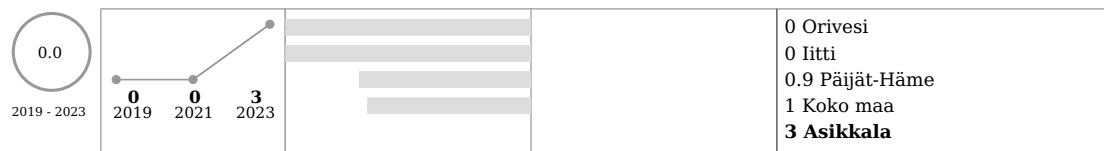

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (-2015)

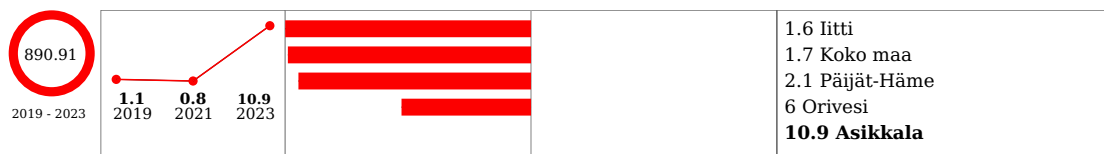
Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

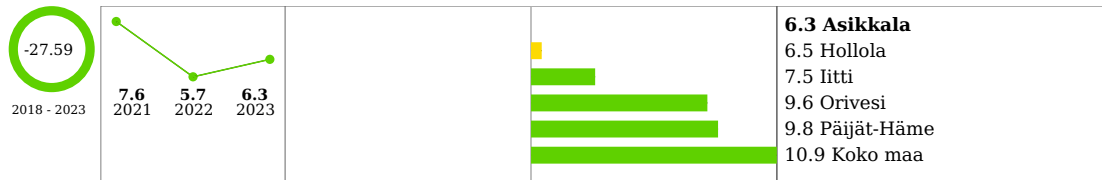
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) (-2022)

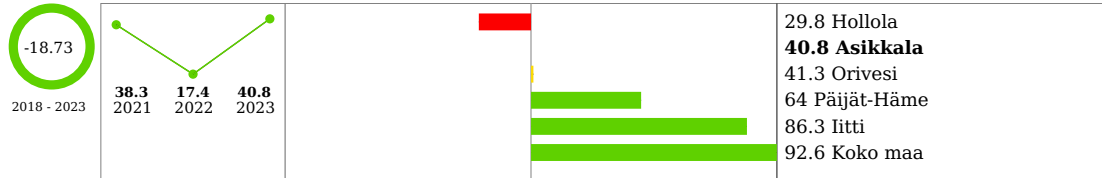
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavan ikäistä

Rikoksista syylliseksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

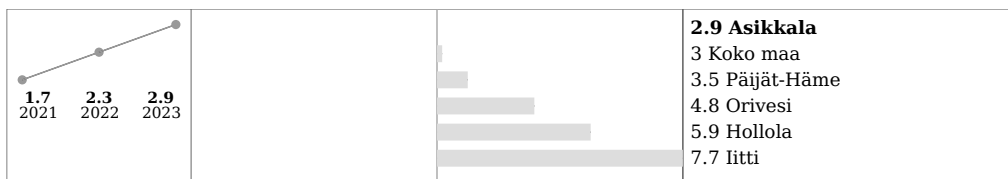
Rikoksista syylliseksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

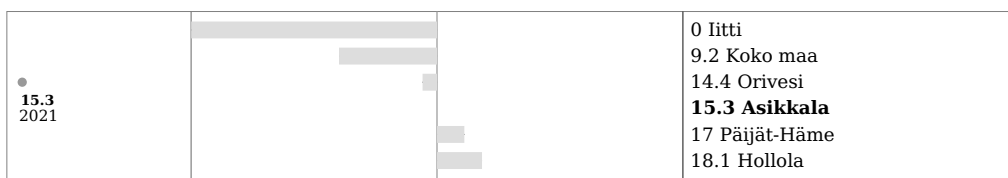
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

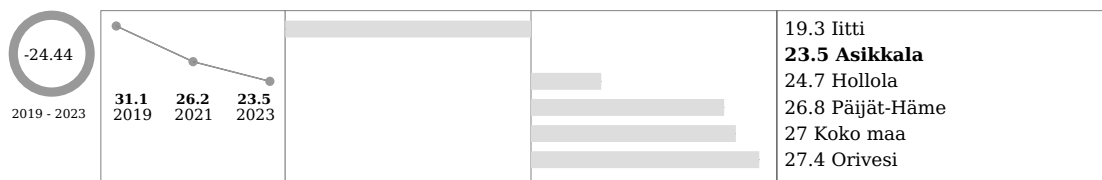

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Vapaa-aika

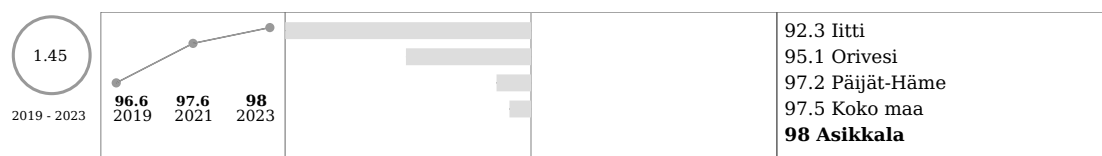
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Asikkalan koko väestöstä 9,4% on 7-15 vuotiaita ja 6,7% 16-24 vuotiaita. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24 vuotiaiden määrä on valtuustokaudella vaihdellut 7,3% (2021) ja 9,4% (2022) välillä. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 vuotiaiden osuus on ollut 1% vastaavan ikäisestä väestöstä (vaihteluväli 1-1,3%), kiireellisesti kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus on ollut pienempi 0,4-0,5%. Lastensuojeluilmoituksia on tehty 8,6%-10,2 prosentista 0-17 vuotiaita. Lastensuojelun avohuollon asiakkuudessa on ollut 1,2-1,6% 0-17 vuotiaista väestöstä.

Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi, viimeisin tiedonkeruu toteutettiin keväällä 2023. Kouluterveyskyselyssä kartoitetaan lasten ja nuorten elämää laajasti, se sisältää osa-alueita mm. perheeseen, elinoloihin, kasvuympäristön turvallisuuteen, osallisuuteen ja vapaa-aikaan liittyen. Kouluterveyskyselyyn vastaavat 4. ja 5. luokkalaiset, 8. ja 9. luokkalaiset, lukion 1. ja 2. luokkalaiset sekä toisen asteen opiskelijat. Kouluterveyskyselyn tulokset löytyvät kokonaisuudessaan THL:n sivuilta; kouluterveyskysely 2023. Kouluterveyskyselyn perusteella myönteistä kehitystä on tapahtunut mm. siinä, että nuoret kokevat koulussa ja nuorten arjessa olevan nyt enemmän turvallisia aikuisia, joille voi kertoa mieltä askarruttavista asioista. 8. ja 9.

luokkalaiset ja lukiolaiset vastaavat, että heillä on hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa. Huolestuttavaa on, että kyselyn perusteella koulukiusamisen kokemus on lisääntynyt erityisesti lukiolaisten kohdalla. Kaikilla kyselyyn vastanneilla luokka-asteilla ahdistuksen kokemus tai huoli omasta mielenterveydestä on voimakkaampaa kuin edellisessä kyselyssä. Huolta pitävän aikuisen nuoreen kohdistuvan henkisen tai fyysisen väkivallan kokemukset ovat lisääntyneet erityisesti 4. ja 5. luokkalaisten kohdalla. Seksuaalisen ahdistelun kokemukset ovat niin ikään lisääntyneet. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus näkyy kouluterveyskyselyn tuloksissa; 4. ja 5. luokkalaisista 38,5% (vuonna 2021, 33,3%) ilmoittaa liikkuvansa vähintään tunnin päivässä, 8. ja 9. luokan oppilaista 24,5% (vuonna 2021, 23,8%) ja lukiolaisista 16,2% (vuonna 2021, 13,7%).

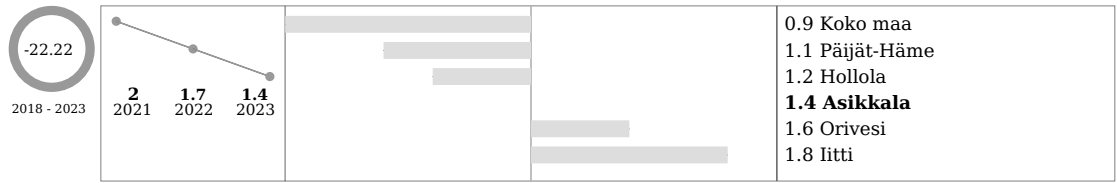
Move! on perusopetuksen 5.- ja 8.-luokkalaisille toteutettava fyysisen toimintakyvyn mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka tarkoituksena on kannustaa oppilaita huolehtimaan omasta fyysisestä toimintakyvystään. Tuloksia voidaan hyödyntää mm. koulujen liikunnanopetuksessa, kouluterveydenhuollossa ja paikallisten hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa. Valtakunnallisesti koululaisten fyysisen kunnon heikkeneminen on pysähtynyt: alhainen fyysinen toimintakyky oli vuonna 2024 36 %:lla 5.-luokkalaisista ja 40 %:lla 8.-luokkalaisista. Asikkalassa heikkokuntoisten 5.-luokkalaisten osuus on pienempi kuin valtakunnallisesti (2022: 28 %, 2023: 24 %, 2024: 28 %), kun taas 8.-luokkalaiset ovat koko maan keskiarvoa heikommassa kunnossa (2022: 37 %, 2023: 58 %, 2024: 50 %). Erityisesti Asikkalan 8.-luokkalaisten poikien kunto on heikentynyt huolestuttavalla tavalla: vuonna 2022 poikien fyysinen toimintakyky oli parempi kuin tyttöillä, mutta vuonna 2024 huonokuntoisia poikia oli 56 % ja tyttöjä 42 %.

TYÖIKÄISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

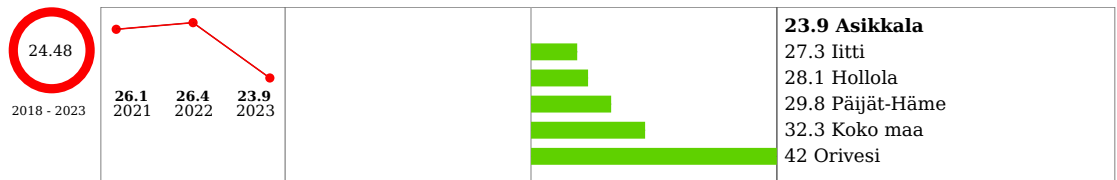
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

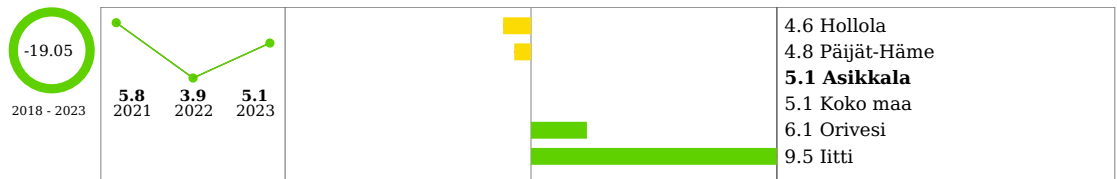
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25 - 64-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavan ikäistä

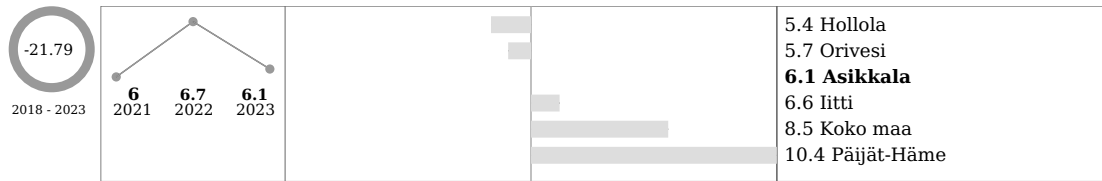

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

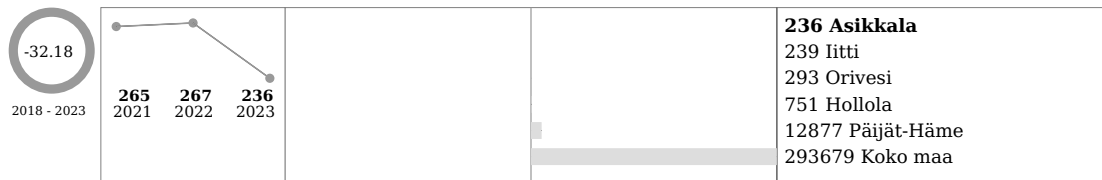

Opiskelu, työ ja toimeentulo

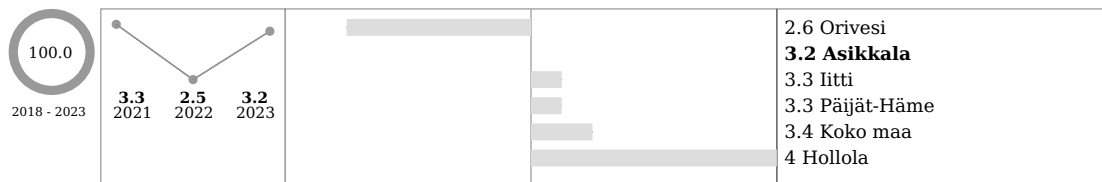
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

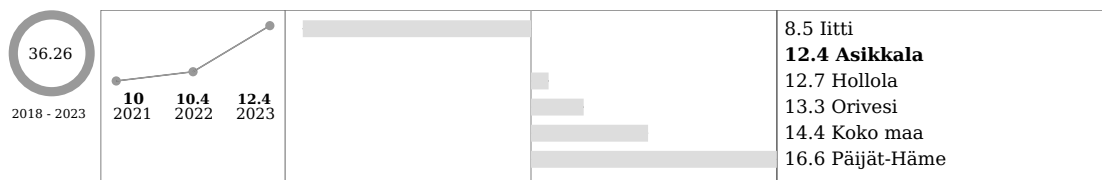
Toimeentulotukea saaneet 18 vuotta täyttäneet vuoden aikana

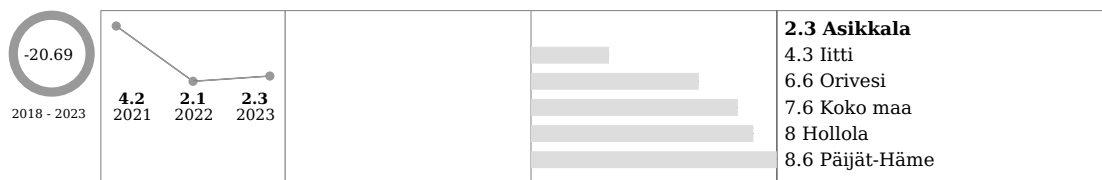
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinhuoltajakotitaloudet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

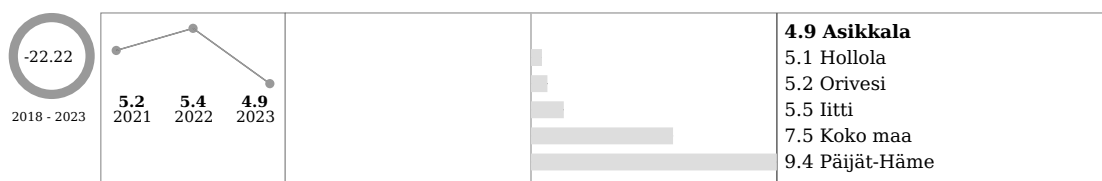
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinasuvat miehet, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

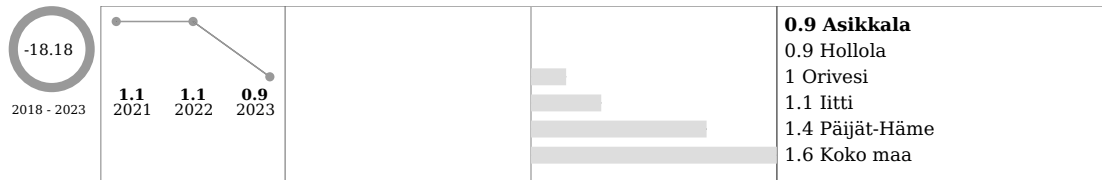
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet yksinasuvat naiset, % toimeentulotukea saaneista kotitalouksista

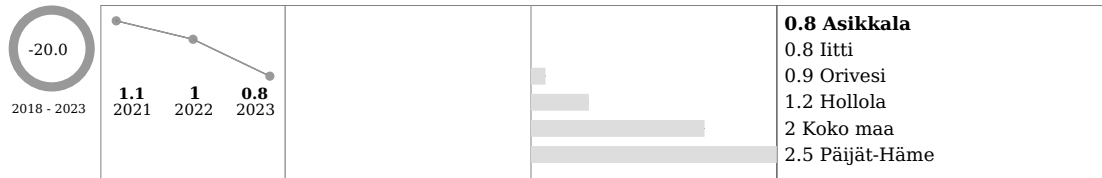
Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

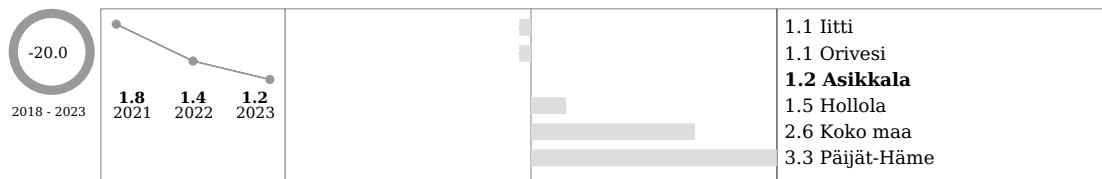
Toimeentulotukea saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

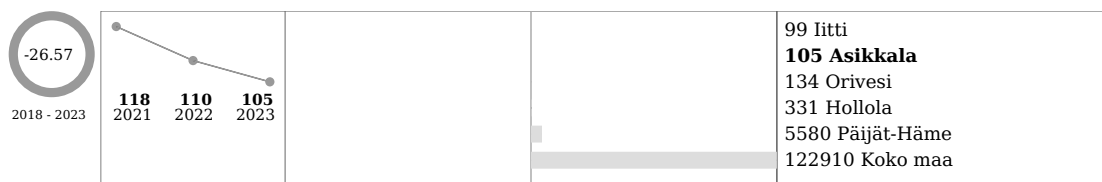
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet henkilöt vuoden aikana, % asukkaista

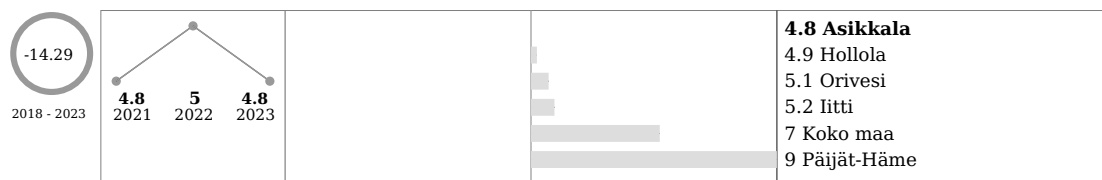
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

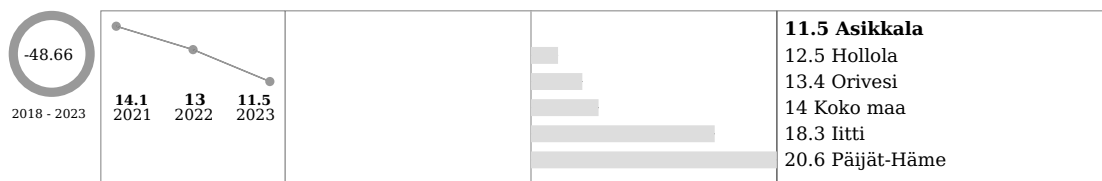
Toimeentulotukea saaneet yksin asuvat miehet vuoden aikana

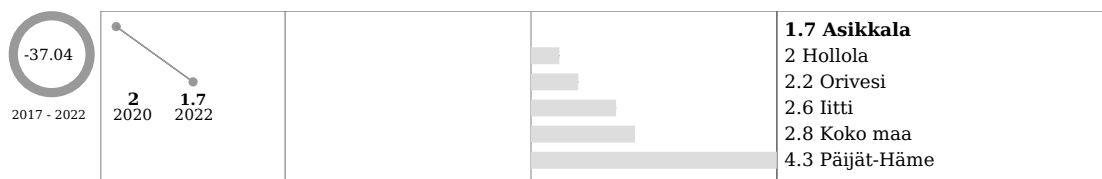
Perustoimeentulotukea vuoden aikana saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

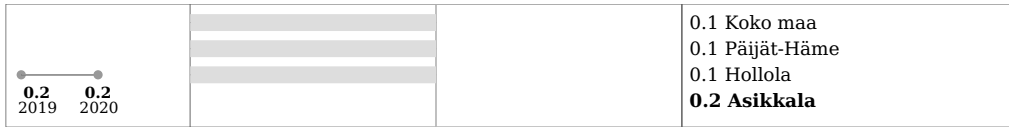
Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

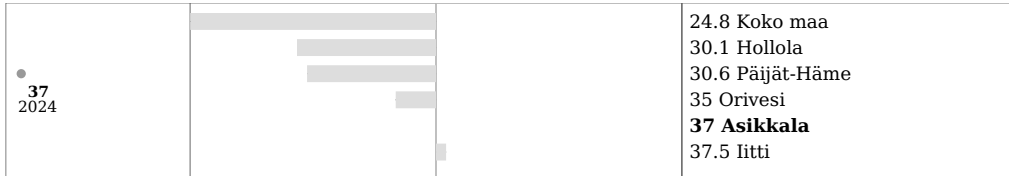

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

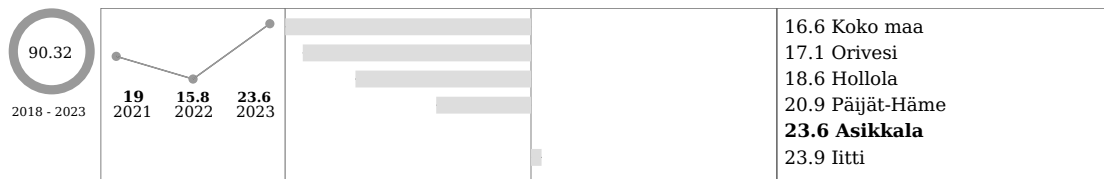

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

65 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

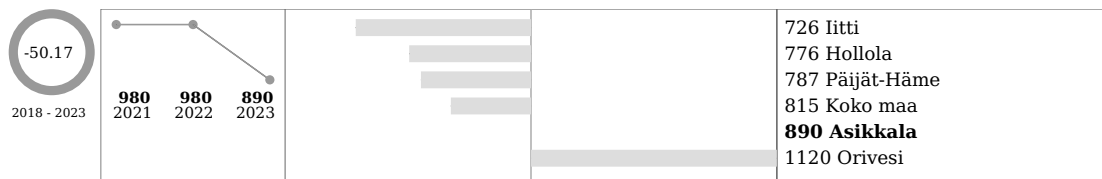
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

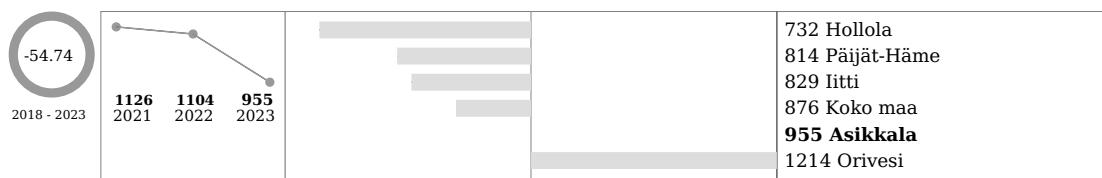
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

TYÖIKÄISET - Yhteenvedo

Työllisten määrä väestöstä Asikkalassa on 36,8%, tämä on alhaisempi kuin keskimäärin koko maassa (43,6%) ja Päijät-Hämeessä (39,7%). Työllisten määrä on kuitenkin hieman lisääntynyt edellisvuodesta (36,4%). Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason joka on mitattu laskemalla 20 vuotta täyttäneiden perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Asikkalassa koulutustasomittain 339,6 on noussut edellisen vuoden lukemasta (335,2), se on edelleen alhainen Päijät-Hämeen (347) ja koko maan (391,2) tasoon verrattuna.

Toimeentulotukea saaneiden yli 18 vuotiaiden määrä on pysynyt samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna (267 vs. 265). Asikkalan työttömyysprosentti oli pitkään valtakunnallista tasoa korkeampi, vuonna 2021 päästiinkin valtakunnan tason alapuolelle. Vuoden 2024 aikana työttömyysprosentti oli Asikkalassa 10,0%, koko maan työttömyysprosentin ollessa 10,8%. Nuorisotyöttömien määrä, 13,7 % vastaavan ikäisestä työvoimasta, on Asikkalassa hieman noussut edellisvuodesta (9,4%). Pitkäaikaistyöttömien eli yli vuoden työttöminä olleiden osuus työttömistä 25,6% (koko maa 34,6%) on pysynyt samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna (25,5% / koko maa 34,1%). Vaikeasti työllistyvien 15-64 vuotiaiden (ns. rakennetyöttömyys) osuus vastaavan ikäisestä väestöstä 4,0 % on hieman noussut (3,6%). Sairauspäivärahaa saaneiden 16 - 64 vuotiaiden määrä on laskenut, päivärahaa saaneita on Asikkalassa hieman valtakunnallista tasoa enemmän (Asikkala 115,8 /1000 vastaavan ikäistä, koko maa 110,1/ 1000 vastaavan ikäisestä väestöstä). Työkyvyttömyyseläkkeellä 25-64 vuotiaista on 7,9% vastaavan ikäisestä väestöstä, koko maassa luku on 6,0% ja Päijät-Hämeessä 6,9%.

IKÄIHMISET

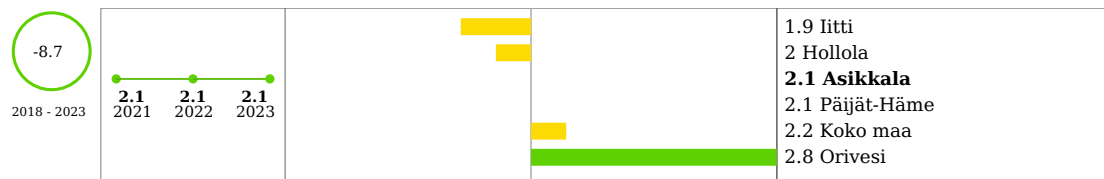
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

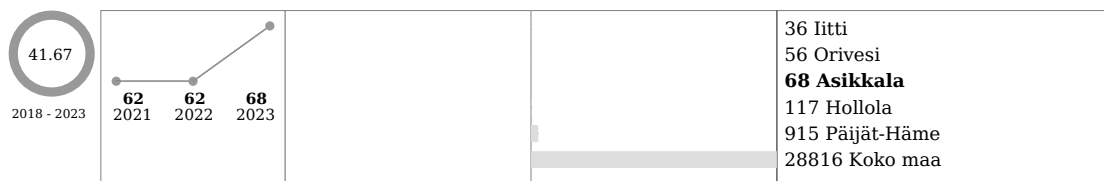
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

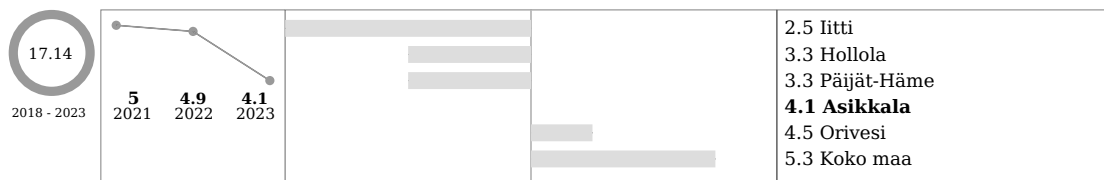
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

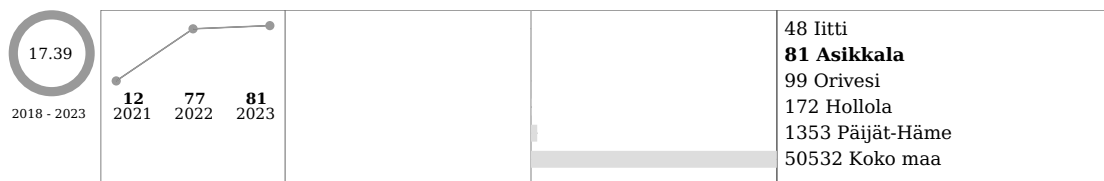
Omaishoidon tuesta sopimuksen tehneitä 65 vuotta täyttäneitä hoitajia vuoden aikana yhteensä

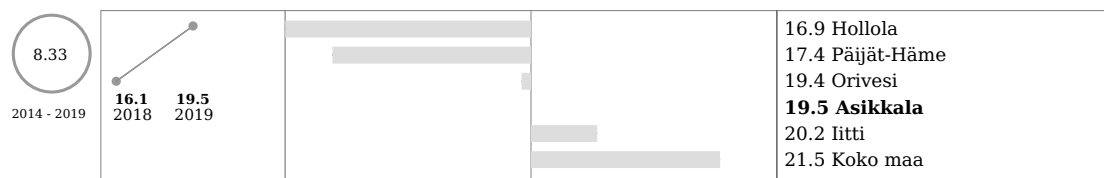
Omaishoidon tuen 80 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

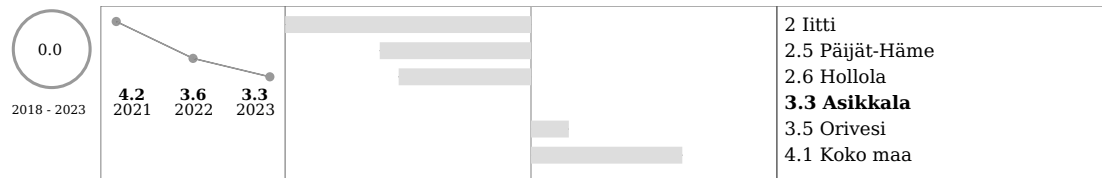
Omaishoidon tuesta sopimuksen tehneitä hoitajia vuoden aikana yhteensä

Kotipalvelun, tukipalvelujen tai omaishoidon tuen piirissä 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä (-2019)

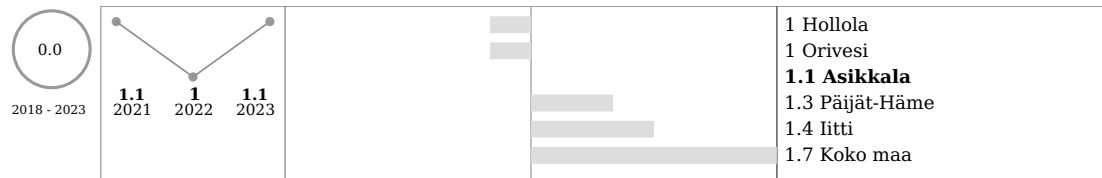

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

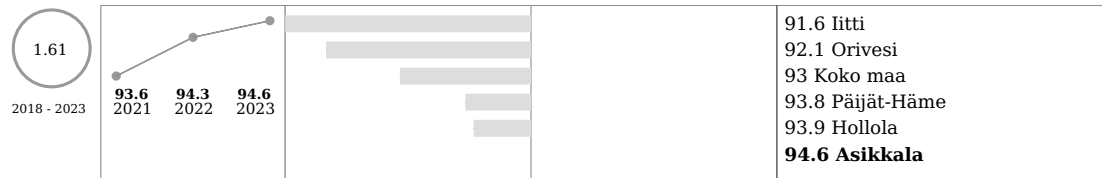
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

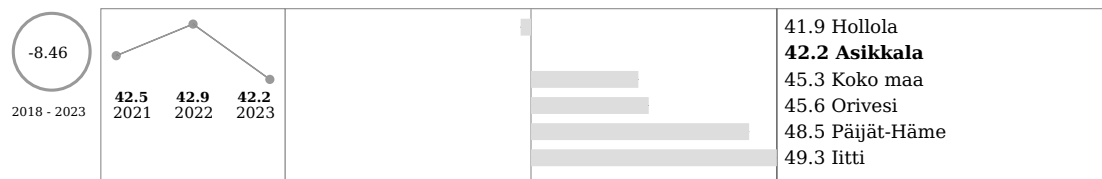

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

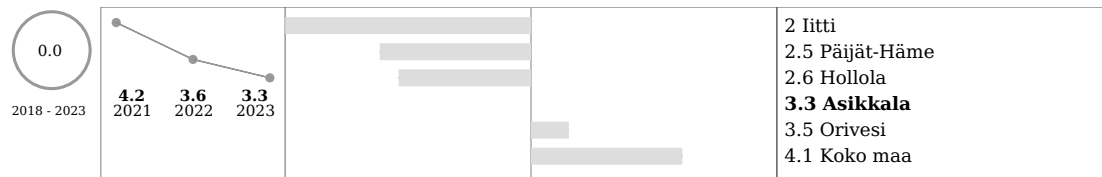
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

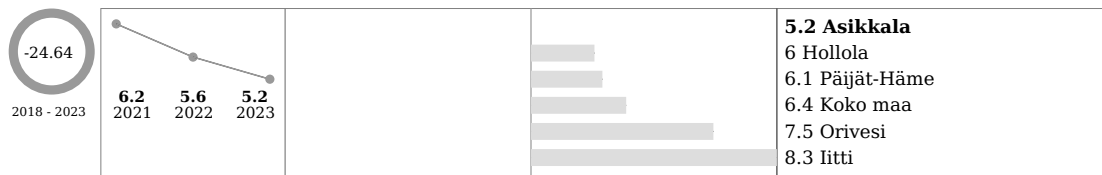
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

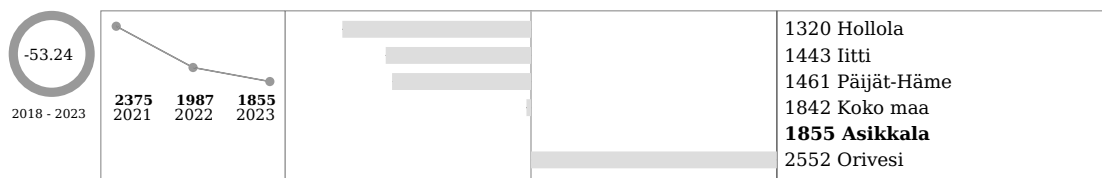
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

lääkkäiden ympärivuorokautisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavan ikäistä

IKÄIHMISET - Yhteenveto

Asikkalassa yli 75 -vuotiaiden osuus väestöstä on kasvanut vuoden 2021 15,8 prosentista vuoden 2023 16,8 prosenttiin. Yli 75-vuotiaiden määrän arvioidaan kasvavan edelleen. Vuoden 2040 ennusteen mukaan enemmän kuin joka viides (22,2%) väestöstä olisi yli 75-vuotiaita. Raskaampien palveluiden, kuten tehostetun palveluasumisen tarpeen arvellaan lisääntyvän vuoden 2025 jälkeen, merkittävin syy raskaiden palveluiden tarpeelle on muistisairauksien lisääntyminen. Kotona asuvien yli 75 vuotta täyttäneiden määrä on valtuustokaudella pysynyt tasaisesti hieman 94 prosentin molemmin puolin. Kotona asuvista yli 75-vuotiaista yksin asuvia on ollut 42,2-42,9%. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevia yli 65-vuotiaita on ollut 6-7,1% vastaavan ikäisestä väestöstä. Yli 65-vuotiaita omaishoidon piirissä olevien osuus on vaihdellut vain vähän, ollen 2,0-2,5% vastaavan ikäisestä väestöstä, tämä johtuu ainakin osittain Päijät-Hämeen hyvinvointialueen omaishoidon kriteereistä, jotka ovat muita alueita tiukempia. Omaistaan tai läheistään ilman sopimusomaishoitajuutta hoitavien määrä on tätä huomattavasti suurempi. Ikääntyneiden palvelut tarjoaa tukea ja virkistystä omaistaan tai läheistään hoitaville yhdessä muiden toimijoiden kanssa, esimerkkinä toiminnasta omaishoitajien virkistyspäivät ja omaishoidettavien "onnenpäivät"-kerhotoiminta.

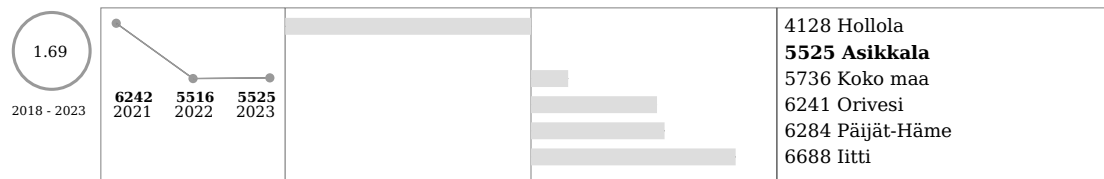
Yli 65 vuotiaiden lonkkamurtumia on Asikkalassa ollut 0,5%-0,7% / vastaavan ikäinen väestö (koko maa 0,6-0,7%). Aktiivisella terveysliikuntatarjonnalla ja ohjauksella on vaikutusta ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpitämisessä ja tapaturmien ehkäisemisessä. Kunta lahjoittaa liukuesteitä 65 vuotta täyttäneille kuntalaisille. Liukuesteiden jaon yhteydessä annetaan tietoa ja ohjausta mm. tapaturmien ja kaatumisen ehkäisystä, liikuntaryhmistä ja liikuntaneuvonnasta sekä ravitsemuksesta.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

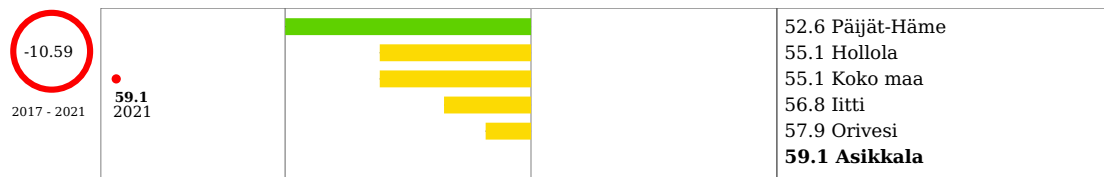
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävällillä 0 - 80 vuotta / 100 000 asukasta

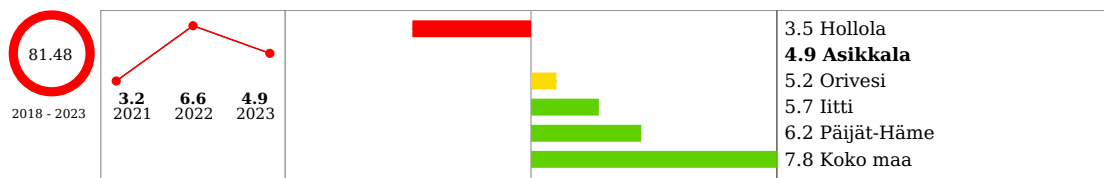

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

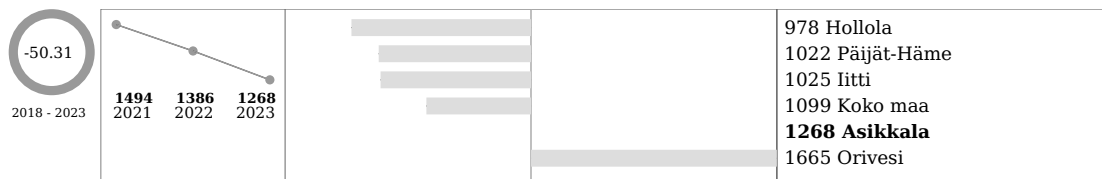
Polisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Koko väestön hyvinvointia kuvataan muun muassa PYLL-indikaattorilla (Potential years of live lost). PYLL-indikaattori kuvaa ennenaikaisia vältettävissä olevia menetettyjä elinvuosia tarkastelemalla alle 75-vuotiaiden kuolemia, joiden syy olisi voitu välttää joko ennaltaehkäisy- tai hoidon keinoin. Menetettyjen elinvuosien tarkastelu tarjoaa tietoa niistä kuolemansyistä ja väestöryhmistä, joihin alueella pitäisi suunnata aiempaa vaikuttavampia ehkäisy- ja hoitotoimia. Päijät-Hämeen pienimmät vältettävissä olevat menetykset ovat 2023 vuonna tehdyn selvityksen mukaan olleet Hollolassa ja Asikkalassa.

Asikkalassa oli yli 15 % vähemmän menetettyjä elinvuosia kuin Päijät-Hämeessä keskimäärin kaikkien vältettävissä olevien ennenaikaisten menetysten osalta, sekä eriteltyinä pahanlaatuisten kasvainten, kuljetustapaturmien, itse-murhien sekä alkoholi- ja huumekuolemien osalta. Iskemisten sydänsairauksien ja hengityselinsairauksien osalta menetettyjen elinvuosien määrä oli lähellä (+15 %/ -15 %) Päijät-Hämeen keskiarvoa. Aivoverisuonten sairauksien aiheuttamien kuolemien osalta Asikkalassa oli Yli 15 % enemmän menetyksiä kuin Päijät-Hämeessä keskimäärin. Itsemurhien osalta Asikkalassa on HVA:n pienimmät menetykset. Kun nykytilaa verrataan kunnan 10 vuotta aiempaan tilanteeseen Asikkalassa oli tapahtunut yli 15 %:n parannusta kaikissa vältettävissä olevissa menetyksissä sekä pahanlaatuisten kasvainten, kuljetustapaturmien, itsemurhien, iskemisten sydänsairauksien sekä alkoholikuolemien osalta. Yli 15 %:n heikentymistä oli tapahtunut aivoverisuonten sairauksien, hengityselin-sairauksien ja huumekuolemien osalta.

Asikkalalaiset ovat Päijät-Hämeen ja koko maan väestöön verrattuna aktiivisempia äänestämään, äänestysprosentti on ollut verrokkeja korkeampi kaikissa valtuustokauden aikaisissa äänestyksissä. Aktiivisinta äänestäminen on ollut eduskuntavaaleissa, joissa äänestysprosentti oli vuonna 2023 71.1%, kuntavaaleissa äänesti 59,1% ja hyvinvointialuevaaleissa 50,9% äänioikeutetuista.

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Asikkalan kunnan strategia valmistui vuonna 2022 ja laaja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022-2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa syksyllä 2022. Strategiaa ja hyvinvointisuunnitelmaa yhdistää vahvasti ehkäisevän työn tärkeys sekä ennakkoiva hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa. Kuntalaisten yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistuminen ovat tärkeitä osa sekä hyvinvointisuunnitelmaa että strategiaa. Nykyinen kuntien toimintaympäristö on moninainen, verkostoista koostuva ja nopeasti muuttuva. Hyvinvointisuunnitelmassa ja strategiassa esitettyihin tavoitteisiin pääsy edellyttää kunnan eri palvelualueiden välistä tiivistä yhteistyötä sekä yhteistyötä kunnan ja muiden toimijoiden kuten maakunnan, yhdistysten, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Hyvinvointialueiden toiminta alkoi 1.1.2023. Hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä ovat toiminnan alkaessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen. Kunnan tärkeimpänä tehtävänä säilyä edelleen edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa (Kuntalaki 2015/410 §1). Hyvinvointialueudistuksen aiheuttama muutos ei Asikkalan kunnan kohdalla ole ollut kovin merkittävä, koska vuodesta 2017 lähtien Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on tuottanut Asikkalalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut, poislukien koulukuraattorin ja -psykologit palvelut. Hyvinvointialueudistuksen myötä kunnassa tehtävälle ennaltaehkäisevälle työlle tulee antaa entistä enemmän painoarvoa. Tähän kannustaa myös HYTE-kerroin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Hyte-kertoimella halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Hyvinvoinnin ja elinvoiman vuoropuhelun vahvistumisen arvioidaan olevan yksi tulevaisuuden kunnan menestystekijöistä, sillä hyvinvoivat kuntalaiset ovat edellytys elinvoimalle ja elinvoimainen kunta luo puitteita kuntalaisten hyvinvoinnille. Hyvinvoiva kuntalainen ja kuntalaisten tyytyväisyys peruspalveluihin ovat myös merkittäviä vetovoimatekijöitä kunnalle.

Alla kuvataan valtuustokauden aikana eri palvelualueilla tehtyjä toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen.

2.1 Liikunta

Vuonna 2021 koronarajoitukset vaikuttivat vielä vahvasti liikuntapalveluiden toimintaan. Kevätkaudella kokoontumiset sisätiloissa olivat kokonaan rajoitusten vuoksi tauolla ja liikuntahallin tilat pysyivät kiinni. Kesällä 2021 ulkona liikkuminen mahdollistui ja syksyllä tapahtumia päästiin jo toteuttamaan rajoitusten mukaisella tavalla. Vuonna 2022 liikunnan edistämisen puolella päästiin taas kunnolla vauhtiin ja vuosina 2023-2024 liikuntatarjonta oli jälleen monipuolista ja pääsimme aktivoimaan kuntalaisia monin eri keinoin terveysliikuntaryhmien, liikuntaneuvonnan, tapahtumien ja kampanjoiden muodossa.

Liikuntaneuvonnan palveluketju on vahvistunut valtuustokauden aikana yhteistyössä terveystoimen kanssa, koronavuosien jälkeen liikuntaneuvonta on jälleen piristynyt ja vuosina 2023-2024 asiakasmäärät ovat nousseet takaisin noin 80 asiakkaaseen per vuosi. Terveysliikuntaryhmät ovat olleet joka vuosi suosittuja, liikutamme viikoittain ryhmissä noin 400 kuntalaista.

Tapahtumien osalta vuosilta 2021-2024 esiin nousee vuosittain järjestettävät tapahtumat, kuten helmikuussa järjestettävä Markkinahiihto, Erityisliikkujien talvipäivä maaliskuussa sekä Liikkuva isänpäivä marraskuussa. Yksittäisten tapahtumien osalta järjestimme toukokuussa 2022 Laidunpuiston Pump track -radan ja lähiliikunta-alueen avajaiset, sekä Lavismaraton -tapahtuman ja kesäkuussa 2024 Amazing Race Asikkala -kilpailun. Tapahtumien kautta olemme päässeet aktivoimaan ja kohtaamaan kuntalaisia monipuolisesti.

Vuosittaisten liikunnallisten elämäntavan hankkeiden avulla olemme pystyneet jatkamaan aikaisempina vuosina kehitettyjä toimintoja sekä luomaan ja kehittämään täysin uusia. Käynnistimme vuonna 2022 yhteistyön Puolustusvoimien kanssa, jonka kautta olemme vuosittain tarjonneet nuorille kehonkoostumusmittausta osana kutsuntapäivää. Olemme tarjonneet mittauksia vuosina 2022, 2023 ja 2024. Yhteistyössä Päijät-Hämeen liikunnan ja urheilun kanssa olemme toteuttaneet vuosittain kahdesti kuntotestipäivän. Omasta hyvinvoinnista kiinnostuneita kuntalaisia on käynyt mittauksissa keskimäärin 350 per tapahtuma. Käynnistimme lisäksi hankkeen myötä vuonna 2022 maksuttomat uimahallikuljetukset, jotka ovat olleet todella suosittuja. Lähialueiden uimahalleista olemme mahdollistaneet reissuja Lammin, Heinolan, Padasjoen sekä Kivimaan uimahalleihin. Viimeisimpänä kokonaisuutena loimme vuoden 2023 aikana yhteistyössä alan ammattilaisten kanssa Liikkuva Asikkala -sovelluksen, joka on tuonut uuden ulottuvuuden liikuntaan aktivointiin. Sovellus otettiin virallisesti käyttöön alkuvuodesta 2024, liikuntaa aktivoivan sovelluksen latasi vuoden 2024 aikana yhteensä 570 kuntalaista.

Liikuntapalveluiden ja kasvatus- ja opetuspalveluiden yhteistyön kautta kunnan yhden liikunnanohjaajan työhön sisällytettiin liikuntavalmentajan työnkuva lukuvuodelle 2023-2024. Liikuntavalmentajan työnkuva kattoi kunnan jokaisen alakoulun sekä yläkoulun, työnkuva käynnistettiin syksyllä 2023. Työnkuvan kautta kouluilla käynnistettiin lasten ja nuorten liikuntaneuvontaa. Yläkoulun osalta liikuntaneuvonta brändättiin KouluPT-toiminnaksi. Kokonaisuuteen kuului lisäksi Move! -mittaukset sekä koulujen liikunnallisen toimintakulttuurin kehittäminen välituntitoiminnan, kerhotoiminnan, koulujen liikunnallisten tapahtumien ja koulujen välisten kilpailujen kautta. Tämä kokonaisuus siirtyi lukuvuodeksi 2024-2025 KouluPT:n työnkuvan alle, joka palkattiin kuntaan syksyllä 2024. KouluPT -kokonaisuuden lisäksi Suomen harrastamisen mallin kokonaisuus siirtyi vuoden 2024 aikana osittain liikuntapalveluiden hallintaan. Asikkalan harrastamisen mallin liikunnallisissa kerhoissa liikkuu viikoittain 140 lasta ja nuorta.

Asikkalan Move! -polkua on kehitetty kahden vuoden ajan hankerahoituksella. Move! -mittauksia järjestettiin koulujohtoisesti vuoteen 2022 saakka, mutta vuodesta 2023 alkaen mittaukset on järjestetty keskitetysti Asikkalan liikuntahallilla kunnan kaikkien koulujen oppilaille. Kaikki oppilaat harjoittelevat testiliikkeitä etukäteen liikuntatunneilla ja suoritusten arvioijat ovat liikunta-alan

ammattilaisia tai muutoin koulutettu etukäteen valvomaan testisuoritusta. Testien suorittaminen samoilla välineillä ja samassa tilassa on mahdollistanut kunnan testitulosten luotettavuuden ja vertailukelpoisuuden. Keväällä 2025 pilotoidaan alakoululaisten mittausten järjestämistä 4. vuosiluokan huhtikuussa, mikä mahdollistaa testitulosten hyödyntämisen laajoissa terveystarkastuksissa, jotka aloitetaan 5.-luokkalaisten osalta jo edeltävänä kesänä. Move! -tulosten perusteella on tarjottu henkilökohtaista liikuntaneuvontaa huolestuttavan toimintakyvyn oppilaille ja heidän perheilleen vuosina 2023 ja 2024. Lisäksi kunnallisia Move! -tuloksia on esitelty ja niihin liittyvää keskustelua on käyty rehtorikokouksessa, oppilashuollon ohjausryhmässä, kasvatus- ja opetuslautakunnassa ja hyvinvointilautakunnassa, luokissa sekä jaettu tiedoksi huoltajille.

Liikuntaolosuhteiden osalta vuonna 2021 Kalmarinrantaan rakentui kaksi hiekkatekonurmi pohjaista tenniskenttää. Tällöin liikuntapalveluissa käyttöön otettiin Timle -ajanvarausjärjestelmä pelikenttien sähköistä ajanvarausta varten. Aurinkovuorelle rakentui 2 kpl alamäkipyöräilyreittiä yhteistyössä yksityisen toimijan kanssa. Liikuntapalvelut kalusti syksyn 2021 aikana Seniorikeskus Oloon uuden seniorikuntosali Puhdin senioreille suunnatuin kuntosalilaittein. Seniorisali saatiin käyttöön syksyllä toimintakauden alkaessa syyskuun alusta. Kesällä 2022 otettiin käyttöön Laidunpuiston maksuton padel-kenttä. ELY:n lähiliikuntaopparakentamisen kautta Aurinkovuoren alamäkipyöräilyreitistöön valmistui uusi, loivapiirteisempi reitti. Näiden lisäksi vuonna 2022 Aurinkovuoren pitkät retkeilyreitit ja näköalatorni kunnostettiin, kuntaan rakennettiin uusia pyöräpysäköintipaikkoja ja tykkilumetettu ensilumenlatu avattiin ensimmäistä kertaa.

Vuonna 2023 Aurinkovuorella sijaitsevat kuntoportaat uusittiin. Vuoden 2023 laajin liikuntapaikkarakentamisen kokonaisuus oli Pasolanharjun ulkoilualaueen kehittäminen. Harjulla kunnostettiin ja merkattiin polkureitistöä sekä rakennettiin pohjois- ja etelärinteeseen kuntoportaat. Lisäksi harjun päälle maisemapaikalle kohti Vesijärveä valmistui kotalaavu pöytäryhmällä, puuliiteri sekä rinteen reunaan näköalapaikan turvallisuutta lisäävä kaide. Harjulle valmistui myös ulkokuntoilupaiikka, alueopasteet ja pysäköintipaikka. Vuoden 2024 osalta suurena kokonaisuutena käynnistyi Vääksyn urheilukentän peruskorjaus, jonka arvioitu valmistumisaika on kesäkuussa 2025. Toisena kokonaisuutena liikuntapaikkaolosuhteiden puolella vuonna 2024 oli Vääksyn jäähallin purkaminen.

Valtuustokaudella yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on ollut avainasemassa. Edellä mainitun kasvatus- ja opetuspalveluiden kanssa tehdyn yhteistyön lisäksi hyvinvointipalveluiden sisällä tehtävä yhteistyö on merkittävässä roolissa. Seniorikeskus Olon toimintojen, muun muassa vertaisohjaajiin ja seniorikuntosali Puhtiin liittyen yhteistyötä tehdään senioripalveluiden kanssa. Kesällä yhteistyötä tehdään nuorisopalveluiden kanssa lasten päiväleirien sekä liikunnallisten tapahtumien osalta. Näiden lisäksi kuntalaisten liikunnallisen elämäntavan kehittämisen eteen tehdään yhteistyötä paikallisten seurojen, yhdistysten sekä muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

2024

Vuonna 2024 kuntalaisille suunnattu liikuntatarjonta oli edellisen vuoden tavoin kattavaa ja monipuolista. Terveysliikuntaryhmät olivat jälleen suosittuja, ryhmät liikuttavat viikoittain keskimäärin 400 asiakasta. Liikuntaneuvonnan asiakkaita oli vuoden 2024 aikana 59 kappaletta.

Tapahtumat aktivoivat ja liikuttivat kuntalaisia läpi vuoden. Helmikuussa järjestetty Markkinahiihto -talviliikuntapäivä liikutti kuntalaisia ympäri Asikkalaa, järjestimme tapahtuman yhteistyössä kyläyhdistysten ja seurojen kanssa. Erityisliikkujiin talvipäivää vietettiin maaliskuussa ja Unelmien liikuntapäivää toukokuussa. Järjestimme lisäksi toukokuussa 313-tien kevyen liikenteen väylän avajaiset, johon osallistui yhteensä 30 kuntalaista. Kesäkuussa järjestimme monen vuoden tauon jälkeen Amazing Race Asikkala -kilpailun, joka keräsi suuren osallistujamäärän ja tapahtuma tuli selkeästi jäädäkseen. Muut kesän toiminnot suuntautuivat pitkälti lapsille- ja lapsiperheille ja järjestimme ne yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Kesätoiminnoista esimerkkeinä lasten päiväleirit sekä Kalmarinrannassa järjestetty Vesipeuhut -tapahtuma. Syyslomalla järjestetty luontoretki Pasolanharjulle keräsi lapsiperheitä yhteen luontoliikunnan parissa. Loppuvuoden tapahtumista suurimpana jo tutuksi tullut Liikkuva isänpäivä -tapahtuma marraskuussa, jossa osallistujia oli yhteensä 180.

Vuoden 2024 liikunnallisen elämäntavan hankkeen "Hyvinvoinnin uudet ulottuvuudet" kautta pystyimme jatkamaan edellisinä vuosina kehitettyjä toimintoja sekä kehittämään uusia. Otimme käyttöön vuoden 2023 loppupuolella valmistuneen Liikkuva Asikkala -sovelluksen, joka tuo uuden ulottuvuuden liikkumisen edistämiseen. Siirsimme paperisina versioina muun muassa olleet liikuntakortin ja porrashaasteen sovellukseen ja lisäksi kehitimme vuoden aikana sovellukseen liikunnallisia haasteita ja kampanjoita. Haasteiden ja kampanjoiden lisäksi kuntalaiset pääsivät lukemaan liikuntapalveluiden uutisia sekä tutustumaan liikuntapaikkoihin sähköisen karttapohjan avulla ja varaamaan liikuntapaikkoja sähköisen varausjärjestelmän kautta. Sovelluksen latasi vuoden 2024 aikana 570 kuntalaista. Sovelluksesta löytyneiden haasteiden ja kampanjoiden lisäksi liikutimme kuntalaisia kesällä postilaatikopyöräilyn avulla, mikä löytyi myös sovelluksen puolelta.

Järjestimme yhteistyössä Päijät-Hämeen liikunnan ja urheilun kanssa tammikuussa ja elokuussa maksuttomat kuntotestipäivät. Oman kunnan mittauksissa kävi kahden päivän aikana yhteensä 356 kuntalaista. Lähialueiden uimahalleihin suunnatut maksuttomat uimahallikuljetukset olivat jälleen suosittuja. Uimahallikuljetukset suuntautuivat vuonna 2024 Lammin, Padasjoen ja Heinolan uimahalleihin. Uimahallikuljetuksia oli kevään ja syksyn aikana yhteensä 17 ja niitä hyödynsi vuoden aikana yhteensä 471 kuntalaista. Vuoden 2023 tavoin tarjosimme nuorille kutsuntojen yhteydessä mahdollisuuden kehonkoostumusmittaukseen päivän aikana. Mittauksen tuli tekemään päivän aikana yhteensä 26 nuorta.

Liikuntaolosuhteiden puolella lähdimme peruskorjaamaan Vääksyn urheilukenttää syksyllä 2024. Syksyn aikana kentän katsomo sekä kentän ympäri kulkeva aita valmistuivat. Näiden lisäksi kentän keskiosan maansiirto suoritettiin ja kenttä jäi painumaan talven yli. Kentän remontin arvioitu valmistumisaika on kesäkuussa 2025. Toisena kokonaisuutena liikuntapaikkaolosuhteiden puolella

vuonna 2024 oli Vääksyn jäähallin purkaminen.

2.2 Ravitsemus

Kunnan ruokapalvelut on kunnan omaa toimintaa joka vielä vuoteen 2024 asti on osa tukipalveluyksikköä. Ruokapalvelut huolehtivat päiväkotien ja koulujen ruokailusta, ikäihmisten asumisyksiköiden ruokapalveluista sekä kotipalveluaterioista. Ruokalistasuunnittelu on keskeinen osa ruokapalveluiden ravitsemuskasvatusta. Suunnittelussa huomioidaan ravitsemussuositukset, kuten THL:n Suomalaiset ravitsemussuositukset (2024), Kouluruokasuositukset (2017) ja Varhaiskasvatuksen ruokailusuositukset (2018), sekä asiakastoiveet. Ruokapalvelut tuottavat päivittäin noin 2 400 aterialla 1 800 kuntalaiselle. Palvelun tavoitteena on valmistaa asiakkaiden mieltymysten mukaista ruokaa, joka on samalla monipuolista, turvallista ja ravitsevaa. Asiakastoiveita kerätään jatkuvasti kaikilta asiakasryhmiltä, ja niitä pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan.

Uuden Vääksyn Yhteiskoulun yhteyteen avattiin, myös uusi keskuskeittiö, joka tuottaa aterioita Vääksyn alueen kouluille ja päiväkodeille sekä Länsi-Asikkalan koululle. Tämän lisäksi ruokapalvelulla on valmistuskeittiö Vesivehmaalla joka tuottaa aterioita koululle ja päiväkodille sekä vanhusruokailuun erikoistunut Oltermannin ruokapalvelu Vääksyssä. Ruokapalvelu osallistuu aktiivisesti seudullisiin ravitsemustyöryhmiin sekä hankkeisiin, joissa kehitetään kouluruokailua, varhaiskasvatuksen ruokailua ja ikäihmisten ravitsemusta. Näiden tavoitteena on jakaa parhaita käytäntöjä ja vähentää ravitsemusongelmien aiheuttamia kustannuksia. Hankkeet tukevat myös eri toimijoiden yhteistyötä. Kansallisessa Kokoava-hankkeessa ruokapalvelu on ollut mukana edistämässä ruokakasvatusta ja sitouttamassa kunnan eri toimijoita huomioimaan terveyttä ja hyvinvointia tukevat ruokailut osana kunnan perustoimintaa. Hankkeessa käytetään mm. Maistuva koulu -materiaalipankkia, joka tarjoaa työkaluja kaikille toimijoille. Vuoden 2025 alusta ruokapalvelut muuttuvat osaksi Ateria- ja puhtauspalvelua, mutta toiminta säilyy muutoin ennallaan.

Koulu- ja varhaiskasvatusaterioissa on kiinnitetty huomiota muun muassa sokerin, suolan ja kuidun saantiin. Sokerin määrää on vähennetty korvaamalla tuotteita vähäsokerisilla vaihtoehdoilla, ja leivissä sekä hiutaleissa suositaan täysjyvävaihtoehtoja. Suolapitoisuuksia valvotaan keittiökohtaisilla mittareilla. Punaisen lihan määrää on vähennetty ruokalistoilla, leikkeleissä ja pääruoissa. Eläinperäisiä proteiineja on osittain resepteissä korvattu kasvisproteiineilla, mikä parantaa aterioiden ravitsemuksellista laatua. Näitä kutsutaan ns. hybridiresepteiksi. Kasvisten ja marjojen käyttöä on lisätty, ja asiakaspalautteen pohjalta on kehitetty uusia kasvisruokia. Syksystä 2022 lähtien kaikille oppilaille on tarjottu päivittäin kasvisruokavaihtoehto. Yläkoululla tätä vaihtoehtoa kutsutaan "Makujen maailmaksi", jossa hyödynnetään runsaasti mausteita. Lisäksi kouluilla ja päiväkodeilla on vähintään kerran viikossa kasvisruokapäivä. Kaikille oppilaille on tarjolla ilmainen hedelmä- tai kasvisvälipala, joka jaetaan alakouluilla opettajan harkinnan mukaan aamupäivällä tai iltapäivällä. Yläkoululaiset ja lukiolaiset saavat välipalansa iltapäivän välitunnilla.

Yhteistyö ja ruokakasvatus

Päiväkodeissa järjestetään vuosittain juures- ja hedelmämaistatusviikkoja, ja 7.-luokkalaisille pidetään kouluruokainfot osana kotitalousopetusta. Makuraadit 1 ja 2 -tapahtumat vierailivat kouluilla tarpeen mukaan. Makuraadeissa oppilaat, henkilökunta ja ruokapalvelun toimijat keskustelevat kouluruokailun kehittämistä. Asikkalaan on perustettu "Maistuva koulu"-työryhmä, johon kuuluvat edustajia Vääksyn yhteiskoulusta, Aurinkovuoren koulusta, Vesivehmaan koulusta sekä nuorisopalveluista. Työryhmän vetäjänä toimii tukipalvelupäällikkö. Maistuva koulu työryhmä vastaa mm. ruokakasvatuksen yhteisen vuosikalenterin päivityksestä sekä vuosittaisesta Nykytila.fi ruokakasvatusarviointityökalun täyttämistä. Ruokapalvelut osallistuvat myös esimerkiksi koulujen valintojen polku -tapahtumiin, joissa käsitellään ruokakasvatuksen lisäksi muita nuoria koskettavia aiheita, kuten päihteitä ja someturvallisuutta, yhdessä koululasten ja heidän vanhempiansa kanssa. Kouluruoka-agenttitiimi Vääksyn yhteiskoulussa kehittää kouluruokailua yhteistyössä oppilaiden, opettajien ja ruokapalveluiden kanssa. Toiminnan tavoitteena on lisätä kouluravintolan viihtyisyyttä, kehittää ruokailun järjestelyjä ja nostattaa hyvää kouluruokailuhenkeä.

Ikäihmisten ruokapalvelut

Ikäihmisten ruokapalveluissa painotetaan ravitsemuksen parantamista ja aliravitsemuksen ehkäisyä. Noudatamme ruokalistasuunnittelussa Päijät-Hämeen Hyvinvointialueen v.2024 tekemää ravitsemuskäsikirjaa. Tehdyt asiakaskohtaiset ravitsemussuunnitelmat varmistavat oikeanlaisen ravitsemushoidon, myös ikääntyville laitoshoidossa oleville asiakkaille. Kunnan kotipalveluateriat valmistetaan Oltermannin keittiöllä ja toimitetaan asiakkaille paikallisen taksiryttäjän toimesta. Toimimme kotipalveluaterioiden osalta tuottajana Ateriasiskot Oy:lle joka hallinnoi asiakkuuksia.

Uudet suositukset ja tiedotus

Syksyllä 2024 julkaistut suomalaiset ruokasuositukset tuodaan osaksi ruokapalveluiden käytäntöjä vuonna 2025. Asiakasryhmille tarjotaan neuvontaa ja opastusta uusista suosituksista, ja tiedotusta jatketaan aktiivisesti muun muassa sosiaalisen median kanavissa. Olemme Asikkalassa tehneet jo paljon ns. planetaarisen ruokavalion eteen vuosien saatossa, etteivät nämä uudet suositukset kovinkaan näkyvästi tule muuttamaan meillä ruokalistoja ja tarjontaa. Vain palkokasvien lisääminen ruokalistoille on tulevaisuuden haaste.

Hävikkiruoan vähentäminen

Ruokapalvelu pyrkii vähentämään hävikkiä myymällä tai lahjoittamalla syömäkelpoista ruokaa sekä aktiivisesti osallistamalla/tiedottamalla asiakkaita ruokahävikin haitoista. Koulujen hävikkiruokaa on tarjolla ilmaiseksi kuntalaisille, ja Oltermannin ravintolan hävikkiruokia toimitetaan ikäihmisille kotihoidon tai senioriohjaajan kautta.

Tunnustuksia ja sitoumuksia

Ruokapalvelu on saanut valtakunnallista huomiota, kuten Kunteko-kunniamaininnan (2019) Makuraati-konseptin kehittämisestä. Lisäksi ruokapalvelut ovat tehneet valtakunnallisia ravitsemussitoumuksia Sitoumus2050-sivustolla, keskittyen muun muassa kasvisproteiinien lisäämiseen, Sapere-menetelmän hyödyntämiseen ja malliannosten esille tuomiseen. Olemme myös ruokakasvatusasioissa selkeästi malliesimerkinä monissa projekteissa.

2.3 Työllisyyden hoito

Asikkalassa kuntakokeilun onnistumisiin voi laskea pitkäaikaistyöttömien määrän vähenemisen. Vuoden 2022 tammikuussa yli vuoden työttömän olleiden määrä oli 137 hlöä, ja matalimmillaan se oli 63 hlöä lokakuussa 2023. Prosentuaalisesti tämä tarkoittaa 46% laskua. Asikkalassa onnistuttiin myös uudenlaisen työskentelykulttuurin luomisessa, jossa asiakasta tavattiin useimmin kuin lain puitteissa oli määritelty. Tämä toi asiakasprosessiin sujuvuutta, joustoa sekä vaikuttavuutta. Suunnitelma-aste on ollut koko kuntakokeilun ajan korkealla, n. 75-90%. Kasvokkain tapaamisten määrä on myös ollut 80% tietämissä. Aktivointiaste on ollut myös korkealla, 30-45% kuntakokeilun aikana. Olemme tehostaneet myös yritys yhteistyötä, ja saaneet tätä kautta onnistumisia työnantajan ja työnhakijan kohtauttamisessa.

Asikkala on tehostanut myös sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa tehtävää yhteistyötä. Työnhakijoiden työ- ja toimintakyvyn kartoituksessa olemme tehneet tiivistä yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa, ja mm. terveyskeskuslääkäri oli mukana aktivointisuunnitelman laatimisessa. Olimme myös mukana TYP- pilotoinnissa.

2.4 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kulttuuriin alettiin suunnitelmallisesti Asikkalassa panostaa vuodesta 2022 aiempaa enemmän. Kulttuuri huomioitiin kuntastrategiassa, jossa painottuu kulttuurihyvinvoinnin yhteisöllisyys- ja osallisuusnäkökulmat. Kulttuuritapahtumia ja -kasvatusta lisäämällä vaikutetaan myös kulttuuripalvelujen saavutettavuuteen ja mahdollisuuksiin osallistua taide- ja kulttuuripalveluihin. Kuntaan palkattiin kulttuurituottaja, mikä mahdollisti aiempaa huomattavasti laajempaa tapahtuma- ja näyttelytoimintaa sekä tiiviimpää yhteistyön Asikkalan muiden kulttuuritoimijoiden kanssa.

Päijännetalossa alkoi vuonna 2022 olla vaihtuvia näyttelyitä kolmessa kerroksessa läpi vuoden. Paikalliset taiteilijat saivat teoksiaan näin aiempaa paremmin esille, ja toisaalta näyttelyt ja niiden ympärille kietoutuneet tapahtumat keräävät kuntalaisia yhteen myös talviaikoina aukioloaikojen muututtua ympärivuotisiksi. Vuonna 2024 Päijännetalolla oli 42 000 kävijää. Kesällä näyttelytoimintaa ja tapahtumia on ollut Danielson-Kalmarin huvilassa, joka esimerkiksi vuonna 2024 keräsi Meeri Koutaniemen näyttelyyn liki 5000 kävijää. Kesällä 2024 Vääksyn vesimyllymuseon uusittu perusnäyttely avautui yleisölle. Kulttuuriperinnön edistäminen ja ylläpitäminen sekä paikallista identiteettiä tukeva toiminta kuuluu keskeisesti kunnan kulttuuritoimintaan. Vesimyllymuseon näyttelyn avaamista edelsi Museoviraston tukema kolmivuotinen hanke, jonka aikana museon kokoelma inventoitiin, kuvattiin ja luettelointiin sähköiseen tietokantaan. Toinen suurempi hanke tarkastelukauden aikana oli OKM:n tukema sanataidehanke (2022-2023), jonka puitteissa järjestettiin esimerkiksi työpajoja, musiikkikonsertteja ja runotapahtumia.

Kulttuuripalveluissa on kehitetty kulttuurikerho ja kulttuuribussi -konseptia. Kulttuurikerho on kaikille avoin, ja siihen voi osallistua joko kulttuurintekijänä tai -kokijana. Kulttuurikerhossa pääsee kokemaan ja tekemään yhdessä, mikä osaltaan vähentää yksinäisyyttä ja edistää yhteisöllisyyttä. Kulttuuribussi, eli Meitin Energian biokaasubussi, kuljettaa erilaisiin kulttuuritapahtumiin esimerkiksi kylille. Kylät olivat Asikkalassa erityisenä painopistealueena, kun niitä määriteltiin eri kunnille Päijät-Hämeen kulttuuriverkko-hankkeessa, joka oli kaksivuotinen kuntien alueellinen kehittämistehtävä. Taidetekoja järjestettiin hankkeen aikana kylillä, ja hankkeeseen kuului myös esimerkiksi kaksi kotikonserttia, jotka vietiin omahoitajaperheisiin. Jatkossakin on tärkeää miettiä, miten saadaan tuettua kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuuriin ja taiteeseen.

Koulujen kulttuurikasvatussuunnitelma saatiin suunnitellussa muodossaan käyttöön, mutta säästöpainet pakottivat karsimaan sitä vuodelle 2024. Suunnitelmaan jätettiin vain maksuttomat osuudet ja lastenkulttuurikeskus Efektin kautta tulevat tapahtumat.

Loppuvuodesta 2024 kulttuurituottaja kutsui ensimmäistä kertaa koolle kaikki kiinnostuneet kulttuuritapaamiseen, jossa kartoitettiin, millaista kulttuuria kuntaan kaivataan. Tapaamisia on tarkoitus jatkossa järjestää vuosittain.

Yksi kirjastopalveluiden keskeisimmistä tehtävistä on lukemisen edistäminen. Kirjastossa järjestetään satutunteja, lukukoiravierailuja, kirjanäyttelyitä, kirjavinkkausta, kirjallisuustapahtumia ja huolehditaan siitä, että lainattava kokoelma on monipuolinen ja uudistuva. Tilastojen valossa kirjojen lainaaminen ei ole Asikkalassa viime vuosina vähentynyt, kirjojen lainauksia on vuonna 2022 ollut 83 622, vuonna 2023 86 381 ja vuonna 2024 89 647 kappaletta. Lukutaito on kuitenkin Suomessa 2000-luvulla laskenut, ja Kansallinen lukutaitostrategia 2030 painottaa yhdessä tehtävän lukutaitotyön tärkeyttä. Asikkalassa onkin tarkoituksena tehdä oma lukutaitostrategia yhteistyössä eri yksiköiden kanssa. Työ on käynnistynyt alkuvuodesta 2025.

Edellisessä Tea-viisarissa huomioitiin kirjastotilastot vuodelta 2022 ja niiden perusteella huonoimmat arviot sai kirjastoaineistokulut/asukasluku ja lainaajien, eli omaa kirjastokorttiaan käyttäneiden prosentuaalinen osuus asukasluvusta. Molemmassa on selkeästi parannettavaa. Jälkimmäiseen vaikuttaa myös kirjaston sijainti kauempana asiointikeskuksesta, mutta luku on kuitenkin vuonna 2024 jo suurempi (26,5 -> 28,4%). Fyysisten aineistojen lisäksi myös e-aineistojen lainat ovat olleet kasvussa. E-aineistot mahdollistavat aineistojen käytön myös kotoa käsin, jolloin välimatka kirjastoon ei ole ongelma. Keväällä 2024 Asikkala liittyi kansalliseen e-kirjastoon, ja jo aiemmin on ollut saatavilla esimerkiksi elokuvia ja lehtiä omalla laitteella katsottavaksi ja luettavaksi. Saavutettavuusongelmia on edelleen ratkaistu myös kirjakassipalvelun avulla, eli kirjastovirkailija kokoaa asiakkaalle fyysisiä kirjakasseja, joita sitten kuljetetaan jopa kotiin saakka. Kirjastossa syksyllä 2023 työnsä aloittanut mediaohjaaja on kehittänyt suorälähetystoimintaa, jota kautta kotikoneelta saisi viikoittaisen yhteyden kirjastoon ja samalla myös tietoa ja vinkkejä palveluista.

Kuten lainat, myös kirjaston kävijä- tapahtuma- ja koulutusmäärät ovat lisääntyneet. Myös verkkokäynnit ovat lisääntyneet (50 770 käyntiä vuonna 2024). Tapahtumiin ja koulutuksiin kuuluvat aiemmin mainittujen lukemisen edistämiseen liittyvien tapahtumien lisäksi esimerkiksi digiopastusta, kirjastonkäytön opetusta, pelikerhoja ja muita kulttuuritapahtumia. Erilaisia digiopastuksia on pystytty mediaohjaajan osaamisen myötä järjestämään monipuolisemmin. Myös Wellamo-opisto järjestää tiloissa digiopastusta. Tarkastelukaudella kirjastossa oli kaksi AVI-hanketta: Kirjastosta ympäristötekoihin ja Yhdessä lukijoiksi.

Kirjastotiloja on pyritty ja pyritään edelleen kehittämään siihen suuntaan, että erilaisten tapahtumien järjestäminen tiloissa olisi esimerkiksi yhdistyksille helpompaa ja vuonna 2025 saadaan käyttöön "mediaverstas", jossa voi digitoinnin lisäksi järjestää mediapajoja ja esimerkiksi laminoida tai tehdä pinssejä maksua vastaan. Omatoimikirjasto mahdollistaa kirjaston tilojen käytön myös kokoontumis- ja tapahtumatoimintaan palveluaikojen ulkopuolella.

2.5 Nuorisopalvelut

Perusnuorisotyön kausi

Avoimen nuorisotoiminnan toiminnot (nuorisotila, leirit ja retket) ovat toteutuneet neljä vuotta kutakuinkin muuttumattomina. Kävijämäärän tasaamiseksi pienten nuokku jaettiin poikkeusmääräysten aikana kahteen käyntipäivään (3-4 luokkalaiset ti ja 5-6-luokkalaiset pe) ja käytäntö jäi pysyväksi siitä saatujen hyvien kokemusten vuoksi. Leikit palasivat jälleen pienimpien nuokkupuuhiin ja isommat saivat hieman lisää tilaa omaan olemiseensa. Kävijämäärät elävät vuosi vuodelta ikäluokkien ja kävijäryhmien kasvaessa, ollen keskimäärin 3000-4000 käyntiä/ vuosi. Kerhotoiminnassa vuosittainen kerhotarjonta on vakiintunut kolmeen kerhoon ja kesän päiväleirejä järjestämme myös kolme. Ryhmätyötoimintaa on jatkettu kolmos- ja seiskaluokkalaisten osalta systemaattisesti kaikissa ikäluokissa ja laajennettu seiskaluokkalaisten osalta lukuvuoden aikaisilla jatkoryhmäytyksillä kaikille seiskaluokille. Lisäksi tarjoamme lisäryhmäytystä tarpeiden mukaan.

Kauden aikana koulunuorisotyössä on toiminut kolme hanketta; Rakennetaan meille koulu 1 ja 2 sekä juuri käynnistynyt Kohdataan koulunmäellä-hanke. Koulunuorisotyö kohtaa nuoria koulun käytävillä, välituntitoiminnassa, luokkakohtaisessa työskentelyssä, oppitunneilla, teematapahtumissa sekä ryhmäytyksissä. Kohdataan koulunmäellä hanke laajentaa koulunuorisotyötä alakouluille painottuen erityisesti 5-6 luokkalaisiin ja yläkoulun nivelvaiheeseen, joka on tunnistettu tärkeäksi tuen painopisteeksi. Koulunuorisotyöntekijä työskentelee tiiviisti osana koulujen hyvinvointi- ja monialaisia tiimejä. Perusnuorisotyön tilastointia on kaudella systematisoitu ja tiedon keruuta edelleen kehitetään AVIn NuoDo-ohjelmaan. NuoDo ja nuorisotilastot.fi kokoavat tietoa kuntien nuorisotyöstä tiedolla johtamisen avuksi. Perusnuorisotyön osalta on käynnistetty laaja seudullinen yhteistyö, jonka tueksi olemme seutuna saaneet AVIn rahoitusta alueelliseen koordinaatioon. Seudullisessa yhteistyössä olemme rakentaneet NUPSia joka on seudullisen nuorisotyön perussuunnitelma ja kuvaa kattavasti perusnuorisotyötä kunnissa. NUPS valmistuu v. 2025 keväällä.

Tapahtumien kausi

Nuorisopalvelut järjestää vuosittain lukuisia tapahtumia lapsille, nuorille, huoltajille ja koko perheelle. Kauden aikana on toteutunut mm. Kalmarifestit, yökirjastot, poliisiluentoja, asiantuntijaluentoja (mm. päihteet, seksuaalisuus, some), pakuhuone-pelejä (Seikkailu syvyyksissä ja Rautakautinen Asikkala), pimeät kirjastot sekä Amazing Asikkala yhdessä hyvinvointipalveluiden kanssa. Lisäksi kesällä 2024 toteutui ensimmäinen seudullinen nuorisotyön leiri Naumin Isorannassa sekä ensimmäinen Erasmus+ nuorisovaihto Ruotsin Falkenbergin kunnan sekä Hartolan ja Sysmän kuntien kumppanina. Valmistelutyötä on tehty useampi vuosi ja toiminnot on tarkoitettu vakiinnuttava osaksi tapahtumatarjontaa.

Kohdennetun työn kausi

Kohdennetussa työssä pinnalla ovat kaudella olleet ilkkvaltaan sekä nuorten rikos- ja riita-asioihin sekä kiusaamiseen liittyvät teemat. Yhteistyö poliisin ennalta estävän toiminnon sekä Ankkuri-tiimin kanssa on ollut sujuvaa ja nuortenepäasiallisella käytöksellä ja rikoksilla oireiluun on päästy puuttumaan ripeästi. Päijät- Hämeen sovittelutoimiston kumppanina tarjoamme jatkossa katusovittelun palveluja osana työnkuvaa. Kouluilla kohdennettua nuorisotyötä tehdään koulun aloitteesta silloin kun nuoren tilanne sitä vaatii. Etsivässä työssä toimitaan vahvasti nuorisolain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden pohjalta vakiintuneilla toimintatavoilla. Kauden aikana etsivä on tehnyt tiivistä ohjausyhteistyötä laajennetun oppivelvollisuuden ohjattavien ja koulun sekä oppilaitosten henkilöstön kanssa. Kokeilussa on ollut myös K18 toiminta, joka ei ole kokeiluajana käynnistynyt toivotulla tavalla. Sen sijaan liikkuva etsivä ja etsivän tarjoama salivuoro on otettu hyvin vastaan.

Ehkäisevän ja monialaisen työn kausi

Valintojen polku kokonaisuus on laajentunut kattamaan myös ensimmäiset luokat sekä peruskoulussa, että lukiossa. Hyvinvoinnin vuosikellon kehittäminen rytmittää yhteistoimintaa kasvatusta- ja opetuspalveluiden sekä opiskeluhoillon palveluiden kanssa ja tavoitteellistaa yhteistä työskentelyä. Lisäksi monialaista työtä on kehitetty Kuntaliiton Ysipykälä-hankeessa, jossa Asikkala kehittää pilottikuntana lakisääteisen nuorten ohjaus- ja palveluverkoston tavoitteiden käsittelyä kys. toimielimessä, vahvistaa nuorisopoliittista keskustelua verkostossa ja kunnassa sekä parantaa verkostotoiminnan laatua kehittämistoimenpiteillä. Hanke päättyy v. 2025.

Nuorten työllistäminen

Nuorten työpajatoiminta on kohdannut kauden aikana kaksi toiminnan kannalta erittäin merkittävää muutosta (sote-uudistus ja TE2025-uudistus). Molemmat ovat olleet toiminnan rakenteita voimakkaasti heikentäviä. Sote-uudistuksen myötä heikoimmassa asemassa olevien nuorten kuntouttava työtoiminta päättyi kunnassa ja siirtyi hyvinvointialueen vastuulle. Työpajan toiminnassa asiakaskunta jakautui tämän jälkeen hyvin voimakkaasti pajan omalla sopimuksella toiminnassa oleviin asiakkaisiin joiden

työkuntoisuus on ollut ajoittain heikko, oppilaitosten kautta opiskelijan-statuksella pajalla oleviin nuoriin sekä työllisyyspalveluiden kautta työkokeiluun ohjattaviin nuoriin. Useampi sopimusmuoto on varsinkin siirtymävaiheessa turvannut palvelun saavutettavuutta. Painottuminen työkokeiluun on mahdollistanut ammatillisesti vaativampia projekteja mutta tarkoittanut toisaalta osalle asiakkaista tippumista palvelun ulkopuolelle, mikä näkyy kasvavana työttömyysasteena. TE2025-uudistus myllertää pajan palveluita uudelleen ja yhteistyön valmistelu työllisyysalueen kanssa on vienyt runsaasti voimavaroja. Uusia toimintoja tullaan käynnistämään v. 2025 aikana jotta palveluverkkoa saataisiin mahdollisimman tiiviiksi. TE-uudistuksen valmistelussa ja palveluiden uudelleenmuotoilussa on tehty tiivistä yhteistyötä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa.

Muutosten keskellä on läpiviety kuitenkin myös isoja kaikkia asiakkaita palvelevia kehittämishankkeita kuten pajan työtehtävien opinnollistamishanke. Pajalla on valmius tunnistaa osaamista tutkintoon valmistavan koulutuksen sekä tiettyjen ammatillisten perustutkintojen tutkinnon osien vaatimusten pohjalta, jolloin nuori voi suorittaa opintoja pajajaksonsa aikana osaamisen tunnistamisen kautta. Tunnustamisprosessista vastaa aina ammatillisen koulutuksen järjestäjä. Myös laajennettu oppivelvollisuus on tuonut pajalle nuoria asiakkaita tutkintoon valmistavan ja ammatillisen koulutuksen kautta silloin kun toisen asteen opinnot eivät ole käynnistyneet tai edenneet toivotulla tavalla. Kaikki asiakasryhmät työskentelevät osaamisensa ja kiinnostuksen kohteidensa mukaisesti pajan tehtävissä mm. vesimyllymuseolla, ulkoilualueilla ja pakohuone-projekteissa. Kesätyöprojektia, jossa työllistettiin syrjäytymisriskissä, vailla koulutusta ja/tai työtä olevia nuoria, emme ole pystyneet lakimuutoksesta johtuen enää jatkamaan.

Nuorisopalvelut on kaudella toiminut myös Joustavan perusopetuksen JOPO-luokan toiminnallisen oppimisen oppimisympäristönä. JOPO-oppilaat ovat päässeet perjantaisin pajalle erilaisten projektien pariin ja opettajan työparina projekteissa toimii pajaohjaaja. Yhteistyö on kehittynyt neljän vuoden aikana tiiviiksi kumppanuudeksi ja se tarjoaa nuorille vaihtelua kouluarkeen. Esimerkiksi geometrian ja mittaamisen opiskelu oikeiden töiden äärellä on motivoivaa ja antaa samalla arvokasta kokemusta työtehtävistä ja eri alojen töistä. Käytännön työskentelyssä päästään myös havainnoimaan oppilaiden vahvuuksia ja tukemaan onnistumista.

Nuorisopalvelut pyrkii em. toiminnallaan turvaamaan lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua ja tulla kuulluksi. Tarjoamme lukuisia kohtaamisen ja vaikuttamisen paikkoja sekä kannustamme ja tuemme omaehtoista toimintaa. Toimintamme on avointa ja lähes aina maksutonta. Nuorisopalvelut toimii yhteistyössä kaikkien hyvinvointityötä kunnassa ja sen ulkopuolella tekevien kanssa erilaisissa verkostoissa ja toiminnoissa. Pyrimme aktiivisesti tuomaan nuoret mukaan toimintoihin, erityisesti silloin, jos kyseessä on syrjäytymisriskissä oleva nuori. Tarjoamme palveluja silloinkin, kun laki ei siihen velvoita tai yhteiskunta on muutoksessa ja pyrimme löytämään keinoja tukea palveluvalikkoa lähellä ja joustavasti. Tuomme ilmiöitä näkyviksi ja tarjoamme tietoa, ohjausta ja neuvontaa. Turvallinen aikuisuus ylläpitää viihtyisää ja turvallista elinympäristöä.

2.6 Elinvoimapaalvelut

Kotimaan matkailun huomattava lisääntyminen korona-aikana on näkynyt myös Asikkalan kunnassa. Matkailun edistämistä varten toteutettiin eri toimenpiteitä; palveluiden saavutettavuutta lisättiin, uudistettiin matkailuinfoa ja lähituotemyymälää jotka toimivat jatkossa ympärivuotisesti. Matkaparkki Kanavaanari otettiin käyttöön 2023, viime kesänä matkaparkki oli Suomen varatuin. Kanavan aluetta kehitettiin vahvasti esteettömyyden ja saavutettavuuden näkökulmasta; Myllytontun luontopolku kunnostettiin, varmistettiin esteetön pääsy picnic-alueelle sekä lisättiin alueelle suihku- ja wc-tiloja. Päijännetaloo kehitettiin edelleen luomalla Päijännesaliin asiakkaille istuinalue. Pohjolanpuistoon toteutettiin esiintymisnäyttämö 2023 ja seuraavana vuonna Jokilava varustettiin äänentoistolaitteilla. Pohjolanpuistoon hankittiin piknikkatos vuonna 2024 jo aiemmin hankittujen aurinkotuolien kokonaisuutta palvelemaan. Kalan logistiikkakeskus Asikkalaa -selvityshanke sai rahoitusta ja kalastus elinkeinona nähtiin maakunnassa elinvoiman kehittämisen kohteena niin merkittävänä avauksena että Asikkalan kunta sai Vuoden yritysystävällisin teko palkinnon voiton Päijät-Hämeen yrittäjiltä 2024. Vuoden 2024 maakunnallinen yrittäjä, Vääksyn Konepiste ja nuori yrittäjä, Toukolan tila sekä 2025 maakunnallinen yrittäjä Viipurilainen kotileipomo, sijaitsevat kaikki Asikkalassa.

Telakkarannan kerrostaloalueen kilpailutus oli käynnissä vuosina 2022-23 ja hanke on nyt rakennuslupa- ja markkinointivaiheessa. Tonttikampanjoita toteutettiin valtuustokauden aikana 2. Valtuustokaudella valmisteltu Aniankedon asumisen kaava on saatettu valmiiksi ja hyväksytty valtuustossa helmikuussa 2025. Kunnan esteettömän asumisen merkittävä kehittämishanke Asikkalatalojen vuokrakerrostalohanke on valmistumassa keväällä 2025.

Valtuustokauden aikana, 2021 kuntavaalien jälkeen on joka vuosi järjestetty vaalit joka rytmittivät hallintopalveluiden työskentelyä valtuustokauden aikana. Vuonna 2022 järjestettiin ensimmäiset aluevaalit, vuonna 2023 eduskuntavaalit ja vuonna 2024 sekä presidentinvaalit että europarlamenttivaalit. Asikkalassa siirryttiin kuluneella valtuustokaudella yhteen vaalialueeseen aikaisemman neljän alueen mallista. Ennakoäänestystä kehitettiin vaalikaudella saadun palautteen perusteella ja demokratian toteutuminen varmistettiin mm. kiertävän ennakoäänestyksen kehittämisellä ja Vääksyssä sijainneen kunnanviraston ennakoäänestyspaikan aukioloihin vaikuttamalla. Äänestys vaaleissa on vuosi vuodelta siirtynyt ennakoäänestys-painotteisemmaksi, vaikka vaalipäivänäkkin äänestetään edelleen vilkkaasti.

Henkilöstöpalveluissa on kuluneella valtuustokaudella panostettu työkyvyn tukemiseen. Varhaisten tuen malli on päivitetty, mielenterveyspalveluja tavanomaisen työterveyshuollon tarjoamien palvelujen lisäksi on lisätty ja korvaavan työn kokeiluja ja osatyökykyisten tukemista on tehty aktiivisesti yhdessä työterveyshuollon kanssa. Valtuustokaudella työterveyspalvelujen tuottaja vaihtui vuonna 2024 Wellamosta Terveystaloon.

2.7 Tekniset palvelut

Tekninen toimi

Vuosi 2024 on ollut Asikkalan kunnan tekniselle toimelle monipuolinen ja tapahtumarikas. Olemme edistäneet merkittäviä hankkeita, sopeuttaneet toimintaamme muuttuvissa olosuhteissa ja panostaneet vahvasti palveluidemme kehittämiseen. Olemme parantaneet kuntalaisten arkea monin tavoin, niin infra- kuin ympäristöasioissa. Kulunut vuosi on pitänyt sisällään niin rakentamista, kunnostusta, suunnittelua kuin myös uusia avauksia ja toimintatapojen kehittämistä. Paikkatietoasioita on viety määrätietoisesti eteenpäin. Vuodelle 2025 on laadittu suunnitelmia, joiden avulla paikkatietojen hyödyntämistä ja saatavuutta parannetaan entisestään. Tekninen hallinto on ollut mukana edistämässä venepaikkojen sähköisen varausjärjestelmän kehittämistä yhdessä muiden palvelualueen toimijoiden kanssa. Sähköinen järjestelmä parantaa varausprosessin sujuvuutta ja asiakaspalvelua.

Valtuustokauden kohokohtia on ehdottomasti Vääksyn uuden yhteiskoulun valmistuminen lokakuussa 2024. Tämä moderni oppimisympäristö tarjoaa loistavat puitteet alueen nuorten koulunkäynnille. Myös Kalkkisiin saatiin uudet, nykyaikaiset tilat ryhmäpäivähoitolle, parantaen näin varhaiskasvatuksen olosuhteita alueella. Kiinteistöjen ylläpitoon on panostettu aktiivisesti. Päiväkotii Peuhiksessa ja teknisten palveluiden toimistossa suoritettiin tarvittavat korjaustyöt vesivahinkojen jäljiltä, varmistaen tilojen turvallinen ja toimiva käyttö. Kunta on panostanut myös energiatehokkuuteen teettämällä energiakartoituksia omistamissaan rakennuksissa. Lisäksi varautumista kiinteistöissä on parannettu muun muassa varavoimailaitteiden hankinnoilla ja kytkentöjen parantamisella, varmistaen toiminnan jatkuvuuden myös mahdollisissa häiriötilanteissa.

Rakennusvalvonta on panostanut vahvasti sujuvaan lupakäsittelyyn, asiakaspalveluun sekä toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Vuosi 2024 on ollut monipuolinen ja sisältänyt useita merkittäviä hankkeita ja toimia. Rakennusvalvonnan perustehtäviin kuuluva lupakäsittely on sujunut tehokkaasti. Lupien arkistointi ja tietojen säännöllinen lähetys Digi- ja väestötietovirastolle on hoidettu asianmukaisesti. Asiakaspalveluun on panostettu tarjoamalla neuvontaa puhelimitse, sähköpostilla ja Lupapiste-palvelussa sekä järjestämällä henkilökohtaisia neuvotteluja. Merkittävä edistysaskel on ollut Lupapistekaupan käyttöönotto. Vanhojen lupien tuonti kauppaan on parantanut tietojen saatavuutta ja samalla varmistanut virallisen arkistoinnin. Toimenpidepyynnöt on käsitelty sujuvasti uuden järjestelmän kautta.

Valtuustokauden aikana on tehty merkittäviä päätöksiä tulevaisuuden asumisen ratkaisujen eteen. Anianpellon kaavoitus käynnistyi, on päätetty pääomasijoituksen tekemisestä Asikkalatalot Oy:hyn uuden vuokrakerrostalon rakentamisen mahdollistamiseksi ja Telakkarannan uuden kerrostaloalueen kaavan vahvistuttua on käynnistetty tontinluovutuskilpailu. Lisäksi kunnanhallitus myi Vanhan virastotalon (Sinivuokko) ja Vanhan Nuokun yksityisille toimijoille. Kaavoituspalvelut vei eteenpäin Ruotsalaisen rantaosayleiskaavaa ja Aniankedon kaavaa. Valtuusto hyväksyi Kuivurinmäen kaavan ja Lahden kaupunkiseutusunnitelman sekä yksityisten maanomistajien kaavahankkeita. Syksyllä käynnistettiin valtion kanssa Lahden kaupunkiseudun kuntien ja valtion kesken MAL-neuvottelut kaudelle 2024–2032. Kunta lähti mukaan pääkaupunkiseudulle kohdentuvaan Lahden seudun asumisen markkinoinnin yhteismarkkinointikampanjaan 2023–2025. Aniankedon markkinoinnin ideointi käynnistyi Ideaketo-tapahtumalla.

Liikenneväylien suunnittelussa ja toteutuksessa on saavutettu merkittäviä edistysaskelia. MT 313 kevyen liikenteen väylän yleissuunnitelma on edennyt ja saatu hyväksyttämiseen vuoden loppuun mennessä. Lisäksi Lentotieltä – Urajärvelle on toteutettu rakennussuunnitelma, mikä luo pohjan tuleville parannuksille. Metsä-Aakalan Körrintie saatiin kokonaisuudessaan valmiiksi, parantaen alueen liikenneyhteyksiä. Myös Telakkapolku valmistui, tarjoten hyvän liikenneyhteyden liikenteelle. Riksikuja saatiin valmiiksi sorapinnalla ja ensi vuonna alueelle tulee asfaltti, jolloin se tarjoaa hyvät liikenneyhteydet alueelle. Aniankedon kunnallistekniikan yleissuunnitelma valmistui, luoden pohjan alueen pitkäjänteiselle kehittämiselle.

Liikenneturvallisuuteen on panostettu useilla eri toimenpiteillä. Liikuntahallin saattoalueen rakentaminen paransi merkittävästi alueen liikennejärjestelyjä ja turvallisuutta. Lisäksi useisiin kohteisiin on tehty ajoratamaalauksia, kuten kirjaston ja Hulivilin parkkipaikalla, kriittisillä suojateilla ja kaistaviivoilla, liikennepuiston merkinnöissä sekä Kanavalahden parkkipaikkamerkinnoissa, selkeyttäen liikenteenohjausta ja parantaen turvallisuutta. Katuvaloja asennettiin Vartiopolulle ja Siltavoudintielle, lisäten näin alueiden valaistusta ja turvallisuutta pimeään aikaan. Urheilukentän peruskorjaus aloitettiin, mikä parantaa urheilumahdollisuuksia kunnassa.

Ympäristönsuojelu

Viimeisten vuosien aikana Asikkalan kunnassa on tehty paljon erilaisia toimia, jotta pystytään säilyttämään kuntalasillemme puhdas ja terveellinen ympäristö. Lisäksi on panostettu tietoisuuden lisäämiseen kuntalaisten ja yritysten keskuudessa sekä luotu vaikuttamismahdollisuuksia. Jokaisena vuonna ympäristönsuojelu on tukenut monimuotoisuutta, suojellut ja tarkkaillut vesistöä, tunnistanut riskikohteita kunnan alueella ja tiedottanut ympäristöasioista erilaisissa tiedotuskanavissa. Lisäksi on tehty puhdasta viranomaistyötä, jotta lainsäädäntö toteutuu kunnan alueella niin kunnan omassa toiminnassa, yrityksissä kuin yksittäisten kuntalaisten osalta.

Asikkalan kunta on ollut osa HINKU-verkostoa jo vuosia. Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-verkostossa on mukana myös maakuntia. Tavoitteena 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Verkosto luo ennen kaikkea yhteistyömuodon muiden kuntien kanssa toimimiseen ja ajatusten sekä ideoiden jakamiseen. Verkosto toimii myös arvokkaana tukena hiilineutraaliuustoimien eteenpäin viemisessä. Asikkala on ollut mukana myös KETS-ohjelmakaudella, jonka myötä on tehty lukuisia energiansäästötoimia. Energian tehokas käyttö on perusta ja yksi tärkeimmistä toimista ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä. Vastuullinen ja tehokas energiankäyttö vähentää ilmastonmuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä.

Neljän vuoden aikana ympäristönsuojelu on tehnyt eri vuosina tiedottamiskampanjoita ajankohtaisista teemoista eri laajuuksilla. Vuoden 2021 Lahden ympäristöpääkaupunkivuotena tiedottamiseen keskityttiin erityisesti ja tehtiin yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Vuonna 2022 Asikkalassa vietettiin vesistövuotta, jolloin tiedottaminen kohdistettiin erityisesti vesistöihin. 2023 vuoden alkupuolta leimasi ennen kaikkea energiakriisi ja sen aiheuttamat haasteet kuntalaisille ja yrityksille. Kunnassa viestittiinkin tämän tiimoilta monenlaisilla keinoilla. Ilmastosuunnitelman valmistelua tehtiin vuonna 2024 erittäin tiiviisti, ja siitä sekä siihen liittyvistä teemoista tiedotettiin eri keinoin niin kuntalaisille, päättäjille, mökkiläisille kuin yrittäjillekin. Näiden isojen teemojen lisäksi on tiedotettu joka vuosi ajankohtaisista ja esille nousevista teemoista. Näitä ovat olleet mm. jätehuolto, kestävä liikkuminen, lähiluonto, lähiruoka, kestävä matkailu ja luonnonsuojelu. Lisäksi on osallistuttu joka vuosi esimerkiksi Päijät-Hämeen ympäristöviikkoon, Earth Hour-kampanjaan, Energiansäästöviikkoon ja Miljoona roskapussia- kampanjaan.

Vuosien aikana ympäristö- ja ilmastotyötä on viety tuloksellisesti eteenpäin erilaisten hankkeiden avulla. Vuosien 2021-2024 aikana kunnalla on ollut hanke mm. pienten kuntien ilmastotyöstä ja vieraslajien poistosta kunnan mailla. Lisäksi on osallistuttu seudullisiin hankkeisiin. Ympäristönsuojelu tukee omaehtoista ympäristönsuojelua vuosittain jakamalla rahaa kuntalaisille ja yhdistyksille ympäristötyöhön. Rahan puitteissa on poistettu valtavasti vieraslajeja, tehty vesiensuojelutoimia, parannettu virkistysalueita sekä tiedotettu rantojen asukkaita kestävästä mökkeilystä.

Ympäristönsuojelu toimii tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Sen avulla saadaan tehostettua toimia ja yhdenmukaistettua seudullista ympäristönsuojelua. Ilmastosuunnitelmaa on suunniteltu yhdessä muiden kuntien kanssa, vuosittain on kokoonnuttu ilmastokumppanuuden, viranomaistöiden ja ympäristörikosasioiden parissa muiden alueen kuntien kanssa. ELY-keskusten ja ministeriöiden tuki kunnan ympäristönsuojelulle on vakaa, erityisesti ELY-keskusten kanssa on tehty yhteistyötä valvontatoimissa ja tiedottamisessa.

2.8 Kasvatus- ja opetuspalvelut

Asikkalassa halutaan tuottaa laadukasta kasvatusta ja opetusta, jonka tavoitteena on hyvinvoiva, tasapainoinen ja vastuullinen, osallistuva, osaava ja taitava sekä omaa ja muita kulttuureja arvostava lapsi ja nuori. Valtuustokautden aikana huoli lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnista sekä huoli perheiden hyvinvoinnista ja vanhempien jaksamisesta on kasvanut. Oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia kouluissa tulee tukea jokaisena koulupäivänä. Hyvinvointiin tehtävää työtä tehdään koulu-, luokka- ja oppilaskohtaisesti. Oppilaiden runsaat koulupoissaolot heijastuvat oppilaaseen, kouluuyhteisöön ja laajemmin koko yhteiskuntaan. Hyvinvointia tukevana toimenpiteenä poissaoloihin puututaan mahdollisimman varhain, henkilökuntaa on koulutettu varhaiseen kiusaamiseen ja poissaoloihin puuttumiseen. Eri ikäryhmille on järjestetty kohdennetusti hyvinvointitunteja ja -ryhmiä, joita toteutetaan eri tahojen yhteistyönä. Tukea on tarjottu myös vanhemmille koulun, opiskeluhuollon sekä muiden yhteistyötahojen toimesta, muun muassa järjestämällä valintojen polku-illat vuosiluokille 1, 5, 6, ja 8. Epäasialliseen käytökseen, kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen liittyviä prosesseja on kuvattu ja toimintatapoihin ja kirjaamiseen liittyviä käytänteitä tarkastettu kuluneen kauden aikana. Hyvinvointia tukevat toimenpiteet on kirjattu moniammatillisesti laadittuun koulujen vuosikelloon, jota tarkastetaan vuosittain THL:n kouluterveyskyselyn, poissaoloihin puuttumisen ja kiusaamisraporttien pohjalta.

Hallitusohjelman linjauksen mukaan tavoitteena on taata jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieluisaan, maksuttoman harrastukseen koulupäivän yhteydessä. Harrastekerhoja pyritään kohdentamaan vähän harrastaville lapsille ja nuorille. Liikuntapalveluiden ja kasvatus- ja opetuspalveluiden yhteistyön kautta kuntaan palkattiin syksyllä 2024 KouluPT, joka jatkoii liikuntavalmentajan edellisenä vuonna aloittamaa kokonaisuutta. KouluPT:n työnkuvaan kuuluu lasten ja nuorten liikuntaneuvonta, Move! -mittauskokonaisuus, koulujen liikunnallisuuden toimintakulttuurin kehittäminen sekä Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminta yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. Työnkuva kattaa kunnan kolme alakoulua sekä yläkoulun. KouluPT:n työnkuvan lisäksi Suomen harrastamisen mallin kokonaisuus siirtyi vuoden 2024 aikana osaltaan liikuntapalveluiden hallintaan. Asikkalan harrastamisen mallin liikunnallisissa kerhoissa liikkuu viikoittain 140 lasta ja nuorta.

Päiväkotien painopistealueita ovat sadut, leikki ja leikkiympäristön kehittäminen sekä lasten osallisuuden lisääminen. Hyvinvointia tukevana toimenpiteenä on myös päiväkotien yhteisölliset oppilashuoltoryhmät. Avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa järjestetään perheille kohtaamispaikka toimintaa (Perheklubi) ja lyhytaikaista lastenhoitoa (erilaiset Leikkikset) eri-ikäisille lapsille. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut vuosien 2021-2024 aikana reilusti. Erityisesti alle 3-vuotiaiden lasten määrä on lisääntynyt varhaiskasvatuksen piirissä. Perhepäivähoidon käyttöaste hiipui vuosien saatossa ja vuoden 2024 lopussa kunnallinen perhepäivähoito loppui toistaiseksi perhepäivähoidon lapsimäärän vähäisyyden vuoksi. Varhaiskasvatusmaksujen tuloarajojen nousu on vaikuttanut siihen, että yhä useampi lapsi on siirtynyt maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Vanhemmuutta on pyritty tukemaan näiden vuosien aikana varhaiskasvatuksen puolella varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä yhteisökasvattajan toimesta. Turvallisuuden teema ja turvallisuuden lisääminen ovat olleet vahvasti esillä varhaiskasvatuksessa. Kuluneen kauden aikana varhaiskasvatukseen on luotu kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma turvallisuuden vahvistamiseksi.

2.9 Ikääntyneiden palvelut

Asikkalan laajaan hyvinvointisuunnitelmaan 2022-2025 sisältyy kunnan oma ikääntyneiden hyvinvoinnin editämisen suunnitelma. Asikkalan vanhus- ja vammaisneuvoston mukaan ikääntyneiden asioissa korostuu ennaltaehkäisevä toiminta, hoitoon ja palveluihin pääsy ja palveluiden toimivuus. Ikääntyneiden hyvinvoinnin kannalta olennaista on se, että ikääntyneillä on läheisiä ihmisiä eivätkä he ole yksinäisiä. Myös positiivisella elämänasenteella on iso merkitys hyvinvointiin. Vanhus- ja vammaisneuvosto toteaa, että tuen saanti erityisesti eläkkeelle jäädessä on erityisen tärkeää riskien minimoimiseksi. Kunnan ehkäisevä ja hyvinvointia ja terveyttä

edistävä työ koetaan kokonaisuudessaan toimivaksi. Esimerkiksi liukuesteiden lahjoitus on koettu onnistuneeksi. Veteraaneille tarjolla olevat palvelut ovat tällä hetkellä kattavat. Ongelmalliseksi koetaan tarvittavan ja riittävän tiedon saaminen, minkä vuoksi ikääntyneille kohdentuvaan tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Kunnassa on ollut kokoaikainen senioriohjaajan toimi vuodesta 2021 lähtien. Senioriohjaajan (geronomi AMK) lisäksi senioripalveluissa on toiminut nuoriso- ja yhteisökasvattajaksi opiskeleva oppisopimusopiskelija vuosina 2021-2023 ja 2023-2025. Senioriohjaaja tavoittaa ohjauksen, neuvonnan ja keskustelun merkeissä yksilötapaamisella ja puhelimitse vuosittain n. 1000 ikääntynyttä tai ikääntyneen läheistä. Ikääntyneiden palvelut järjestivät monipuolista toimintaa ja tapahtumia yhdessä eri toimijoiden kanssa, kaikki tapahtumat ovat olleet maksuttomia ja kaikille avoimia. Ikääntyvien hyvinvointimessut on järjestetty vanhustenviikon päätapahtumana vuosina 2021, 2023 ja 2024, messut ovat keränneet liikuntahallille yli 20 näytteilleasettajaa ja noin 150-200 kävijää vuosittain. Hyvinvointimessuilla ja ikääntyneiden palveluissa kysytään säännöllisesti palautetta ja kehittämisehdotuksia. Yhtenä toiveena on ollut tiedon lisääminen eri aihealueista, tähän vastattiin vuonna 2021 käynnistämällä seniorikeskus Olossa luentosarja jonka aiheina ovat olleet muun muassa korjausneuvonta, lähisuhteiden turvallisuus, pankki- ja edunvalvonta-asiat ja terveelliset elämäntavat. Luentosarja jatkuu vuonna 2025, luentojen aiheet vaihtelevat tarpeen ja toiveiden mukaan.

Ympäristöministeriö avasi tammikuussa 2021 ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman erityisavustushaun. Asikkalan kunta haki ja sai avustusta ikääntyneiden asumisen toimenpidesuunnitelman laatimiseksi. Hanke toteutettiin ajalla 1.8.2021-31.10.2022, hankkeen tuloksena valmistui Asikkalan ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelma 2040. Toimenpideohjelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 31.10.2022. Valmistelutyön pohjalta nostettiin esiin seuraavat kehittämistarpeet ja toimenpiteet: Kotona asumisen tukeminen ja asuntokannan kehittäminen, nykyisen asuntokannan edistäminen (kunnan oma + omistusasuminen), neuvonta ja ohjaus ikääntyneiden asumisessa, asuinympäristön suunnittelu ja kehittäminen ja ikääntyneiden osallistaminen sekä korjaus- ja uudisrakentaminen. Toimenpideohjelma on huomioitu kunnan kavasuunnittelussa ja rakentamisessa.

Vuosina 2022-2024 Päijät-Hämeessä kehitettiin järjestelmällinen toimintamalli etsivään vanhustyöhön osana Kestävät ja vaikuttavat sote-palvelut Päijät-Hämeessä-hanketta. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, alueen kuntien, 3.sektorin sekä vanhusneuvostojen yhteisen työskentelyn tuloksena syntyi 65 vuotta täyttäneen varhainen tuki. Sen tarkoituksena on ennaltaehkäistä vanhuusiän syrjäytymistä mahdollistamalla päijäthämäläisille ikääntyneille heidän tarpeitaan vastaavaa oikea-aikaista tukea myös niissä tilanteissa, joissa ratkaisut eivät ole suoraviivaisia. Tämä toteutuu eri sektoreiden varhaisen tuen ammattilaisten verkostomaista yhteistyötä tiivistämällä. Toimintamallia pilotoitiin Asikkalassa syksyllä 2024. Tällöin muodostettiin kunnan sisäinen varhaisen tuen verkosto, jonka tehtävänä oli auttaa etenkin sellaisia ikäihmisiä, joiden oli haastavaa löytää itselleen tarvitsemaansa tukea. Verkostoon kuului kunnan senioriohjaaja, diakoniatyöntekijä, ikääntyneiden parissa työskentelevien järjestöjen ammattilaisia sekä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen gerontologisessa sosiaalityössä työskentelevät etsivän työn projektityöntekijät. Haastavissa asiakastilanteissa verkoston on mahdollista saada konsultaatioapua ikääntyneiden asiakasohjauksesta sekä gerontologisesta sosiaalityöstä. Varhaisen tuen ammattilaisten viestinvaihdon ja asiakastyön tukena hyödynnettiin teams-alustaa tietosuojan vaatimukset huomioiden. Toiminta jatkuu Asikkalassa vuonna 2025, jolloin varhaisen tuen verkostoja on tarkoitus laajentaa myös muihin Päijät-Hämeen kuntiin.

Asikkalassa toimii aktiivinen vanhus-, vammais- ja veteraanineuvosto, neuvoston jäsenet edustavat sekä alueellisia, että paikallisia järjestöjä ja toimijoita. Neuvoston on kuluneen valtuustokauden aikana toteuttanut yhden kevään ja syksyn kokouksistaan avoimana kokouksena Asikkalan kylillä ja kutsunut kyläläisiä vastavierailulle Oloon kokouksen jälkeen. Avointen kokousten tarkoituksena on ollut tehdä neuvoston tehtävää tunnetuksi ja näkyväksi, sekä tiedottaa kyläläisiä seniorikeskus Olon ja senioriohjaajan palveluista. Avoimia kokouksia tullaan jatkamaan myös vuonna 2025.

3 Keskeiset opit valtuustokaudelta

Valtuustokaudella 2021-2024 on kuntastrategian mukaisesti kiinnitetty entistä vahvemmin huomiota kuntalaisten kuulemiseen ja osallisuuden sekä suoran demokratian lisäämiseen. Monet valtuustokauden aikana toteutuneet hankkeet ovat sisältäneet kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa kehittämiseen ja kertoa mielipiteitään. Kyselyt ja kuulemistilaisuudet ovat antaneet kuntalaisille mahdollisuuksia osallistua palveluiden kehittämiseen, päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Hyvä esimerkki kohderyhmän kuulemisesta ja heiltä saatujen tietojen hyödyntämisestä palvelujen kehittämisessä on ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman laatiminen. Kunnassa oli tarpeen selvittää ikääntyneiden asumisen tarpeita ja haasteita, jotta voisimme varautua niihin tulevaisuudessa. Toimenpideohjelman laadittiin hanke-työnä. Hankkeen aikana kehittämiseen osallistuivat asumisen kyselyyn vastaajien lisäksi vanhus- ja vammaisneuvosto ja eri yhdistykset, joille järjestettiin mahdollisuus osallistua ja tulla kuulluksi. Toimenpideohjelma nosti esille muun muassa kohtuuhintaisten ja esteettömien vuokra-asuntojen puutteen, johon on vastattu kavasuunnittelulla ja uudisrakentamisella. Myös esimerkiksi kävelyn- ja pyöräilyn edistämissuunnitelmaa tehdessä ja Pasolanharjun ulkoilualueen kehittämishankkeessa kuultiin kuntalaisia ja kehittämistoimenpiteissä huomioitiin kuntalaisten mielipiteitä mahdollisuuksien mukaan.

Seurat, yhdistykset ja järjestöt sekä paikalliset yrittäjät tekevät erittäin tärkeää työtä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi, yhteistyö toimijoiden kanssa koetaan tärkeäksi. Liikuntaseuroille, yhdistyksille, kulttuuritoimijoille ja yrittäjille on järjestetty omat yhdistys-, kylä-, kulttuuri- liikuntaseura- ja yrittäjäillat kahdesti vuodessa. Kunta tukee yhdistyksiä ja järjestöjä erilaisin avustuksin ja järjestämällä tarvittaessa tiloja toiminnalle sekä koulutuksia eri teemoista. Turvallisemman tilan periaatteet ovat yleistyneet Suomessa viimeisen 10 vuoden aikana, tarve turvallisemman tilan periaatteiden luomiseen nousi esille myös Asikkalassa. Kunnan turvallisemman tilan periaatteet luotiin yhdessä kuntalaisten kanssa vuonna 2024. Turvallisemman tilan periaatteiden avulla kunnan tilojen yhteisöllisyys ja turvallisuus vahvistuvat.

Työllisyyden kuntakokeilu on osoitti lähityön merkityksen työllisyyden hoidossa. Kuntakokeilun aikana kunnassa on ollut omat työvalmentajat ja työllisyydenhoitoa on tehty määrätietoisesti paikallisesti yhteistyössä yritysten kanssa. Tehty työ on näkynyt työllisyyden kehitystä kuvaavissa indikaattoreissa positiivisesti. Toimintaympäristön ja kuntalaisten tuntemus korostuivat lähityössä positiivisina tekijöinä.

Asikkalan kunta oli aktiivisesti mukana Lape-muutosohjelmassa, Lape-työn tuloksena kuntaan avautui Perhekeskus Ilo huhtikuussa 2021. Asikkalan perhekeskus Ilossa toimivat kunnan avoin varhaiskasvatus, seurakunnan lapsityö ja Asikkalan 4H-yhdistys. Perhekeskuksen kävijämäärän kasvaessa todettiin tarpeelliseksi luoda perhekeskuksen toiminnalle arvot yhdessä käyttäjien kanssa, Ilon arvot saatiin valmiiksi syksyllä 2023. Toiminnan arvioimiseksi ja kehittämiseksi toteutettiin perhekeskuskyselyt keväällä 2021 ja 2023. Perhekeskus Ilo on vahvistanut asemaansa perheiden matalan kynnyksen kohtaamispaikkana johon on helppo tulla. Vastajat kokevat kohtaamispaikkatoiminnan ja vertaistuen erittäin merkitykselliseksi omalle arjessa pärjäämiselle. Perhekeskus on tärkeä ja merkityksellinen paikka perheille. Perhekeskuksen myötä uudet kuntalaiset sekä perheet, joilla ei kunnassa ole verkostoa, löytävät itselleen yhteisön johon kuuluu. Perhekeskustoiminta vahvistaa perheiden verkostoitumista ja tukee vanhempien jaksamista ja mielenterveyttä.

Korona-aika ja siihen liittyvät rajoitukset vaikuttivat ikääntyvien sosiaaliseen käyttäytymiseen ja aktiivisuuteen. Osa ikääntyvistä jäi koronan myötä sosiaalisten tilanteiden ja mahdollisuuksien ulkopuolelle. Rajoitteiden helpotettua seniorikeskus Olo ja seniorisali Puhti ovat tarjonneet ikääntyville kuntalaisille turvallisen ja helposti saavutettavan kohtaamispaikan. Vertaistuki, asiantuntijan ohjaus ja neuvonta sekä esteetön kuntosali ovat olleet kuntalaisille tervetullut lisä omaehtoisen hyvinvoinnin tukena. Seniorikeskus Olo tarjoaa ikääntyville laajasti mahdollisuuksia kohtaamiseen, osallistumiseen ja kuulluksi tulemiseen.

Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti kahdella NUVA-kaudella (21-22 ja 23-24). Jatkuvuus on mahdollistanut suurten kokonaisuuksien käsittelyn ja mm. Kalmarifestin järjestämisen. Nuorisovaltuusto toteutti kaudella kaksi valtuustoaloitetta (moposuora ja laitteiden latauspaikat) sekä kaksi laajaa toimenpide-ehdotusta oman tiedonkeruun ja työskentelynsä pohjalta. Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti myös seudullisesti, kansallisesti ja jopa kansainvälisesti, edustaen asikkalalaisia nuoria vaikuttamistoimielimissä, yhteistyötoimielimissä sekä verkostoissa. Nuorisovaltuusto on edistänyt nuorten asemaa kunnallisessa päätöksenteossa myös omilla sisäisillä kehittämisen toimenpiteillä, kuten ottamalla käyttöön lautakuntaesittely- pykälän omista kokouksissaan tiedonvälityksen edistämiseksi ja osallisuuden lisäämiseksi.

Ennalta ehkäisyyn ja liikunnallisen elämäntavan vahvistamista toteutettiin monella eri toimialalla. Esimerkkeinä muun muassa koulu-PT toiminta, koulupäivän jälkeinen kerhotoiminta, uimahallikuljetukset, yläkoulussa ja lukiossa toteutetut liikuntahaasteet syksyn 2024 aikana, varhaiskasvatuksessa toteutetut toiminnalliset testit ja laaja-alainen ryhmäliikuntatarjonta.

Valtuustokauden aikana on vahvistettu tiedolla johtamista eli kerätyn ja oleellisen tiedon hyödyntämistä toiminnan suunnittelussa ja päätöksenteossa. Kunnan eri asiantuntijat tuottavat tietoa päättäjien toiminnan tueksi. Hyvinvointialueuudistus siirsi sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamisvastuun hyvinvointialueille. Uudistuksen jälkeen olemme vahvistaneet yhdyspintoja sekä hyvinvointialueen, että alueella toimivien yhdistysten ja järjestöjen kanssa, jotta yhteistyö olisi saumatonta. Hyvinvointialueen kanssa on määritelty yhdyshenkilöt, joiden kautta käydään jatkuvaa keskustelua ja suunnitellaan toimenpiteitä kuntalaisten hyvinvoinnin tueksi. Alueelliset laajat suunnitelmat on laadittu kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyönä ja ne ovat toimineet kuntien omien suunnitelmien pohjana, myös hyte-työn raportointia on kehitetty alueellisena yhteistyönä. Keskustelun hyvinvointialueen ja kunnan välillä tulee olla jatkuvaa ja yhdyspintatyötä tulee kehittää jatkossakin.

Hyte-työtä tehdään yhdessä muiden toimijoiden kanssa, tämä vaatii verkostoitumista ja verkostoissa toimimista. Erilaisia verkostoja on muodostunut ajan kuluessa todella paljon ja verkostoissa työskentely työllistää melkoisesti eri asiantuntijoita. Tämän vuoksi on tärkeää tarkastella verkostojen tarpeellisuutta kriittisesti ja keskittyä niihin verkostoihin, jotka ovat toiminnan kannalta tarpeellisia.

Muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen ja maailmanlaajuisten uhkien lisääntymiseen on reagoitu vahvistamalla kunnan varautumiseen liittyviä toimenpiteitä ja suunnitelmia. Kuntalaisten kriisinkestävyys ja kuntaorganisaation kyky toimia kriisitilanteessa ovat asioita, joita tulee vahvistaa entisestään tulevina vuosina.

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

Hyvinvointilautakunta 5.3.2025

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto

4 Suunnitelman laatijat

Laaja hyvinvointikertomus 2021-2024 on laadittu yhteistyössä eri toimialojen, järjestöjen ja toimijoiden kanssa hyvinvointikoordinaattorin johdolla. Laaja hyvinvointikertomus esitetään hyväksyttäväksi kunnanvaltuustolle.

Marja Koivisto, hyvinvointikoordinaattori

044 7780 022, marja.koivisto@asikkala.fi

Asikkalan hyvinvointiryhmä:

Rinna Ikola-Norrbacka, kunnanjohtaja

Matti Kettunen, hyvinvointijohtaja

Petri Haapanen, sivistysjohtaja

Nerinda Laine, varhaiskasvatuspäällikkö

Aki Tiihonen, tekninen johtaja

Aapo Pispala, talousjohtaja

Heidi Huldén, henkilöstöpäällikkö

5 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Laaja hyvinvointikertomus 2021-2024 on käsitelty ja hyväksytty:

Hyvinvointilautakunnassa

Kunnanhallituksessa

Hyväksytty valtuustossa osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua: